

Sbírka zákonů republiky Československé

Částka 39.

Vydána dne 18. července 1950.

Cena Kčs 20.—.

OBSAH:

(86. a 87.) 86. Trestní zákon. — 87. Zákon o trestním řízení soudním (trestní řád).

86.

Trestní zákon ze dne 12. července 1950.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

O B E C N Á Č Á S T.**HLAVA PRVÁ.****ÚČEL TRESTNÍHO ZÁKONA.****§ 1.**

Trestní zákon chrání lidově demokratickou republiku, její socialistickou výstavbu, zájmy pracujícího lidu a jednotlivce a vychovává k dodržování pravidel socialistického soužití. Prostředky k dosažení tohoto účelu jsou pohrůžka tresty, ukládání a výkon trestů a ochranná opatření.

HLAVA DRUHÁ.**ZÁKLADY TRESTNÍ ODPOVĚDNOSTI.****§ 2.****Trestný čin.**

Trestným činem je jen takové pro společnost nebezpečné jednání, jehož výsledek uvedený v zákoně pachatel zavinil.

Z a v i n ě n í.**§ 3.**

(1) Výsledek uvedený v zákoně je zaviněn úmyslně, jestliže pachatel

- a) chtěl jej způsobit, nebo
- b) věděl, že jej může způsobit, a pro případ, že jej způsobí, byl s tím srozuměn.

(2) Výsledek uvedený v zákoně je zaviněn z nedbalosti, jestliže pachatel

- a) věděl, že jej může způsobit, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že jej nezpůsobí, nebo
- b) nevěděl, že jej může způsobit, ač o tom vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům vědět mohl.

§ 4.

(1) Nestanoví-li zákon výslovně, že zavinění z nedbalosti je trestné, vyžaduje se k trestnosti úmyslné zavinění.

(2) K okolnostem, které podmiňují použití vyšší trestní sazby, se však přihlédne,

- a) jde-li o těžší následek, i tehdy, zavinil-li jej pachatel z nedbalosti, vyjímaje případy, že zákon vyžaduje i zde zavinění úmyslné,
- b) jde-li o jinou skutečnost, i tehdy, jestliže o ní pachatel nevěděl, ač o ní vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům vědět mohl, vyjímaje případy, že zákon vyžaduje i zde, aby o ní pachatel věděl.

§ 5.**P o k u s.**

(1) Jednání pro společnost nebezpečné, jehož se pachatel dopustil v úmyslu způsobit výsledek uvedený v zákoně, je pokusem trestného činu, jestliže tento výsledek nenastane.

(2) Pokus je trestný jako trestný čin sám, avšak při výměře trestu se přihlédne k okolnostem a důvodům, pro něž k výsledku uvedenému v zákoně nedošlo, a k tomu, jak se jednání k tomuto výsledku přiblížilo.

(3) Pokus není trestný, upustil-li pachatel dobrovolně od způsobení výsledku uvedeného v zákoně.

§ 6.

Spolupachatelství.

Za výsledek uvedený v zákoně, který byl úmyslně způsoben společným jednáním, odpovídá každý ze spolupachatelů, jako by jej způsobil sám.

§ 7.

Návod a pomoc.

(1) Kdo v někom úmyslně vzbudí rozhodnutí spáchat trestný čin, bude potrestán podle trestní sazby stanovené na trestný čin, k němuž naváděl.

(2) Kdo někomu úmyslně poskytne pomoc k spáchání trestného činu, bude potrestán podle trestní sazby stanovené na trestný čin, při němž pomáhal. Pomocí je zejména poskytování prostředků, odstraňování překážek, rada, utvrzování v předsevzetí nebo slib přispět po trestném činu.

(3) Trestnost návodce a pomocníka není závislá na trestnosti přímého pachatele.

(4) Ustanovení o pokusu se použije též na pokus návodu a pomoci.

(5) Návodce a pomocník nejsou trestní, zabírá-li dobrovolně tomu, aby se ten, kdo byl naváděn nebo komu bylo pomáháno, dopustil trestného činu.

§ 8.

Nutná obrana.

Jednání jinak trestné, jímž někdo odvrací útok na lidově demokratickou republiku, její socialistickou výstavbu, zájmy pracujícího lidu nebo na jednotlivce, není trestným činem, jestliže

- a) útok přímo hrozil nebo trval a
- b) obrana byla útoku přiměřená.

§ 9.

Krajní nouze.

(1) Jednání jinak trestné, jímž někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící lidově demokratické republice, její socialistické výstavbě, zájmům pracujícího lidu nebo jednotlivci, není trestným činem, jestliže

- a) způsobená škoda je menší než ta, která hrozila, a
- b) nebezpečí nebylo možno odvrátit jinak.

(2) Nejde o krajní nouzi podle odstavce 1, jestliže ten, komu nebezpečí hrozilo, byl povinen je snášet.

§ 10.

Věk.

Kdo v době činu nedovršil patnáctý rok, není trestně odpovědný.

§ 11.

Neprůčetnost.

Kdo pro duševní poruchu nemohl v době činu rozpoznat, že jeho jednání je pro společnost nebezpečné, nebo ovládat své jednání, není za takový čin trestně odpovědný.

HLAVA TŘETÍ.

PŮSOBNOST TRESTNÍCH ZÁKONŮ.

§ 12.

(1) Trestnost činu se posuzuje podle zákona platného v době, kdy byl čin spáchán; podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, jestliže je to pro pachatele příznivější.

(2) O ochranných opatřeních se rozhodne vždy podle zákona platného v době rozhodování o nich.

§ 13.

(1) Podle československého zákona se posuzuje trestnost činu, který byl spáchán na území československé republiky.

(2) Trestný čin se považuje za spáchaný na území československé republiky,

- a) dopustí-li se tu pachatel jednání směřujícího k výsledku uvedenému v zákoně, i když tento výsledek nastal nebo měl nastat zcela nebo zčásti v cizině, nebo
- b) nastane-li nebo má-li tu nastat alespoň zčásti výsledek uvedený v zákoně, i když se jednání k němu směřujícího pachatel dopustil v cizině.

§ 14.

(1) Podle československého zákona se posuzuje trestnost i takového činu, který v cizině spáchá československý občan nebo obyvatel československé republiky bez státní příslušnosti.

(2) Podle československého zákona se posuzuje trestnost velezrady (§ 78), sdrůžování proti republice (§§ 79 a 80), sabotáže podle § 84, vyzvědačství (§§ 86 a 87), věrolomnosti podle § 93, válečného škůdnictví podle § 99, vraždy na ústavním činiteli (§ 104), ublížení ústavnímu činiteli na zdraví (§§ 105 a 106), spolčení k útoku na ústavního činitele (§ 107), násilí na ústavním činiteli (§ 108), osobování si pravomoci ústavního činitele (§ 109), ohro-

žení hospodářského a služebního tajemství podle § 112, padělání a pozměňování platidel (§ 139), udávání padělaných a pozměněných platidel (§ 140), zlehčení mincí a udávání zlehčených mincí (§ 141), výroby a držení padělatelského náčiní (§ 142), násilí na veřejném činiteli (§ 177), ohrožení provozu obecně prospěšných zařízení podle § 194 odst. 1 písm. b), nedovolené výroby a držení omamných prostředků a jedů podle § 197, zbavení osobní svobody (§ 230), zavlčení do ciziny (§ 231) a obchodu se ženami (§ 243) i tehdy, spáchá-li je v cizině cizí státní příslušník nebo osoba bez státní příslušnosti, která není obyvatelem Československé republiky. Totéž platí i o trestnosti spolčení (§ 166), jestliže směřuje k těmto trestným činům.

§ 15.

(1) Podle československého zákona se posuzuje trestnost jiného činu, než který je uveden v § 14 odst. 2, spáchaného v cizině cizím státním příslušníkem nebo osobou bez státní příslušnosti, která není obyvatelem Československé republiky, jen tehdy,

- a) je-li čin trestný i podle zákona platného na území, kde byl spáchán, a
- b) jestliže pachatel byl postižen na území Československé republiky a nebyl vydán k trestnímu stíhání cizímu státu.

(2) Je-li zákon státu, na jehož území byl trestný čin spáchán, mírnější než zákon československý, nelze pachateli uložit trest přísnější, než jaký stanoví onen zákon.

§ 16.

Československý občan nemůže být vydán cizímu státu k trestnímu stíhání ani k výkonu trestu.

HLAVA ČTVRTÁ.

TRESTY.

Oddíl první.

Společná ustanovení o trestech.

§ 17.

Účel trestu.

(1) Účelem trestu je:

- a) zneškodnit nepřátele pracujícího lidu,
- b) zabránit pachateli v dalším páchaní trestných činů a vychovávat ho k tomu, aby dodržoval pravidla socialistického soužití,

c) působit výchovně na ostatní členy společnosti.

(2) Výkonem trestu nesmí být ponížena lidská důstojnost.

§ 18.

Druhy trestů.

(1) Hlavními tresty jsou:

- a) trest smrti,
- b) odnětí svobody,
- c) nápravné opatření.

(2) Vedlejšími tresty jsou:

- a) ztráta státního občanství,
- b) ztráta čestných práv občanských,
- c) vyloučení z vojska,
- d) ztráta vojenské hodnosti,
- e) propadnutí jmění,
- f) trest peněžitý,
- g) zákaz činnosti,
- h) vyhoštění,
- ch) zákaz pobytu,
- i) uveřejnění rozsudku,
- j) propadnutí věci.

(3) Vedlejší trest lze uložit jen spolu s trestem hlavním.

§ 19.

Výměra trestu.

(1) Při výměře trestu přihlédne soud k stupni nebezpečnosti trestného činu pro společnost, k míře zavinění, k osobě pachatele, zejména k možnosti jeho nápravy, jakož i k okolnostem přitěžujícím i polehčujícím.

(2) K okolnosti, která je zákonným znakem trestného činu, nelze při vyměřování trestu přihlížet jako k okolnosti přitěžující nebo polehčující.

§ 20.

Přitěžující okolnosti.

Přitěžující okolností je zejména to, že pachatel

- a) projevil trestným činem nepřátelství k lidově demokratickému řádu,
- b) ohrozil trestným činem politické, vojenské nebo hospodářské zájmy republiky,
- c) dopustil se trestného činu surovým způsobem, zákeřně, se zvláštní lstí, ze ziskuchtivosti nebo z jiných nízkých pohnutek,

- d) porušil trestným činem zvláštní povinnost, zejména povinnost vyplývající z jeho odpovědného postavení,
- e) byl již pro trestný čin stejného druhu odsouzen,
- f) dopustil se různých trestných činů,
- g) trestný čin opakoval nebo v něm pokračoval po delší dobu,
- h) svedl k trestnému činu jiného, zejména mladistvého,
- ch) způsobil trestným činem větší škodu, nebo
- i) dopustil se trestného činu využívaje něčí bezbrannosti, závislosti nebo služební podřízenosti.

§ 21.

Polehčující okolnosti.

Polehčující okolností je zejména to, že pachatel

- a) dopustil se trestného činu ve stavu, který je blízký nepříčetnosti, pokud si jej nepřivodil sám, zejména požitím alkoholického nápoje,
- b) dopustil se trestného činu v silném rozrušení,
- c) dopustil se trestného činu ve věku blízkém věku mladistvých,
- d) dopustil se trestného činu pod tlakem závislosti nebo služební podřízenosti,
- e) dopustil se trestného činu vlivem tíživých osobních nebo rodinných poměrů, které si sám nezavinil,
- f) vedl před trestným činem řádný život pracujícího člověka,
- g) přičinil se po trestném činu o odstranění jeho škodlivých následků, nebo
- h) přiznal se k trestnému činu, pokud se takové přiznání netýká jen skutečností méně významných.

§ 22.

Úhrnný a dodatkový trest.

(1) Odsuzuje-li soud pachatele za dva nebo více trestných činů, vyměří úhrnný trest podle toho zákonného ustanovení, které se vztahuje na čin z nich nejpřísněji trestný. Jsou-li dolní hranice trestních sazeb odnětí svobody různé, je dolní hranicí úhrnného trestu nejvyšší z nich. Jsou-li horní hranice trestních sazeb dočasného odnětí svobody stejné, zvyšuje se horní hranice o čtvrtinu. Ustanovení o vedlejších trestech, o vyloučení podmíněného odsouzení a o vyloučení snížení trestu se užije i tehdy, platí-li jen o některém ze souzených trestných činů.

(2) Odsuzuje-li soud pachatele za trestný čin, kterého se dopustil dříve, než byl v první stolici vyhlášen odsuzující rozsudek o jiném jeho trestném činu, uloží trest dodatkový. Dodatkovým trestem se trest dříve uložený doplní tak, jako by šlo o trest úhrnný podle odstavce 1. Tohoto ustanovení se neužije, jestliže předchozí odsouzení bylo podmíněné a na pachatele se hledí, jako by nebyl odsouzen (§ 28), nebo bylo-li dříve uloženo nápravné opatření (§ 37).

§ 23.

Započtení vazby a trestu.

(1) Doba, kterou pachatel pro týž skutek strávil ve vazbě nebo v trestu uloženém soudem nebo jiným orgánem, se započítává do trestu odnětí svobody nebo do nápravného opatření; jeden den vazby nebo trestu odnětí svobody se počítá za dva dny nápravného opatření.

(2) Doba uvedená v odstavci 1 se započítává i do náhradního trestu za trest peněžitý.

Podmíněné odsouzení.

§ 24.

(1) Soud podmíněně odloží výkon trestu odnětí svobody nepřevyšujícího jeden rok,

- a) nepřičí-li se to důležitému obecnému zájmu a
- b) má-li soud vzhledem k předchozímu životu pachatele a k okolnostem případu důvodně za to, že pachatel i bez výkonu trestu povede řádný život pracujícího člověka.

(2) Odloží-li soud podmíněně výkon trestu odnětí svobody, neodkládá se tím výkon trestů vedlejších; soud však může vyslovit, že se podmíněně odkládají také trest peněžitý, zákaz činnosti, vyhoštění a zákaz pobytu nebo i jen některý z těchto vedlejších trestů.

§ 25.

(1) Při podmíněném odsouzení stanoví soud zkušební dobu na jeden rok až tři léta. Zkušební doba počíná právní mocí rozsudku.

(2) Podmíněně odsouzenému může soud uložit přiměřená omezení směřující k tomu, aby vedl řádný život pracujícího člověka; má mu též zpravidla uložit, aby podle svých sil nahradil škodu, kterou trestným činem způsobil.

§ 26.

Ukládá-li soud podmíněně odsouzenému dodatkový trest, rozhodne o podmíněném odsouzení znovu.

§ 27.

(1) Jestliže podmíněně odsouzený vedl ve zkušební době řádný život pracujícího člověka a vyhověl uloženým podmínkám, vysloví soud, že se osvědčil; jinak rozhodne, že se trest vykoná.

(2) Jestliže do jednoho roku po tom, co soud pravomocně vyslovil, že se podmíněně odsouzený osvědčil, vyjde najevo, že se měl trest vykonat, rozhodne soud dodatečně, že se trest vykoná.

§ 28.

(1) Nerozhodne-li soud ani dodatečně, že se trest vykoná, hledí se na pachatele, jako by nebyl odsouzen.

(2) Stejně se hledí na pachatele, jako by nebyl odsouzen, nerozhodne-li soud bez jeho viny do dvou let od uplynutí zkušební doby o tom, zda se osvědčil.

Oddíl druhý.

Ukládání a výkon jednotlivých trestů.

Trest smrti.

§ 29.

(1) Trest smrti se vykoná oběšením; v době zvýšeného ohrožení vlasti může být vykonán zastřelením.

(2) Místo trestu smrti stanoveného v zákoně uloží soud trest odnětí svobody na doživotí nebo na patnáct až pětadvacet let, kdyby byl trest smrti vzhledem k osobě pachatele nebo k závažnosti polehčujících okolností nepřiměřeně přísný.

(3) Těhotné ženě nelze uložit trest smrti; v takovém případě nastupuje místo trestu smrti stanoveného v zákoně trest odnětí svobody na doživotí. Za podmínek uvedených v odstavci 2 soud i místo tohoto trestu uloží trest odnětí svobody na patnáct až pětadvacet let.

(4) Snížení trestů uvedených v odstavcích 2 a 3 je vyloučeno.

Odnětí svobody.

§ 30.

Snížení trestu.

(1) Soud může snížit trest odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby, jen odůvodní-li to poměry pachatele nebo závažnost polehčujících okolností.

(2) Při snížení trestu odnětí svobody podle odstavce 1 nelze uložit trest

- a) pod deset let, má-li být podle zákona uložen trest odnětí svobody na doživotí,
- b) pod pět let, činí-li dolní hranice trestní sazby nejméně patnáct let,
- c) pod tři léta, činí-li dolní hranice trestní sazby nejméně deset let,
- d) pod jeden rok, činí-li dolní hranice trestní sazby nejméně pět let.

§ 31.

Trvání trestu.

Trest dočasného odnětí svobody nesmí ani po zvýšení podle tohoto zákona činit více než pětadvacet let.

§ 32.

Výkon trestu.

(1) Trest odnětí svobody se vykonává v trestních ústavech, soudních věznicích nebo v pracovních útvarech, a jde-li o vojenskou osobu v činné službě, též ve vojenských kárných útvarech. Užitečná práce má vězni umožnit, aby se po propuštění začlenil do řad pracujících.

(2) Jestliže se pachatel dopustil trestného činu po dovršení osmnáctého roku a uložený trest odnětí svobody nebo jeho převážnou část lze vykonat do jeho dvacátého roku, může soud vyslovit, že se trest vykoná jako u mladistvého (§ 62). Toto ustanovení se nevztahuje na vojenskou osobu v činné službě.

Podmíněné propuštění.

§ 33.

Po odpykání poloviny uloženého trestu odnětí svobody nebo úhrnné doby postupně uložených takových trestů a při odnětí svobody na doživotí po odpykání patnácti let může být vězeň podmíněně propuštěn, prokázal-li za výkonu trestu svou prací a svým chováním polepšení opravňující k naději, že povede řádný život pracujícího člověka.

§ 34.

(1) Při podmíněném propuštění se stanoví zkušební doba na dvě až deset let. Tato doba počíná podmíněným propuštěním vězně.

(2) Podmíněně propuštěnému lze uložit přiměřená omezení směřující k tomu, aby vedl řádný život pracujícího člověka; může se mu též uložit, aby podle svých sil nahradil škodu, kterou trestným činem způsobil.

§ 35.

(1) Jestliže podmíněně propuštěný vedl ve zkušební době řádný život pracujícího člověka a vyhověl uloženým podmínkám, hledí se na něho, jako by trest odpykal dnem, kdy byl podmíněně propuštěn; jinak se rozhodne, že se zbytek trestu vykoná.

(2) Stejně se hledí na podmíněně propuštěného, jako by trest odpykal dnem, kdy byl podmíněně propuštěn, nerozhodne-li se bez jeho viny do dvou let od uplynutí zkušební doby, že se zbytek trestu vykoná.

(3) Opětne podmíněně propuštění z téhož trestu je možné po odpykání poloviny zbytku trestu a při odnětí svobody na doživotí po odpykání dalších patnácti let.

§ 36.

Zařazení do tábora nucené práce.

(1) Kdo trestným činem projevils nepřátelství k lidově demokratickému řádu a za výkonu trestu neprokázal svou práci a svým chováním polepšení opravňující k naději, že povede řádný život pracujícího člověka, může být po odpykání celého trestu dočasně odnětí svobody zařazen do tábora nucené práce na tři měsíce až dvě léta.

(2) Do tábora nucené práce nelze zařadit osobu mladší než osmnáct let.

Nápravné opatření.

§ 37.

(1) Místo trestu odnětí svobody nepřevyšujícího tři měsíce uloží soud pachateli, který jinak vede řádný život pracujícího člověka, nápravné opatření na jeden až šest měsíců, má-li za to, že k nápravě pachatele je výkonu trestu třeba, ale že k ní postačí tento mírnější trest.

(2) Nápravné opatření nelze uložit,

- a) jde-li o trestný čin, u něhož je vyloučeno podmíněně odsouzení,
- b) přičli-li se uložení tohoto trestu důležitému obecnému zájmu,
- c) je-li pachatel trvale práce neschopen, nebo
- d) podléhá-li pachatel vojenské soudní pravomoci.

§ 38.

Nápravné opatření se vykonává na svobodě. Záleží v tom, že pachatel je povinen po dobu

trestu vykonávat práci mu určenou za sníženou odměnu za práci a bez některých výhod vyplývajících z pracovního poměru (§ 39).

§ 39.

(1) Je-li pachatel v pracovním poměru, zejména vykonává-li práci převážně tělesnou, nenařídí soud změnu jeho zaměstnání. Z důležitých důvodů může však soud na dobu trestu naříditi změnu pachatelova zaměstnání, zejména v tom směru, aby vykonával práci méně odpovědnou nebo v jiném pracovišti; v tomto případě soud zároveň stanoví zásady pro určení druhu, způsobu a místa pachatelova zaměstnání.

(2) Z odměny náležející odsouzenému za práci propadá jedna čtvrtina státu; soud však může tuto částku snížit až na jednu desetinu odměny.

(3) Doba výkonu nápravného opatření se nezapočítává do doby trvání pracovního poměru, pokud jeho délka má význam pro vznik nebo rozsah nároků z pracovního poměru. Nároky pachatele z národního pojištění zůstávají nedotčeny.

§ 40.

(1) Do výkonu nápravného opatření se nezapočítává doba, po kterou pachatel práci mu určenou z jakéhokoli důvodu nevykonává.

(2) Jestliže pachatel práci mu určenou nenastoupí ve stanovené lhůtě nebo ji nevykonává řádně, přemění soud nápravné opatření v trest odnětí svobody. Za dva dny nevykonaného nápravného opatření uloží soud jeden den odnětí svobody.

§ 41.

Bylo-li nápravné opatření vykonáno, hledí se na pachatele, jako by nebyl odsouzen; doba výkonu nápravného opatření se však započítá do doby trvání pracovního poměru (§ 39 odst. 3) teprve po uplynutí jednoho roku od výkonu trestu.

Ztráta státního občanství.

§ 42.

(1) Soud může vyslovit ztrátu státního občanství jen tam, kde to zákon výslovně stanoví.

(2) Trest ztráty státního občanství zahrnuje v sobě ztrátu čestných práv občanských; vyloučení z vojska a propadnutí celého jmění.

Ztráta čestných práv občanských.**§ 43.**

(1) Soud vysloví ztrátu čestných práv občanských, odsuzuje-li pachatele za úmyslný trestný čin k trestu smrti, k trestu odnětí svobody na doživotí nebo k trestu dočasného odnětí svobody převyšujícímu dvě léta anebo projevil-li pachatel trestným činem nepřátelství k lidově demokratickému řádu. Soud však může vyslovit tento trest též, poškodil-li pachatel trestným činem důležité politické, vojenské nebo hospodářské zájmy republiky.

(2) Trest ztráty čestných práv občanských zahrnuje v sobě ztrátu vojenské hodnosti.

§ 44.

(1) Ztráta čestných práv občanských záleží v tom, že odsouzený ztrácí

- a) členství v národním výboru nebo jinou funkci zástupce lidu, pro niž byl podle zákona zvolen, funkci soudce z lidu, funkci v lidovém družstvu,
- b) funkci řídicího nebo rozhodujícího zaměstnance ústavu, fondu nebo zařízení spravovaných státem,
- c) funkci řídicího nebo rozhodujícího zaměstnance státního, národního, komunálního nebo jiného veřejného podniku nebo lidového družstva,
- d) akademické tituly, vědecké a umělecké hodnosti a
- e) československá vyznamenání a čestná uznání, právo nosit cizozemská vyznamenání a právo užívat cizozemských čestných titulů.

(2) Dále ztrácí odsouzený dočasně, a uloží-li soud trest smrti nebo odnětí svobody na doživotí, navždy

- a) právo volební,
- b) právo zastávat funkce ve veřejných organizacích,
- c) právo konat veřejné projevy slovem nebo tiskem,
- d) způsobilost nabýt akademického titulu a vědecké a umělecké hodnosti a
- e) právo vykonávat povolání, pro něž je akademický titul podmínkou.

(3) Dočasnou ztrátu občanských práv uvedených v odstavci 2 stanoví soud na tři až deset let; doba výkonu trestu odnětí svobody se do této doby nezapočítává.

Vyloučení z vojska.**§ 45.**

Soud vysloví vyloučení z vojska, odsuzuje-li vojenskou osobu k trestu smrti, k trestu odnětí svobody na doživotí nebo k trestu dočasného odnětí svobody nejméně na dvacet let.

Ztráta vojenské hodnosti.**§ 46.**

(1) Státní soud a vojenský soud mohou vyslovit ztrátu vojenské hodnosti, vyžadují-li to zájmy služby.

(2) Ztrátou vojenské hodnosti je odsouzenému snížena jeho hodnost ve vojsku na hodnost vojína a odňata jeho hodnost ve sboru, jehož příslušníci podléhají vojenské soudní pravomoci.

Propadnutí jmění.**§ 47.**

(1) Soud vysloví propadnutí jmění tam, kde to zákon výslovně stanoví; může je však vyslovit i tehdy, odsuzuje-li pachatele za úmyslný trestný čin k trestu smrti, k trestu odnětí svobody na doživotí nebo k trestu dočasného odnětí svobody nejméně na tři léta anebo projevil-li pachatel trestným činem nepřátelství k lidově demokratickému řádu.

(2) Propadnutí jmění postihuje pachatelovo jmění celé nebo tu jeho část, kterou soud určí.

(3) Vlastníkem propadlého jmění se stává stát.

Trest peněžitý.**§ 48.****Ukládání a výměra trestu.**

(1) Soud uloží trest peněžitý tam, kde to zákon výslovně stanoví, ledaže je zřejmé, že by tento trest byl nedobytný; může jej však uložit spolu s trestem odnětí svobody i u jiných trestných činů, zejména projevil-li pachatel trestným činem nepřátelství k lidově demokratickému řádu nebo spáchal-li trestný čin ze ziskuchtivosti.

(2) Při výměře trestu peněžitého přihlédne soud k osobním a majetkovým poměrům pachatele, tak aby trest peněžitý pro něho znamenal především citelné omezení majetku nabytého bezprácnými zisky a odnětí majetkového základu, z něhož pramenilo spáchání trestného činu. Trest peněžitý se vyměří částkou do deseti milionů Kčs a nesmí činit méně než tisíc Kčs.

(3) Vydobytá částka trestu peněžitého připadá státu.

§ 49.

Náhradní trest.

(1) Ukládá-li soud vedle trestu dočasného odnětí svobody také trest peněžitý, stanoví zároveň pro případ jeho nedobytnosti náhradní trest odnětí svobody.

(2) Náhradní trest spolu s trestem dočasným odnětí svobody nesmějí dohromady přesahovat horní hranici zákonné sazby o více než o čtvrtinu. Při výměře náhradního trestu přihlédne soud k osobním poměrům pachatele a k výši uloženého trestu peněžitého.

§ 50.

Ručení za nedobytný trest.

Soud může vyslovit, že za nedobytný trest peněžitý uložený pachateli ručí též majitel soukromého podniku, při jehož provozu byl trestný čin spáchán, nebo osoba odpovědná za vedení takového podniku, jestliže z nedbalosti přispěli k spáchání trestného činu.

Zákaz činnosti.

§ 51.

(1) Dopustil-li se pachatel při výkonu činnosti nebo povolání trestného činu, jímž poškodil nebo ohrozil hospodářské zájmy republiky, vysloví soud, že se pachateli zakazuje dočasně nebo navždy vykonávat takovou činnost nebo takové povolání.

(2) Soud může vyslovit, že se pachateli zakazuje dočasně nebo navždy vykonávat činnost nebo povolání, jestliže

- a) pachatel se dopustil trestného činu v souvislosti s touto činností nebo s tímto povoláním,
- b) pachatel by jich mohl zneužít k spáchání trestného činu, nebo
- c) jejich výkon pachatelem by odporoval obecnému zájmu.

(3) Dočasný zákaz uvedený v odstavci 1 nebo 2 stanoví soud na tři až deset let; doba výkonu trestu odnětí svobody se do této doby nezapočítává.

Vyhoštění.

§ 52.

Soud uloží pachateli, který není československým občanem, trest vyhoštění z území Československé republiky, vyžaduje-li to bezpečnost lidí nebo majetku anebo jiný obecný zájem.

Zákaz pobytu.

§ 53.

Soud vysloví, že se pachateli zakazuje dočasně nebo navždy pobyt v některé části území Československé republiky, vyžaduje-li to bezpečnost lidí nebo majetku anebo jiný obecný zájem.

Uveřejnění rozsudku.

§ 54.

Soud vysloví, že se rozsudek uveřejní, vyžaduje-li to obecný zájem.

Propadnutí věci.

§ 55.

(1) Soud zpravidla prohlásí za propadlou věc,

- a) které bylo užito k spáchání trestného činu,
- b) která byla k spáchání trestného činu určena,
- c) kterou pachatel získal trestným činem nebo jako odměnu za něj, nebo
- d) které pachatel nabyl za věc "vedenou pod písm. c).

(2) Za propadlou lze prohlásit jen věc náležející pachateli.

(3) Vlastníkem propadlé věci se stává stát.

Oddíl třetí

Zvláštní ustanovení o trestání mladistvých.

§ 56.

Mladiství.

Při trestání osob, které v době trestného činu dovršily patnáctý rok a nepřekročily osmnáctý rok (mladistvých), přihlédne soud k zvláštní péči, kterou lidově demokratická republika věnuje mládeži.

§ 57.

Účel trestu.

Účelem trestu u mladistvého je především vychovat ho v řádného pracujícího člověka, a to se zřetelem k jeho osobním vlastnostem, k jeho rodinné výchově a k prostředí, z něhož pochází.

§ 58.

Upuštění od potrestání.

(1) Soud může upustit od potrestání,

- a) nemohl-li mladistvý z omluvitelného důvodu plně rozpoznat, že jeho jednání je pro společnost nebezpečné,
- b) jde-li o trestný čin menšího významu, k němuž byl mladistvý sveden příležitostí nebo tíživými osobními nebo rodinnými poměry,
- c) jde-li o trestný čin menšího významu, jehož se mladistvý dopustil z nerozvážnosti nebo pod vlivem jiné osoby, nebo
- d) má-li soud za to, že ochranná výchova, kterou nařídí, splní účel trestu.

(2) Upustí-li soud od potrestání, hledí se na mladistvého, jako by nebyl odsouzen.

§ 59.

Vyloučení některých druhů trestů.

Mladistvému nelze uložit:

- a) trest smrti,
- b) ztrátu státního občanství,
- c) ztrátu čestných práv občanských
- d) vyloučení z vojska,
- e) zákaz činnosti,
- f) zákaz pobytu,
- g) trest uveřejnění rozsudku.

§ 60.

Ukládání trestu.

(1) Místo trestu smrti nebo odnětí svobody na doživotí stanoveného v zákoně nastupuje u mladistvého trest odnětí svobody na tři až patnáct let, a jde-li o vojenskou osobu v činné službě, která se trestného činu dopustila za zvýšeného ohrožení vlasti, na deset až pětadvacet let. Snížení těchto trestů je vyloučeno.

(2) Trestní sazby dočasného odnětí svobody stanovené v zákoně se snižují u mladistvého na polovinu, při čemž však horní hranice snížené sazby nesmí nikdy převyšovat pět let, dolní jeden rok. Snížení těchto trestů je přípustné i tam, kde to zákon jinak vylučuje. Tato ustanovení se nevztahují na vojenskou osobu v činné službě, která se trestného činu dopustila za zvýšeného ohrožení vlasti.

(3) Náhradní trest za trest peněžitý soud mladistvému neuloží.

§ 61.

Podmíněné odsouzení a podmíněné propuštění.

(1) Nepřevyšuje-li uložený trest odnětí svobody tři léta, může soud u mladistvého vyslovit podmíněné odsouzení, a to i tam, kde to zákon jinak vylučuje.

(2) Nedovrší-li mladistvý, který byl podmíněně odsouzen nebo podmíněně propuštěn, dvacátý rok v době, kdy zavinil příčinu k výkonu trestu nebo jeho zbytku, může se vzhledem k výjimečným okolnostem případu vyslovit, že podmíněné odsouzení nebo podmíněné propuštění zůstává v platnosti. Přitom se může zkušební doba přiměřeně prodloužit, nikoli však o více než o dvě léta.

§ 62.

Výkon trestu odnětí svobody.

(1) Trest odnětí svobody uložený mladistvému se vykonává v samostatných ústavech pro mladistvé nebo ve zvláštních odděleních soudních věznic. Jestliže však mladistvý dosáhl osmnáctého roku a je odůvodněna obava, že by působil zlobně na mravní vývoj spoluvězňů, vykoná se trest nebo jeho zbytek v trestním ústavu, soudní věznici nebo v pracovním útvaru. Tato ustanovení se nevztahují na vojenskou osobu v činné službě.

(2) Trest odnětí svobody se vykonává s náležitým přihlédnutím k povahovým vlastnostem mladistvého a k jeho schopnostem. Přitom budí dbáno toho, aby byl mladistvý odborně připraven na budoucí povolání.

§ 63.

Úhrnný a dodatkový trest.

Zvláštních ustanovení o trestání mladistvých se neužije, jestliže soud pachateli ukládá úhrnný nebo dodatkový trest za trestné činy spáchané jednak před dovršeným osmnáctým rokem, jednak po něm, a zákon na trestný čin spáchaný po dovršeném osmnáctém roku stanoví trest stejný nebo přísnější.

HLAVA PÁTÁ.

ZÁNIK TRESTNOSTI A TRESTU.

§ 64.

Účinná lítost

(1) Trestnost velezrady (§ 78), sdružování proti republice (§§ 79 a 80), sabotáže (§§ 84 a 85), vyzvědačství (§§ 86 a 87), ohrožení státního tajemství podle §§ 88 a 89, věrolomnosti

(§§ 93 a 94), válečného škůdnictví (§§ 99 a 100), spolčení k útoku na ústavního činitele (§ 107), ohrožení hospodářského a služebního tajemství (§§ 112 až 114), nedovoleného ozbrojování (§§ 120 a 121), ohrožení jednotného hospodářského plánu podle § 135, zkrácení a ohrožení daně podle § 149 odst. 2, porušení předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou podle § 152 odst. 2, spolčení (§ 166), vzpoury vězňů podle § 170 odst. 2, obecného ohrožení (§§ 190 až 192), ohrožení provozu obecně prospěšných zařízení (§§ 194 a 195), šíření nakažlivých chorob (§§ 199 až 202), ohrožení zdraví závadnými potravinami a jinými potřebami (§§ 203 a 204), spolčení k zběhnutí (§ 275) a spolčení ke vzpouře (§ 277) zaniká, jestliže pachatel

- a) škodlivý následek trestného činu dobrovolně zamezí nebo napraví, nebo
- b) učiní o trestném činu dobrovolně oznámení v době, kdy škodlivému následku trestného činu mohlo být ještě zabráněno. Oznámení nutno učinit prokurátoru nebo orgánu národní bezpečnosti; podléhá-li pachatel vojenské soudní pravomoci, může místo toho učinit oznámení představenému.

(2) Oznámením trestného činu nezanikne však trestnost toho, kdo trestný čin nastrojil nebo k němu navedl proto, aby dal podnět k trestnímu stíhání jiné osoby.

§ 65.

Promlčení trestního stíhání.

(1) Trestnost činu zaniká uplynutím promlčecí doby, která činí

- a) dvacet let, stanoví-li zákon na trestný čin trest smrti nebo odnětí svobody na doživotí,
- b) deset let, činí-li horní hranice trestní sazby dočasného odnětí svobody nejméně deset let,
- c) pět let, činí-li horní hranice trestní sazby dočasného odnětí svobody nejméně tři léta,
- d) tři léta u ostatních trestných činů.

(2) Do promlčecí doby se nezapočítává doba, po kterou pachatele nelze postavit před soud pro zákonnou překážku nebo proto, že úmyslně maří trestní stíhání.

(3) Promlčení trestního stíhání se přerušuje,

- a) učiní-li prokurátor nebo soud opatření směřující k stíhání pachatele pro trestný čin, o jehož promlčení jde, nebo
- b) dopustí-li se pachatel v promlčecí době trestného činu nového, na který zákon stanoví trest stejný nebo přísnější.

(4) Přerušením promlčení počíná nová promlčecí doba.

§ 66.

Promlčení výkonu trestu.

(1) Uložený trest nelze vykonat po uplynutí promlčecí doby, která činí

- a) dvacet let, jde-li o odsouzení k trestu smrti nebo odnětí svobody na doživotí,
- b) patnáct let, jde-li o odsouzení k trestu dočasného odnětí svobody převyšujícímu deset let,
- c) deset let, jde-li o odsouzení k trestu dočasného odnětí svobody nejméně na pět let,
- d) pět let při odsouzení k jinému trestu.

(2) Promlčecí doba počíná právní mocí rozsudku a při podmíněném odsouzení právní mocí rozhodnutí, že se trest vykoná. Do promlčecí doby se nezapočítává doba, po kterou nelze trest vykonat proto, že se odsouzený zdržuje v cizině.

(3) Promlčení výkonu trestu se přerušuje,

- a) učiní-li prokurátor nebo soud opatření směřující k výkonu trestu, o jehož promlčení jde, nebo
- b) dopustí-li se odsouzený v promlčecí době trestného činu nového, na který zákon stanoví trest stejný nebo přísnější než na trestný čin, za který byl pachatel odsouzen.

(4) Přerušením promlčení počíná nová promlčecí doba.

Zahlázení odsouzení.

§ 67.

(1) Soud zahladí odsouzení, vedl-li odsouzený po výkonu nebo prominutí trestu nebo po promlčení jeho výkonu řádný život pracujícího člověka nepřetržitě po dobu nejméně

- a) deseti let, jde-li o odsouzení k trestu dočasného odnětí svobody převyšujícímu jeden rok,
- b) pěti let, jde-li o odsouzení k trestu dočasného odnětí svobody převyšujícímu tři měsíce,
- c) tří let, jde-li o odsouzení k trestu dočasného odnětí svobody nepřevyšujícímu tři měsíce.

(2) Byl-li trestný čin spáchán ve věku do dvaceti let, snižují se lhůty uvedené v odstavci 1 na polovinu.

§ 68.

(1) Bylo-li odsouzení zahlázeno, hledí se na pachatele, jako by nebyl odsouzen.

(2) Jestliže do jednoho roku po tom, co soud pravomocně zahladil odsouzení, vyjde najevo, že odsouzení zahlázeno být nemělo, soud své rozhodnutí zruší, nespĺnily-li se zatím podmínky zahlázení.

HLAVA ŠESTÁ. OCHRANNÁ OPATŘENÍ.

§ 69.

Účel ochranných opatření.

(1) Jako ochranná opatření lze uložit ochranné léčení, ochrannou výchovu a zabránění, a to jen za podmínek uvedených v §§ 70, 71 a 74; účelem ochranných opatření je:

- a) chránit společnost před trestnými činy, k nimž by v budoucnu mohlo dojít,
- b) osobám, které by pro svou chorobu nebo pro zanedbanou výchovu mohly spáchat trestný čin, léčením a výchovou umožnit, aby se staly platnými členy společnosti.

(2) Není-li účel ochranných opatření splněn již uložením a výkonem trestu, lze je uložit i vedle trestu.

§ 70.

Ochranné léčení.

(1) Jestliže pachatel trestného činu není pro nepřičetnost trestně odpovědný a jeho pobyt na svobodě je nebezpečný, nařídí soud jeho odvezdání do léčebného ústavu; soud tak může učinit též, dopustí-li se pachatel, který se oddává nadměrnému požívání alkoholických nápojů nebo omamných prostředků, trestného činu v opilosti nebo v jiném podobném opojení.

(2) Ochranné léčení potrvá, dokud to vyžaduje jeho účel. O propuštění z ochranného léčení rozhoduje soud.

(3) Od ochranného léčení může soud upustit, pominou-li před jeho započítáním okolností, pro něž bylo nařízeno.

Ochranná výchova.

§ 71.

(1) Sezná-li soud v trestním řízení proti mladistvému, že o jeho výchovu není náležitě postaráno nebo že jeho dosavadní výchova byla zanedbána anebo že to vyžaduje prostředí, v němž žije, nařídí jeho ochrannou výchovu.

(2) Dopustí-li se osoba, která dovršila dvacátý rok a je mladší než patnáct let, činu jinak trestného, na který zákon stanoví trest smrti nebo odnětí svobody na doživotí, nařídí poručenský (opatrovnícký) soud její ochrannou výchovu; poručenský (opatrovnícký) soud tak může učinit též, je-li to nutné k zajištění řádné výchovy osoby mladší než patnáct let, která se dopustila činu jinak trestného.

(3) Ochranná výchova nemůže být nařízena, jde-li o vojenskou osobu uvedenou v § 269 odst. 2.

§ 72.

Ochranná výchova se vykonává ve výchovných ústavech; vyžaduje-li to však zdravotní stav chovance, vykoná se v léčebném ústavě.

§ 73.

(1) Ochranná výchova potrvá, dokud to vyžaduje její účel, nejdéle však do dovršeného osmnáctého roku; vyžaduje-li to zájem chovance, lze ji prodloužit do dovršeného dvacátého roku.

(2) Od ochranné výchovy může soud upustit, pominou-li před jejím započítáním okolností, pro něž byla nařízena.

§ 74.

Zabránění.

(1) Jestliže věc uvedená v § 55 odst. 1 nebyla prohlášena za propadlou, vysloví soud zpravidla, že se věc zabírá,

- a) náleží-li pachateli, jež nelze stíhat nebo odsoudit,
- b) náleží-li pachateli, od jehož potrestání soud upustil,
- c) náleží-li osobě, která z nedbalosti přispěla k spáchání trestného činu, nebo
- d) vyžaduje-li to bezpečnost lidí nebo majetku anebo jiný obecný zájem.

(2) Vlastníkem zabrané věci se stává stát.

HLAVA SEDMÁ.

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ.

Výklad některých pojmů.

§ 75.

(1) Trestnými činy se rozumějí jen činy soudně trestné, a pokud z jednotlivého ustanovení nevyplývá jinak, též pokus, návod a pomoc.

(2) Jednáním se rozumí i opominutí takového konání, k němuž byl pachatel podle okolností a svých poměrů povinen.

(3) Výsledkem uvedeným v zákoně se rozumí souhrn znaků trestného činu, které jsou uvedeny ve zvláštní části, s výjimkou zavinění.

(4) Zvláště přitěžující okolností se rozumí taková okolnost, která s trestným činem zpravidla spojena nebývá a která pro svou důležitost zvyšuje nebezpečnost činu nebo pachatele pro společnost.

(5) Dobou zvýšeného ohrožení vlasti se rozumí doba, v níž republika vstoupila do stavu branné pohotovosti nebo v níž došlo k událostem ohrožujícím zvýšenou měrou samostatnost, ústavní jednotu, územní celistvost, lidové demokratické státní zřízení nebo společenský řád republiky anebo veřejný klid a pořádek.

(6) Státním tajemstvím se rozumí vše, co v důležitém zájmu republiky, zejména v zájmu politickém, vojenském nebo hospodářském, má zůstat utajeno před nepovolanými osobami.

(7) Hospodářským tajemstvím se rozumí vše, co je příznačné nebo významné pro hospodářské podnikání a v obecném zájmu má zůstat utajeno před nepovolanými osobami.

(8) Služebním tajemstvím se rozumí důležitá skutečnost, která souvisí s činností národního výboru, soudu nebo jiného úřadu, veřejného orgánu nebo podniku anebo lidového družstva a v obecném zájmu má zůstat utajena před nepovolanými osobami.

(9) Volebním právem se rozumí právo volit nebo být zvolen do zákonodárných sborů nebo do národních výborů.

(10) Veřejným činitelem je ten, kdo obstarává veřejné věci, byv k tomu povolán; za těchto podmínek je veřejným činitelem zejména

- a) člen národního výboru, jiný podle zákona zvolený zástupce lidu, soudce z lidu, funkcionář lidového družstva,
- b) státní zaměstnanec,
- c) řídicí nebo rozhodující zaměstnanec státního, národního, komunálního nebo jiného veřejného podniku anebo lidového družstva,
- d) příslušník branné moci nebo jiného ozbrojeného sboru, nebo
- e) orgán povoláný chránit nebo zajišťovat bezpečnost lidí a majetku anebo provádět svým osobním úkonem rozhodnutí veřejného činitele.

(11) Za veřejnou se pokládá listina vydaná národním výborem, soudem nebo jiným úřadem nebo veřejným orgánem, která zakládá nějaké právo nebo povinnost anebo zjišťuje určitý stav.

(12) Daní se rozumí jakákoli veřejná dávka s příslušenstvím, jakkoli ukládaná nebo vybíraná.

(13) Těžkou újmu na zdraví se rozumí

- a) zmrzačení,
- b) ztráta nebo podstatné snížení pracovní způsobilosti,

- c) ochromení údu,
- d) ztráta nebo podstatné oslabení funkce smyslového ústrojí,
- e) poškození důležitého orgánu,
- f) zohyždění,
- g) onemocnění pohlavní chorobou,
- h) přerušení těhotenství bez souhlasu těhotné ženy,
- ch) mučivé útrapy, nebo
- i) delší dobu trvající porucha zdraví.

(14) Osobami blízkými se rozumějí příbuzní v pokolení přímém, osvojitelé a osvojenci, sourozenci a manželé; jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby blízké jen tehdy, kdyby újmu, kterou by utrpěla jedna z nich, druhá právem pocítovala jako těžkou újmu vlastní.

§ 76.

(1) Trestný čin je spáchán se zbraní, jestliže pachatel nebo s jeho vědomím některý ze spolupachatelů užije zbraně k překonání nebo zamezení odporu anebo jestliže ji k tomu účelu má u sebe; zbraní se tu rozumí, pokud z jednotlivého ustanovení nevyplývá jinak, cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším.

(2) Trestný čin je spáchán násilím i tehdy, je-li spáchán na osobě, kterou pachatel uvedl do stavu bezbrannosti lstí.

(3) Trestný čin je spáchán veřejně, jestliže je spáchán

- a) obsahem tiskoviny, rozšiřovaného spisu, filmem, rozhlasem nebo jiným podobně účinným způsobem,
- b) alespoň před dvěma osobami, nebo
- c) na místě veřejnosti přístupném a mohl být postřehnut alespoň dvěma osobami.

(4) Trestný čin je spáchán výdělečně, hledí-li si pachatel páčáním takových trestných činů opatřit alespoň na čas zdroj příjmů.

§ 77.

Přítání doby a trestu.

(1) Kde zákon spojuje s uplynutím určité doby nějaký následek, nezapočítává se do ní den, kdy nastala událost určující její začátek.

(2) Kde je použití zákonného ustanovení závislé na délce trestu odnětí svobody, nepřihlíží se k náhradnímu trestu za trest peněžitý.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST.

HLAVA PRVÁ.

TRESTNÉ ČINY PROTI REPUBLICE.

Oddíl první.

Trestné činy proti základům republiky.

§ 78.

Velezrada.

(1) Kdo se pokusí

- a) zničit samostatnost nebo ústavní jednotu republiky,
- b) odtrhnout od republiky část jejího území,
- c) zničit nebo rozvrátit lidově demokratické státní zřízení nebo společenský řád republiky, které jsou zaručeny ústavou, nebo
- d) násilím nebo pohrůžkou násilí znemožnit ústavní činnost presidenta republiky nebo jeho náměstka, zákonodárního sboru, vlády nebo sboru pověřenců,

bude potrestán odnětím svobody na deset až pětadvacet let nebo na doživotí.

(2) Stejně bude potrestán, kdo

- a) k činu uvedenému v odstavci 1 s někým se spojí, nebo
- b) pro takový čin vejde ve styk s cizí mocí nebo s cizími činiteli.

(3) Smrtí bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 nebo 2 za zvýšeného ohrožení vlasti,
- b) je-li takovým činem značnou měrou ohrožena samostatnost, ústavní jednotu nebo územní celistvost republiky anebo její lidově demokratické státní zřízení nebo společenský řád, které jsou zaručeny ústavou,
- c) je-li takovým činem skutečně znemožněna ústavní činnost presidenta republiky nebo jeho náměstka, zákonodárního sboru, vlády nebo sboru pověřenců,
- d) je-li k takovému činu zneužito branné moci nebo ozbrojeného nebo vojensky organizovaného sboru anebo jsou-li k takovému činu sbírány nebo organizovány branné, ozbrojené nebo pomocné síly nebo hromaděny zbraně, střelivo, výbušniny nebo jiné nebezpečné látky,
- e) je-li při takovém činu kladen branné moci nebo ozbrojenému sboru násilný odpor, nebo
- f) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(4) Vedle trestů uvedených v odstavcích 1 až 3 může soud vyslovit ztrátu státního občanství; neuloží-li tento trest, vysloví propadnutí jmění.

Sdružování proti republice.

§ 79.

Kdo se s někým spojí v úmyslu podvracet samostatnost, ústavní jednotu nebo územní celistvost republiky anebo její lidově demokratické státní zřízení nebo společenský řád, které jsou zaručeny ústavou, bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až pět let; podmíněné odsouzení je vyloučeno.

§ 80.

(1) Kdo založí organizaci v úmyslu podvracet samostatnost, ústavní jednotu nebo územní celistvost republiky anebo její lidově demokratické státní zřízení nebo společenský řád, které jsou zaručeny ústavou,

kdo k organizaci, která má takové cíle, přistoupí nebo se zúčastní její činnosti, nebo

kdo organizaci, která má takové cíle, nebo její členy podporuje v podvratných snahách, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 za zvýšeného ohrožení vlasti, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(3) Podmíněné odsouzení je vyloučeno a v případě uvedeném v odstavci 2 písm. a) je vyloučeno i snížení trestu.

Pobuřování proti republice.

§ 81.

(1) Kdo veřejně nebo nejméně dvě osoby pobuřuje proti republice, proti její samostatnosti, ústavní jednotě nebo územní celistvosti anebo proti jejímu lidově demokratickému státnímu zřízení nebo společenskému řádu, které jsou zaručeny ústavou, nebo

kdo úmyslně umožňuje nebo usnadňuje šíření takového pobuřujícího projevu,

bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až tři léta; podmíněné odsouzení je vyloučeno.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 za zvýšeného ohrožení vlasti; podmíněné odsouzení a snížení trestu je vyloučeno.

§ 82.

Kdo z nedbalosti umožňuje nebo usnadňuje šíření projevu, jímž se pobuřuje proti republi-

ce, proti její samostatnosti, ústavní jednotě nebo územní celistvosti anebo proti jejímu lidově demokratickému státnímu zřízení nebo společenskému řádu, které jsou zaručeny ústavou, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

§ 83.

Podpora a propagace fašismu a podobných hnutí.

(¹) Kdo podporuje nebo propaguje fašismus, nacismus nebo podobné hnutí, které směřuje nebo vede k potlačení práv a svobod pracujícího lidu nebo které hlásá národnostní, náboženskou nebo rasovou zášť, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let; podmíněné odsouzení je vyloučeno.

(²) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 tiskem, filmem, rozhlasem nebo jiným podobně účinným způsobem; podmíněné odsouzení je vyloučeno.

(³) Odnětím svobody na deset až pětadvacet let bude pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 za zvýšeného ohrožení vlasti; snížení trestu je vyloučeno.

Sabotáž.

§ 84.

(¹) Kdo zničí, poškodí nebo učiní neupotřebitelným majetek národní nebo majetek lidového družstva v úmyslu mařit nebo ztěžovat

a) provoz nebo rozvoj státního, národního, komunálního nebo jiného veřejného podniku anebo lidového družstva, nebo

b) provoz důležitého obecně prospěšného zařízení,

bude potrestán odnětím svobody na deset až pětadvacet let.

(²) Stejně bude potrestán, kdo se k činu uvedenému v odstavci 1 s někým spolčí.

(³) Odnětím svobody na doživotí nebo smrti bude pachatel potrestán,

a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 jako člen spolčení,

b) je-li takovým činem zmařeno nebo ztěženo provádění nebo plnění jednotného hospodářského plánu ve zvláště důležitém úseku,

c) jsou-li takovým činem značnou měrou ohroženy zájmy obrany vlasti,

d) je-li takovým činem ohrožen život mnoha lidí, nebo

e) je-li tu jiná zvláště přítěžující okolnost.

(⁴) Vedle trestů uvedených v odstavcích 1 až 3 může soud vyslovit ztrátu státního občanství; neuloží-li tento trest, vysloví propadnutí jmění.

§ 85.

(¹) Kdo nesplní nebo poruší povinnost svého povolání, zaměstnání nebo své služby anebo plnění takové povinnosti obchází nebo se dopustí jiného jednání v úmyslu

a) mařit nebo ztěžovat provádění nebo plnění jednotného hospodářského plánu v některém úseku, nebo

b) způsobit vážnou poruchu v činnosti úřadu anebo veřejného orgánu nebo podniku,

bude potrestán odnětím svobody na pět až deset let.

(²) Odnětím svobody na deset až pětadvacet let bude pachatel potrestán,

a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 jako člen spolčení,

b) je-li takovým činem zmařeno nebo ztěženo provádění nebo plnění jednotného hospodářského plánu ve zvláště důležitém úseku,

c) je-li v činnosti úřadu anebo veřejného orgánu nebo podniku skutečně způsobena vážná porucha, nebo

d) je-li tu jiná zvláště přítěžující okolnost.

(³) Odnětím svobody na doživotí nebo smrti bude pachatel potrestán,

a) jsou-li činem uvedeným v odstavci 1 značnou měrou ohroženy zájmy obrany vlasti,

b) je-li takovým činem způsobena vážná porucha v zásobování značného počtu obyvatelstva,

c) je-li takovým činem ohrožen život mnoha lidí, nebo

d) jestliže se dopustí takového činu za zvýšeného ohrožení vlasti a je tu některá z okolností uvedených v odstavci 2.

(⁴) Vedle trestů uvedených v odstavcích 2 a 3 může soud vyslovit ztrátu státního občanství; neuloží-li tento trest, vysloví propadnutí jmění.

Oddíl druhý.

Trestné činy proti bezpečnosti republiky.

Vyzvědačství.

§ 86.

(¹) Kdo vyzvídá státní tajemství v úmyslu vyrazit je cizí moci, nebo

kdo státní tajemství úmyslně cizí moci vy-
zradí,
bude potrestán odnětím svobody na deset až
pětadvacet let nebo na doživotí.

(²) Stejně bude potrestán, kdo

- a) k činu uvedenému v odstavci 1 s někým se
spolčí,
- b) pro takový čin vejde ve styk s cizí mocí
nebo s cizími činiteli, nebo
- c) vejde ve styk s organizací, jejímž účelem
je vyzvídat státní tajemství, v úmyslu pod-
porovat její snahy.

(³) Smrtí bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1
nebo 2 za zvýšeného ohrožení vlasti,
- b) dopustí-li se takového činu, ač mu byla po-
vinnost uchovávat státní tajemství vý-
slovně uložena nebo ač je dána již jeho
postavením,
- c) dopustí-li se takového činu jako člen orga-
nisace, jejímž účelem je vyzvídat státní
tajemství,
- d) týká-li se takový čin státního tajemství
zvláště důležitého,
- e) dopustí-li se takového činu způsobem
zvláště nebezpečným, ve značném rozsahu
nebo výdělečně anebo páchá-li takový čin
po delší dobu, nebo
- f) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(⁴) Vedle trestů uvedených v odstavcích 1
až 3 může soud vyslovit ztrátu státního občan-
ství; neuloží-li tento trest, vysloví propadnutí
jmění.

§ 87.

Kdo poškodí republiku tím, že se dopustí
vyzvědačství proti spojenci, bude potrestán
tresty stanovenými v § 86.

Ohrožení státního tajemství.

§ 88.

(¹) Kdo vyzvídá státní tajemství v úmyslu
vyzradit je nepovolané osobě, nebo

kdo státní tajemství úmyslně takové osobě
vyzradí,
bude potrestán odnětím svobody na jeden rok
až pět let.

(²) Odnětím svobody na pět až deset let
bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1
za zvýšeného ohrožení vlasti,
- b) dopustí-li se takového činu, ač mu byla po-
vinnost uchovávat státní tajemství vý-
slovně uložena nebo ač je dána již jeho po-
stavením,

c) týká-li se takový čin státního tajemství
zvláště důležitého, nebo

d) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(³) Podmíněné odsouzení je vyloučeno a
v případě uvedeném v odstavci 2 písm. a) je
vyloučeno i snížení trestu.

§ 89.

Kdo z nedbalosti způsobí, že se státní tajem-
ství může stát známým cizí moci nebo že se
stalo známým nepovolané osobě, bude potre-
stán odnětím svobody na tři měsíce až tři léta.

§ 90.

(¹) Kdo úmyslně bez odkladu neoznámí, že
sám nebo někdo jiný ztratil nebo jinak pozbyl
listinu nebo jiný předmět státního tajemství,
bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce
až tři léta.

(²) Oznámení podle odstavce 1 nutno učinit
prokurátoru nebo orgánu národní bezpečnosti;
osoba podléhající vojenské soudní pravomoci
může místo toho učinit oznámení představe-
nému.

§ 91.

(¹) Kdo vyzvídá státní tajemství, bude po-
trestán odnětím svobody na tři měsíce až tři
léta.

(²) Stejně bude potrestán, kdo záludně nebo
listivě vnikne do obvodu objektu důležitého pro
obranu vlasti nebo na jiné takové místo.

§ 92.

Kdo bez povolení

- a) zhotoví popis, plán, nákres nebo snímek
některého zařízení na obranu vlasti,
- b) takovou věc opíše, okreslí nebo ofotogra-
fuje anebo dá nebo nechá jinému tak
učinit,
- c) takovou věc sobě nebo někomu jinému
opatří, nebo
- d) takovou věc uveřejní,
bude potrestán odnětím svobody až na jeden
rok.

V ě r o l o m n o s t.

§ 93.

(¹) Kdo úmyslně ohrozí důležitý zájem re-
publiky tím, že

- a) poruší povinnosti, které má jako zmocně-
nec republiky, nebo

- b) padělá, pozmění nebo potlačí listinu nebo jiný doklad o právních poměrech republiky k cizí moci,

bude potrestán odnětím svobody na pět až deset let; podmíněné odsouzení je vyloučeno.

(²) Odnětím svobody na deset až pětadvacet let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 za zvýšeného ohrožení vlasti,
b) má-li takový čin za následek značnou škodu, nebo
c) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(³) Vedle trestů uvedených v odstavcích 1 a 2 může soud vyslovit ztrátu státního občanství; neuloží-li tento trest, vysloví propadnutí jmění. V případě uvedeném v odstavci 2 písm. a) je snížení trestu vyloučeno.

§ 94.

Kdo z nedbalosti ohrozí důležitý zájem republiky tím, že

- a) poruší povinnosti, které má jako zmocněnec republiky, nebo
b) padělá, pozmění nebo potlačí listinu nebo jiný doklad o právních poměrech republiky k cizí moci,

bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až tři léta.

§ 95.

Opuštění republiky.

(¹) Kdo bez povolení opustí území Československé republiky, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(²) Stejně bude potrestán československý občan, který neuposlechne úřední výzvy, aby se v určené lhůtě na území Československé republiky vrátil.

(³) Vedle trestu uvedeného v odstavcích 1 a 2 může soud vyslovit ztrátu státního občanství. Podmíněné odsouzení je vyloučeno.

Ohrožování zájmů republiky v cizině.

§ 96.

Československý občan, který úmyslně ohrozí zájmy republiky tím, že v cizině rozšiřuje nepravdivou zprávu o poměrech v republice, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let; podmíněné odsouzení, a je-li čin spáchán za zvýšeného ohrožení vlasti, i snížení trestu je vyloučeno.

§ 97.

Československý občan, který z nedbalosti ohrozí zájmy republiky tím, že v cizině rozšiřuje nepravdivou zprávu o poměrech v republice, bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až tři léta.

§ 98.

Podněcování k útočné válce.

Kdo veřejně podněcuje k útočné válce, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let; podmíněné odsouzení, a je-li čin spáchán za zvýšeného ohrožení vlasti, i snížení trestu je vyloučeno.

Oddíl třetí.

Trestné činy proti obraně vlasti.

Válečné škůdnictví.

§ 99.

(¹) Kdo za zvýšeného ohrožení vlasti úmyslně

- a) způsobí škodu obraně vlasti nebo obraně spojence, nebo
b) opatří nepříteli prospěch nebo jakkoli ho podporuje,

bude potrestán odnětím svobody na deset až pětadvacet let nebo na doživotí.

(²) Stejně bude potrestán, kdo

- a) k činu uvedenému v odstavci 1 s někým se spolčí, nebo
b) pro takový čin vejde ve styk s nepřitelem.

(³) Smrtí bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 nebo 2 jako vojenská osoba uvedená v § 269 odst. 2,
b) dopustí-li se takového činu výdělečně, nebo
c) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(⁴) Vedle trestů uvedených v odstavcích 1 až 3 může soud vyslovit ztrátu státního občanství; neuloží-li tento trest, vysloví propadnutí jmění.

§ 100.

Kdo za zvýšeného ohrožení vlasti z nedbalosti

- a) způsobí škodu obraně vlasti nebo obraně spojence, nebo
b) opatří nepříteli prospěch nebo jakkoli ho podporuje,

bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až tři léta.

§ 101.

Válečná zrada.

(¹) Československý občan, který za zvýšeného ohrožení vlasti koná službu v nepřátelském vojsku nebo ozbrojeném sboru, bude potrestán odnětím svobody na deset až pětadvacet let.

(²) Odnětím svobody na doživotí nebo smrtí bude pachatel potrestán,

- a) má-li čin uvedený v odstavci 1 za následek značnou škodu, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(³) Smrtí bude pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 jako vojenská osoba uvedená v § 269 odst. 2.

(⁴) Vedle trestů uvedených v odstavcích 1 až 3 může soud vyslovit ztrátu státního občanství; neuloží-li tento trest, vysloví propadnutí jmění.

§ 102.

Služba v cizím vojsku.

(¹) Československý občan, který bez povolení koná službu ve vojsku cizí moci nebo v cizím ozbrojeném sboru, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(²) Odnětím svobody na pět až patnáct let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 v úmyslu projevit nepřátelství k republice, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 103.

Najímání vojska.

(¹) Kdo najímá obyvatele republiky, který není cizím státním příslušníkem, pro službu ve vojsku cizí moci nebo v cizím ozbrojeném sboru, nebo

kdo takové najímání zprostředkuje, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(²) Odnětím svobody na pět až patnáct let bude pachatel potrestán,

- a) je-li činem uvedeným v odstavci 1 ohrožena brannost republiky, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(³) Podmíněné odsouzení je vyloučeno.

Oddíl čtvrtý.

Trestné činy proti ústavním činitelům.

§ 104.

Vražda na ústavním činiteli.

Kdo úmyslně usmrtí

- a) presidenta republiky nebo jeho náměstka, nebo
 - b) člena vlády, sboru pověřenců nebo zákonodárného sboru při výkonu jeho pravomoci nebo pro tento výkon nebo vůbec pro jeho činnost v životě politickém,
- bude potrestán smrtí. Vedle toho může soud vyslovit ztrátu státního občanství; neuloží-li tento trest, vysloví propadnutí jmění.

Ublížení ústavnímu činiteli na zdraví.

§ 105.

(¹) Kdo úmyslně ublíží na zdraví

- a) presidentu republiky nebo jeho náměstku, nebo
 - b) členu vlády, sboru pověřenců nebo předsednictva zákonodárného sboru při výkonu jeho pravomoci nebo pro tento výkon nebo vůbec pro jeho činnost v životě politickém,
- bude potrestán odnětím svobody na pět až deset let; podmíněné odsouzení je vyloučeno.

(²) Odnětím svobody na deset až pětadvacet let nebo na doživotí bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 v úmyslu způsobit těžkou újmu na zdraví, nebo
- b) má-li takový čin za následek těžkou újmu na zdraví.

(³) Smrtí bude pachatel potrestán, má-li čin uvedený v odstavci 1 za následek smrt.

(⁴) Vedle trestů uvedených v odstavcích 1 až 3 může soud vyslovit ztrátu státního občanství; neuloží-li tento trest, vysloví propadnutí jmění. Je-li čin spáchán za zvýšeného ohrožení vlasti, je snížení trestu vyloučeno.

§ 106.

(¹) Kdo úmyslně ublíží na zdraví členu zákonodárného sboru při výkonu jeho pravomoci nebo pro tento výkon nebo vůbec pro jeho činnost v životě politickém, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(²) Odnětím svobody na pět až patnáct let bude pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 v úmyslu způsobit těžkou újmu na zdraví.

(3) Odnětím svobody na deset až pětadvacet let bude pachatel potrestán, má-li čin uvedený v odstavci 1 za následek těžkou újmu na zdraví nebo smrt.

(4) Podmíněné odsouzení, a je-li čin spáchán za zvýšeného ohrožení vlasti, i snížení trestu je vyloučeno.

§ 107.

Spolčení k útoku na ústavního činitele.

(1) Kdo se s někým spolčí k vraždě na ústavním činiteli (§ 104) nebo k ublížení ústavnímu činiteli na zdraví podle § 105, nebo

kdo takové spolčení nebo jeho účastníky podporuje v jejich snahách,

bude potrestán odnětím svobody na pět až deset let.

(2) Kdo se s někým spolčí k ublížení ústavnímu činiteli na zdraví podle § 106, nebo

kdo takové spolčení nebo jeho účastníky podporuje v jejich snahách,

bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(3) Podmíněné odsouzení, a je-li čin spáchán za zvýšeného ohrožení vlasti, i snížení trestu je vyloučeno.

§ 108.

Násilí na ústavním činiteli.

(1) Kdo užije násilí nebo pohrůžky násilí

a) v úmyslu působit na výkon pravomoci presidenta republiky nebo jeho náměstka, člena vlády, sboru pověřenců nebo zákonodárního sboru, nebo

b) proti některé z těchto osob pro výkon její pravomoci nebo vůbec pro její činnost v životě politickém,

bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Stejně bude potrestán, kdo se zúčastní sročení nejméně tří osob k činu uvedenému v odstavci 1.

(3) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán,

a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 nebo 2 se zbraní, nebo

b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(4) Podmíněné odsouzení, a je-li čin spáchán za zvýšeného ohrožení vlasti, i snížení trestu je vyloučeno.

§ 109.

Osobování si pravomoci ústavního činitele.

(1) Kdo si osobuje pravomoc presidenta republiky nebo jeho náměstka anebo člena vlády, sboru pověřenců nebo zákonodárního sboru, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán,

a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 jako člen spolčení,

b) má-li takový čin za následek značnou škodu, nebo

c) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(3) Podmíněné odsouzení, a je-li čin spáchán za zvýšeného ohrožení vlasti, i snížení trestu je vyloučeno.

§ 110

Snížování vážnosti presidenta republiky.

(1) Kdo snižuje vážnost presidenta republiky nebo jeho náměstka, bude potrestán odnětím svobody na jeden měsíc až jeden rok.

(2) Odnětím svobody na tři měsíce až tři léta bude pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1

a) veřejně,

b) opětovně při různých příležitostech,

c) v přítomnosti presidenta republiky nebo jeho náměstka, nebo

d) pro výkon pravomoci presidenta republiky nebo jeho náměstka nebo vůbec pro jeho činnost v životě politickém.

§ 111.

Hanobení ústavního činitele.

Kdo veřejně hanobí

a) zákonodárny sbor, jeho předsednictvo, výbor nebo komisi, vládu nebo sbor pověřenců, nebo

b) člena vlády, sboru pověřenců nebo předsednictva zákonodárního sboru pro výkon jeho pravomoci nebo vůbec pro jeho činnost v životě politickém,

bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až dvě léta.

Oddíl pátý.

Trestné činy zvláště ohrožující pořádek ve věcech veřejných.**Ohrožení hospodářského a služebního tajemství.**

§ 112.

(1) Kdo vyzvídá hospodářské nebo služební tajemství v úmyslu vyrazit je do ciziny, nebo kdo hospodářské nebo služební tajemství úmyslně do ciziny vyrazí, bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až tři léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 jako veřejný činitel,
- b) má-li takový čin za následek značnou škodu, nebo
- c) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 113.

Kdo z nedbalosti způsobí, že se hospodářské nebo služební tajemství stalo známým v cizině, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

§ 114.

(1) Kdo vyzvídá hospodářské nebo služební tajemství v úmyslu vyrazit je nepovolané osobě, nebo

kdo hospodářské nebo služební tajemství úmyslně takové osobě vyrazí, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody na tři měsíce až tři léta bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 jako veřejný činitel,
- b) má-li takový čin za následek značnou škodu, nebo
- c) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 115.

Trestní sazby stanovené na ohrožení hospodářského a služebního tajemství podle §§ 112 až 114 se zvyšují na dvojnásobek, dopustí-li se některého z těchto trestných činů za zvýšeného ohrožení vlastní vojenská osoba uvedená v § 269 odst. 2 při výkonu své velitelské pravomoci.

Útoky proti skupinám obyvatelů.

§ 116.

(1) Kdo užije násilí nebo pohrůžky násilí proti skupině obyvatelů republiky pro jejich

národnost, rasu nebo náboženství anebo pro to, že jsou bez vyznání nebo stoupenci lidově demokratického řádu, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Stejně bude potrestán, kdo se zúčastní srovnání nejméně tří osob k činu uvedenému v odstavci 1.

(3) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 nebo 2 se zbraní, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(4) Podmíněné odsouzení je vyloučeno.

§ 117.

Kdo užije proti jinému násilí nebo pohrůžky násilí nebo mu způsobí újmu na majetku pro jeho národnost, rasu nebo náboženství anebo pro to, že poškozený je bez vyznání nebo stoupencem lidově demokratického řádu, bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až dvě léta.

§ 118.

(1) Kdo veřejně nebo nejméně dvě osoby popuzuje k násilnému nebo jinému nepřátelskému jednání proti skupině obyvatelů republiky pro jejich národnost, rasu nebo náboženství anebo pro to, že jsou bez vyznání nebo stoupenci lidově demokratického řádu, bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až tři léta.

(2) Kdo některým způsobem uvedeným v odstavci 1 a z některého důvodu tam uvedeného popuzuje k zášti proti skupině obyvatelů republiky, bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až dvě léta.

(3) Kdo některým způsobem uvedeným v odstavci 1 a z některého důvodu tam uvedeného popuzuje k násilnému nebo jinému nepřátelskému jednání nebo k zášti proti jednotlivci, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

§ 119.

Kdo veřejně hanobí skupinu obyvatelů republiky pro jejich národnost, rasu nebo náboženství anebo pro to, že jsou bez vyznání nebo stoupenci lidově demokratického řádu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

Nedovolené ozbrojování.

§ 120.

(1) Kdo bez povolení ozbrojuje sebe nebo někoho jiného tím, že

- a) opatří sobě nebo někomu jinému nebo přechovává zbraň hromadně účinnou nebo sou-

částky, jichž je k užití takové zbraně nezbytně třeba, nebo

- b) hromadí nebo rozděljuje jiné zbraně, střelivo nebo výbušniny,

bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 za zvýšeného ohrožení vlasti, nebo

- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(3) Podmíněné odsouzení, a je-li čin spáchán za zvýšeného ohrožení vlasti, i snížení trestu je vyloučeno.

§ 121.

(1) Kdo bez povolení

- a) vytvoří ozbrojenou nebo po vojensku organizovanou skupinu,

- b) takovou skupinu cvičí v zacházení se zbraní nebo s ní provádí jakýkoli vojenský výcvik,

- c) k takové skupině přistoupí nebo se zúčastní její činnosti, nebo

- d) takovou skupinu nebo její členy podporuje v jejich snahách,

bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 za zvýšeného ohrožení vlasti, nebo

- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(3) Podmíněné odsouzení, a je-li čin spáchán za zvýšeného ohrožení vlasti, i snížení trestu je vyloučeno.

§ 122.

Nedovolená výroba a držení vysílací stanice.

(1) Kdo bez povolení

- a) vyrobí, sobě nebo někomu jinému opatří nebo přechovává radioelektrickou vysílací stanici nebo soubor podstatných součástí určených k sestavení takové stanice, nebo

- b) takové stanice používá,

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 za zvýšeného ohrožení vlasti, nebo

- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 123.

Zneužití náboženské funkce.

(1) Kdo zneužije výkonu své duchovenské činnosti nebo podobné své náboženské funkce v úmyslu vykonávat na věci politického života vliv nepříznivý pro lidově demokratický řád republiky, bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až tři léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 tím, že odepře vykonat náboženský úkon, k němuž je povolán jako duchovní nebo jako osoba mající podobnou náboženskou funkci, nebo

- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(3) Podmíněné odsouzení je vyloučeno.

§ 124.

Hanobení republiky.

(1) Kdo hanobí republiku,

kdo potupí jméno nebo symbol republiky, zejména její znak, vlajku, barvy nebo hymnu, nebo

kdo v úmyslu projevit nepřátelství nebo opovržení k republice zničí, poškodí nebo odstraní symbol republiky, zejména její znak, vlajku nebo barvy, anebo zobrazení prezidenta republiky nebo jeho náměstka,

bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody na tři měsíce až dvě léta bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 veřejně, nebo

- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 125.

Hanobení spojeneckého státu.

Kdo veřejně

- a) hanobí spojenecký stát, jeho hlavu, jiného jeho představitele anebo jeho zástupce uznaného vládou republiky,

- b) potupí jméno nebo symbol spojeneckého státu, zejména jeho znak, vlajku, barvy nebo hymnu, nebo

- c) v úmyslu projevit nepřátelství nebo opovržení k spojeneckému státu zničí, poškodí nebo odstraní symbol spojeneckého státu, zejména jeho znak, vlajku nebo barvy, anebo zobrazení hlavy spojeneckého státu nebo jiného jeho představitele,

bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až dvě léta.

§ 126.

Hanobení národa a rasy.

Kdo veřejně hanobí některý národ nebo jeho jazyk nebo některou rasu, takže to může vzbudit veřejné pohoršení, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

Šíření poplašné zprávy.

§ 127.

(1) Kdo způsobí, byť i z nedbalosti, nebezpečí vážného znepokojení alespoň části obyvatelstva nějakého místa tím, že rozšiřuje poplašnou zprávu, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

(2) Odnětím svobody až na jeden rok bude pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1, ač ví, že zpráva je nepravdivá.

§ 128.

(1) Kdo tím, že rozšiřuje poplašnou zprávu, byť i z nedbalosti,

a) ohrožuje bezpečnost republiky, brannost jejího obyvatelstva, československou měnu, bezpečnost lidí nebo majetku anebo jiný obecný zájem, nebo

b) způsobí nebezpečí zdražování předmětů potřeby, překotných a hromadných koupí nebo prodejů nebo překotných a hromadných vybírání vkladů,

bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody na tři měsíce až tři léta bude pachatel potrestán,

a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1, ač ví, že zpráva je nepravdivá, nebo

b) dopustí-li se takového činu za zvýšeného ohrožení vlasti.

(3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 tiskem, filmem, rozhlasem nebo jiným podobně účinným způsobem za zvýšeného ohrožení vlasti; snížení trestu je vyloučeno.

§ 129.

Nepřátelské jednání proti republice.

Kdo úmyslně ohrozí obecný zájem jednáním nepřátelským lidově demokratickému státnímu zřízení nebo společenskému řádu republiky, které jsou zaručeny ústavou, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až dvě léta.

HLAVA DRUHÁ.

TRESTNÉ ČINY HOSPODÁRSKÉ.

Oddíl první.

Trestné činy proti hospodářské soustavě.

§ 130.

Pletichy proti zestátnění.

Kdo se dopustí pletich v úmyslu zmařit nebo zvýšenou měrou ztížit zestátnění podniku, hospodářského objektu nebo jiné majetkové hodnoty, které podléhají zestátnění, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let a propadnutím jmění; podmíněné odsouzení je vyloučeno.

§ 131.

Tvoření soukromých monopolů.

Kdo zřídí na území československé republiky soukromou monopolní výdělečnou organizaci, zejména kartel, syndikát nebo trust, anebo k ní přistoupí nebo ji kryje nebo podporuje, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let a propadnutím jmění; podmíněné odsouzení je vyloučeno.

§ 132.

Zneužití lidového družstva.

Kdo zneužije lidového družstva ke krytí podnikání, které je s účelem lidových družstev v rozporu, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let a trestem peněžitým; podmíněné odsouzení je vyloučeno.

§ 133.

Zneužití vlastnického práva.

Kdo úmyslně ohrozí obecný zájem tím, že zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnou nebo zashatročí vlastní věc vyšší hodnoty nebo větší hospodářské důležitosti, bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až tři léta a trestem peněžitým.

Oddíl druhý.

Trestné činy proti jednotnému hospodářskému plánu.

§ 134.

Ohrožení zásobování.

(1) Kdo se dopustí nekalého jednání, které by mohlo ohrozit plynulé zásobování předměty potřeby alespoň části obyvatelstva nějakého místa, bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až tři léta a trestem peněžitým; podmíněné odsouzení je vyloučeno.

(2) Odnětím svobody na tři až deset let a propadnutím jmění bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 opětovně,
- b) dopustí-li se takového činu jako člen spolčení, nebo
- c) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

Podmíněné odsouzení je vyloučeno.

(3) Odnětím svobody na deset až dvacet let a propadnutím jmění bude pachatel potrestán,

- a) je-li činem uvedeným v odstavci 1 skutečně způsobena vážná porucha v zásobování, nebo
- b) je-li takovým činem způsobeno nebezpečí vážné poruchy v zásobování značného počtu obyvatelstva.

(4) Odnětím svobody na doživotí nebo smrti a propadnutím jmění bude pachatel potrestán,

- a) má-li čin uvedený v odstavci 1 za následek hroživou tíseň mnoha lidí, nebo
- b) jestliže se dopustí takového činu za zvýšeného ohrožení vlasti a je tu některá z okolností uvedených v odstavcích 2 a 3.

Ohrožení jednotného hospodářského plánu.

§ 135.

(1) Kdo z nedbalosti maří nebo ztěžuje provoz nebo rozvoj státního, národního, komunálního nebo jiného veřejného podniku anebo lidového družstva, zejména tím, že nesplní nebo poruší povinnost svého povolání, zaměstnání nebo své služby anebo plnění takové povinnosti obchází, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok a trestem peněžitým.

(2) Odnětím svobody na tři měsíce až tři léta a trestem peněžitým bude pachatel potrestán, je-li činem uvedeným v odstavci 1 mařeno nebo ztěžováno provádění nebo plnění jednotného hospodářského plánu v některém úseku.

§ 136.

Nesplní-li soukromý podnikatel nebo ten, kdo je odpovědný za vedení jeho podniku, byť i z nedbalosti, závazek plynoucí z jednotného hospodářského plánu anebo z veřejných dodávek nebo prací, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců a trestem peněžitým.

§ 137.

Pletichy při veřejných dodávkách a pracích.

(1) Kdo se při veřejných dodávkách nebo pracích dopustí jednání, které by mohlo poškodit objednavatele nebo zmařit plnění jeho

úkolů, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta a trestem peněžitým.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let a trestem peněžitým bude pachatel potrestán,

- a) má-li čin uvedený v odstavci 1 za následek značnou škodu, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 138.

Ohrožení plánování a kontroly plnění plánu.

(1) Kdo ve zprávě, v záznamu podnikového účetnictví nebo v obchodním záznamu, které mají sloužit k sestavování jednotného hospodářského plánu anebo ke kontrole jeho provádění nebo plnění, úmyslně uvede klamné údaje o podniku, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

(2) Odnětím svobody na tři měsíce až dvě léta bude pachatel potrestán,

- a) má-li čin uvedený v odstavci 1 za následek značnou škodu, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

Oddíl třetí.

Trestné činy proti měně.

§ 139.

Padělání a pozměňování platidel.

(1) Kdo padělá platidlo v úmyslu udat je jako pravé, bude potrestán odnětím svobody na pět až dvacet let a propadnutím jmění.

- (2) Stejně bude potrestán, kdo pozmění
- a) platidlo vzaté z oběhu v úmyslu udat je jako platidlo platné, nebo
- b) platidlo nižší hodnoty v úmyslu udat je jako platidlo hodnoty vyšší.

(3) Odnětím svobody na doživotí a propadnutím jmění bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 nebo 2 jako člen spolčení,
- b) dopustí-li se takového činu ve značném rozsahu,
- c) dopustí-li se takového činu výdělečně,
- d) může-li být takovým činem ohrožena československá měna, nebo
- e) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 140.

Udávání padělaných a pozměněných platidel.

(1) Kdo padělané nebo pozměněné platidlo

- a) úmyslně udá jako pravé,
- b) k takovému účelu dopraví na území československé republiky, nebo

c) k takovému účelu přijme nebo sobě nebo někomu jinému opatří,
bude potrestán odnětím svobody na pět až deset let a trestem peněžitým.

(2) Odnětím svobody na deset až dvacet let a trestem peněžitým bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 jako člen spolčení,
- b) dopustí-li se takového činu ve značném rozsahu,
- c) dopustí-li se takového činu výdělečně,
- d) může-li být takovým činem ohrožena československá měna, nebo
- e) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(3) Kdo padělané nebo pozměněné platidlo, jímž mu bylo placeno jako pravým, úmyslně udá jako pravé, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

§ 141.

Zlehčení mincí a udávání zlehčených mincí.

(1) Kdo zmenší množství kovu v minci v úmyslu způsobit někomu škodu nebo opatřit sobě nebo někomu jinému neoprávněný prospěch, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

(2) Stejně bude potrestán, kdo minci zlehčenou způsobem uvedeným v odstavci 1

- a) úmyslně udá jako platidlo plné hodnoty,
- b) k takovému účelu dopraví na území Československé republiky, nebo
- c) k takovému účelu přijme nebo sobě nebo někomu jinému opatří.

(3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let a trestem peněžitým bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 nebo 2 jako člen spolčení,
- b) dopustí-li se takového činu ve značném rozsahu,
- c) dopustí-li se takového činu výdělečně, nebo
- d) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(4) Kdo minci zlehčenou způsobem uvedeným v odstavci 1, jíž mu bylo placeno jako minci plné hodnoty, úmyslně udá jako platidlo plné hodnoty, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

§ 142.

Výroba a držení padělatelského náčiní.

(1) Kdo vyrobí, sobě nebo někomu jinému opatří nebo přechovává nástroj nebo jiný před-

mět určený k padělání nebo pozměňování platidel anebo k zlehčení mincí, bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až tři léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 při výkonu svého povolání,
- b) dopustí-li se takového činu výdělečně, nebo
- c) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 143.

Ohrožení oběhu tuzemských platidel.

Kdo úmyslně

- a) odmítá bez zákonného důvodu tuzemská platidla nebo váže jejich přijetí na určité podmínky,
 - b) shromažďuje bez hospodářské potřeby nebo nad její míru drobná tuzemská platidla, zejména mince, nebo
 - c) poškozuje tuzemská platidla,
- bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

§ 144.

Nedovolená výroba a udávání náhražek tuzemských platidel.

Kdo bez povolení

- a) vyrobí nebo vydá náhražku tuzemských platidel, nebo
 - b) takové náhražky do oběhu uvádí, jimi platí nebo je za platidla přijímá,
- bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

Ohrožení devisového hospodářství.

§ 145.

(1) Kdo úmyslně způsobí devisovému hospodářství značnou škodu tím, že proti předpisům o vázaném devisovém hospodářství

- a) neohlásí nebo neodvede majetkové hodnoty,
- b) nedá si uhradit svou pohledávku z ciziny nebo si ji dá uhradit nedovoleným způsobem,
- c) platí do ciziny nebo ve prospěch devisového cizozemce anebo přijme v tuzemské platbu od devisového cizozemce nebo v jeho prospěch,

- d) vyveze, doveze nebo proveze platidla, cenné papíry nebo drahé kovy,
- e) nabude cizozemských platidel nebo naloží s nimi,
- f) doveze nebo vyveze zboží, vyveze dary, stěhované svršky nebo cenný předmět,
- g) naloží s cennými papíry, drahými kovy, pohledávkou, nemovitostí, podnikem (závodem), podílem nebo účastí na podnicích, společnostech nebo podobných útvarech,
- h) poskytne nebo přijme úvěr, záruku nebo jistotu,
- ch) uzavře pojišťovací nebo zajišťovací smlouvu,
- i) uzavře právní jednání dotýkající se nároku z práva původského, licenčního nebo patentního, nebo
- j) dopustí se jiného jednání na škodu československé měny nebo nerušeného platebního styku s cizinou,

bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let a trestem peněžitým.

(2) Odnětím svobody na pět až deset let a trestem peněžitým bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 jako člen spolčení,
- b) jestliže k usnadnění takového činu vedl dvojí účetní knihy, odstranil účetní knihy nebo použil padělaných listin nebo jiných prostředků k oklamání,
- c) porušil-li k usnadnění takového činu úřední uzávěru, nebo
- d) dopustí-li se takového činu, ač byl již pro takový čin trestán.

Podmíněné odsouzení je vyloučeno.

§ 146.

Kdo v úmyslu způsobit devisovému hospodářství značnou škodu dosáhne na základě nepravdivého nebo neúplného údaje pro sebe nebo pro někoho jiného povolení nebo dokladu, potřebného podle devisových předpisů, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let a trestem peněžitým.

§ 147.

Společná ustanovení.

Ochrany podle §§ 139 až 142 požívají též platidla cizozemská, jakož i tuzemské a cizozemské cenné papíry hromadně vydané, znějící na majitele nebo rubopisem převoditelné, a šeky.

Oddíl čtvrtý.

Trestné činy daňové a porušení předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou.

Zkrácení a ohrožení daně.

§ 148.

(1) Kdo úmyslně ve značném rozsahu zkrátí daň nebo vyláká daňovou výhodu nebo takové výhody zneužije, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta a trestem peněžitým.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let a trestem peněžitým bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 nejméně s dvěma osobami,
- b) jestliže k usnadnění takového činu vedl dvojí účetní knihy, odstranil účetní knihy nebo použil padělaných listin nebo jiných prostředků k oklamání,
- c) porušil-li k usnadnění takového činu úřední uzávěru,
- d) má-li takový čin za následek značnou škodu, nebo
- e) je-li tu jiná zvláště nřítěžující okolnost.

§ 149.

(1) Kdo v úmyslu zkrátit daň dopravuje zboží přes celní hranici a je přitom opatřen zbraní, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta a trestem peněžitým.

(2) Kdo v úmyslu zkrátit daň nebo vyláká daňovou výhodu nebo takové výhody zneužije,

- a) spolčí se nejméně s dvěma osobami,
 - b) vede dvojí účetní knihy, účetní knihy odstraní nebo použije padělaných listin nebo jiných prostředků k oklamání, nebo
 - c) poruší úřední uzávěru,
- bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok a trestem peněžitým.

§ 150.

Kdo úmyslně zkrátí daň nebo vyláká daňovou výhodu nebo takové výhody zneužije, ač byl již pro zkrácení a ohrožení daně podle § 148 nebo § 149 trestán, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok a trestem peněžitým.

Porušení předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou.

§ 151.

(1) Kdo úmyslně značnou měrou ohrozí obecný zájem tím, že poruší zákaz nebo ome-

zení dovozu, vývozu nebo průvozu zboží, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta a trestem peněžitým.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let a trestem peněžitým bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 nejméně s dvěma osobami,
- b) jestliže k usnadnění takového činu vedl dvojí účetní knihy, odstraní účetní knihy nebo použil padělaných listin nebo jiných prostředků k oklamání,
- c) porušil-li k usnadnění takového činu úřední uzávěru,
- d) má-li takový čin za následek značnou škodu, nebo
- e) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 152.

(1) Kdo v úmyslu porušit zákaz nebo omezení dovozu, vývozu nebo průvozu zboží dopravuje zboží přes celní hranici a je přitom opatřen zbraní, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta a trestem peněžitým.

(2) Kdo v úmyslu porušit zákaz nebo omezení dovozu, vývozu nebo průvozu zboží

- a) spolčí se nejméně s dvěma osobami,
- b) vede dvojí účetní knihy, odstraní účetní knihy nebo použije padělaných listin nebo jiných prostředků k oklamání, nebo
- c) poruší úřední uzávěru,

bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok a trestem peněžitým.

§ 153.

Kdo úmyslně poruší zákaz nebo omezení dovozu, vývozu nebo průvozu zboží, ač byl již pro porušení předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou podle § 151 nebo § 152 trestán, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok a trestem peněžitým.

HLAVA TŘETÍ.

TRESTNÉ ČINY PROTI POŘÁDKU VE VĚCECH VEŘEJNÝCH.

Oddíl prvý.

Trestné činy proti lidové správě a soudnictví.

§ 154.

Násilí na veřejných sborech.

(1) Kdo užije násilí nebo pohrůžky násilí v úmyslu působit na výkon pravomoci národ-

ního výboru nebo soudu, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Stejně bude potrestán, kdo se zúčastní sročení nejméně tří osob k činu uvedenému v odstavci 1.

(3) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 nebo 2 se zbraní, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 155.

Násilí pro výkon volebního práva.

(1) Kdo užije proti jinému násilí nebo mu způsobí majetkovou újmu za to, že

- a) vykonal nebo nevykonal volební právo vůbec, nebo
 - b) vykonal nebo nevykonal volební právo v určitém smyslu nebo určitým způsobem,
- bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až tři léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, týká-li se čin uvedený v odstavci 1 výkonu práva být zvolen.

§ 156.

Úplatkářství při volbách.

(1) Kdo jinému poskytne, nabídne nebo slíbí majetkový prospěch za to, že

- a) vykoná nebo nevykoná volební právo vůbec, nebo
 - b) vykoná nebo nevykoná volební právo v určitém smyslu nebo určitým způsobem,
- bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok a trestem peněžitým.

(2) Stejně bude potrestán, kdo v souvislosti s výkonem volebního práva žádá, přijme nebo si dá slíbit majetkový prospěch.

§ 157.

Volební podvod.

Kdo úmyslně, ač není k tomu oprávněn, vykoná volební právo, nebo

kdo lstí jinému zabráni vykonat volební právo, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

§ 158.

Nepравdivé čestné prohlášení.

Kdo úmyslně uvede nepravdu v čestném prohlášení, učiněném vůči úřadu k důkazu nebo

k osvědčení nějaké skutečnosti, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

§ 159.

Padělání a pozměňování veřejné listiny.

(1) Kdo padělá veřejnou listinu nebo podstatně změni její obsah v úmyslu jí užít nebo dát jí užít jako pravé, nebo

kdo úmyslně užije takové listiny jako pravé, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až deset let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 ve značném rozsahu,
- b) dopustí-li se takového činu výdělečně, nebo
- c) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 160.

Padělání a pozměňování známek a kolků.

(1) Kdo padělá nebo pozmění jakékoli poštovní nebo dávkové známky nebo kolky v úmyslu způsobit jinému škodu nebo opatřit sobě nebo někomu jinému neoprávněný prospěch, nebo

kdo takové známky nebo kolky úmyslně uvádí do oběhu nebo jich užije jako pravých,

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta a trestem peněžitým.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let a trestem peněžitým bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 ve značném rozsahu,
- b) dopustí-li se takového činu výdělečně, nebo
- c) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 161.

Křivá výpověď.

(1) Kdo jako svědek, znalec nebo tlumočník úmyslně vypoví před soudem, prokurátorem nebo rozhodující složkou národního výboru nepravdu o podstatných okolnostech nebo je zamlčí, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na pět až patnáct let bude pachatel potrestán,

- a) jestliže čin uvedený v odstavci 1 může mít nebo má za následek značnou škodu, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 162.

Křivé obvinění.

(1) Kdo jiného lživě obviní z trestného činu v úmyslu dát podnět k jeho stíhání, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na pět až patnáct let bude pachatel potrestán,

- a) jestliže čin uvedený v odstavci 1 může mít nebo má za následek značnou škodu, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 163.

Nadržování.

(1) Kdo pachateli trestného činu pomáhá v úmyslu umožnit mu, aby unikl trestnímu stíhání, trestu nebo ochrannému opatření nebo jejich výkonu, bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až tři léta; pomáhá-li však takto pachateli trestného činu, na který zákon stanoví trest mírnější, bude potrestán oním trestem mírnějším

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, pomáhá-li způsobem uvedeným v odstavci 1 pachateli trestného činu, na který zákon stanoví trest smrti, trest odnětí svobody na doživotí nebo trest dočasně odnětí svobody, jehož dolní hranice činí nejméně deset let.

(3) Kdo se dopustí činu uvedeného v odstavci 1 nebo 2 ve prospěch osoby sobě blízké, není trestný, ledaže by tak učinil v úmyslu

- a) pomoci osobě, která se dopustila velezrady (§ 78), sabotáže (§§ 84 a 85) nebo vyzvědačství (§§ 86 a 87),
- b) opatřit sobě nebo někomu jinému majetkový prospěch, nebo
- c) pomoci pachateli k tomu, aby unikl výkonu trestu propadnutí jmění nebo propadnutí věci anebo výkonu ochranného opatření.

§ 164.

Nepřekazení trestného činu.

(1) Kdo úmyslně nepřekazí trestný čin, na který zákon stanoví trest smrti, trest odnětí svobody na doživotí nebo trest dočasně odnětí svobody, jehož dolní hranice činí nejméně jeden rok, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, týká-li se čin uvedený v odstavci 1 velezrady (§ 78), sabotáže (§§ 84 a 85), vyzvědačství (§§ 86 a 87), válečného špionství podle § 99, vraždy na ústavním čini-

teli (§ 104), ublížení ústavnímu činiteli na zdraví (§§ 105 a 106), násilí na ústavním činiteli (§ 108), padělání a pozměňování platidel (§ 139), udávání padělaných a pozměněných platidel (§ 140), obecného ohrožení podle § 190, vraždy (§ 216), loupeže (§ 232), zběhnutí (§§ 273 a 274), vzpoury (§ 276), porušení velitelských povinností (§§ 287 a 288) nebo ohrožení bojového ducha podle §§ 295 a 296.

(3) Kdo se dopustí činu uvedeného v odstavci 1 nebo 2, není trestný, nemohl-li trestný čin přikazít bez značných nesnází nebo bez nebezpečí pro sebe nebo, nejde-li o velezradu (§ 78), sabotáž (§§ 84 a 85) nebo vyzvědačství (§§ 86 a 87), bez nebezpečí pro osobu sobě blízkou.

§ 165.

Neoznámení trestného činu.

(1) Kdo se hodnověrným způsobem doví, že někdo jiný chystá nebo spáchal velezradu (§ 78), sdružování proti republice (§§ 79 a 80), sabotáž (§§ 84 a 85), vyzvědačství (§§ 86 a 87), ohrožení státního tajemství podle § 88, válečné škůdnictví podle § 99, vraždu na ústavním činiteli (§ 104), ublížení ústavnímu činiteli na zdraví (§§ 105 a 106), násilí na ústavním činiteli (§ 108), nedovolené ozbrojování (§§ 120 a 121), padělání a pozměňování platidel (§ 139), udávání padělaných a pozměněných platidel (§ 140), obecné ohrožení podle § 190, vraždu (§ 216), loupež (§ 232), zběhnutí (§§ 273 a 274) nebo vzpouru (§ 276), a úmyslně takový trestný čin bez odkladu neoznámí prokurátoru nebo orgánu národní bezpečnosti, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Kdo se dopustí činu uvedeného v odstavci 1, není trestný, nemohl-li oznámení učinit bez nebezpečí pro sebe nebo, nejde-li o velezradu (§ 78), sabotáž (§§ 84 a 85) nebo vyzvědačství (§§ 86 a 87), bez nebezpečí pro osobu sobě blízkou.

§ 166.

Spolčení.

(1) Kdo se s někým spolčí k trestnému činu, na který zákon stanoví trest dočasného odnětí svobody, jehož dolní hranice činí nejméně jeden rok a nepřevyšuje pět let, nebo

kdo takové spolčení nebo jeho účastníky podporuje v jejich snahách, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, týká-li se čin uvedený

v odstavci 1 trestného činu, na který zákon stanoví trest dočasného odnětí svobody, jehož dolní hranice převyšuje pět let.

(3) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán, týká-li se čin uvedený v odstavci 1 trestného činu, na který zákon stanoví trest smrti nebo odnětí svobody na doživotí.

(4) Ustanovení odstavců 1 až 3 se neužije, je-li spolčení k trestnému činu trestné podle jiných ustanovení.

Podněcování.

§ 167.

(1) Kdo veřejně podněcuje k trestnému činu, bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až tři léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, týká-li se čin uvedený v odstavci 1 trestného činu, na který zákon stanoví trest dočasného odnětí svobody, jehož dolní hranice činí nejméně pět let.

(3) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán, týká-li se čin uvedený v odstavci 1 trestného činu, na který zákon stanoví trest smrti nebo odnětí svobody na doživotí.

§ 168.

(1) Kdo veřejně podněcuje k hromadnému neplnění povinnosti uložené podle zákona, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody na tři měsíce až tři léta bude pachatel potrestán,

- a) týká-li se čin uvedený v odstavci 1 povinnosti zvláště důležité,
- b) má-li takový čin za následek značnou škodu, nebo
- c) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 169.

Schvalování trestného činu.

(1) Kdo veřejně

- a) vychvaluje nebo výslovně schvaluje trestný čin nebo jinak s ním projevuje souhlas, nebo
 - b) vychvaluje nebo oslavuje pro trestný čin jeho pachatele,
- bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Stejně bude potrestán, kdo v úmyslu projevít souhlas s trestným činem

- a) pachatele odmění,
- b) poskytne mu náhradu za trest nebo za plnění uložené soudem, nebo
- c) na takovou odměnu nebo náhradu sbírá.

(3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, týká-li se čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 trestného činu, na který zákon stanoví trest smrti, trest odnětí svobody na doživotí nebo trest dočasného odnětí svobody, jehož dolní hranice činí nejméně deset let.

§ 170.

Vzpoura vězňů.

(1) Kdo se zúčastní vzepření skupiny vězňů dozorcímu orgánu, jeho rozkazu nebo vězeňskému řádu, bude potrestán odnětím svobody až na pět let.

(2) Kdo se s někým spolčí k provedení nebo k podnícení činu uvedeného v odstavci 1, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

Maření výkonu úředního rozhodnutí.

§ 171.

Kdo úmyslně maří nebo ztěžuje výkon rozhodnutí národního výboru, soudu nebo jiného úřadu nebo veřejného orgánu tím, že

- a) zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnou, zatají, zcizí nebo odstraní věc, které se toto rozhodnutí týká, nebo
 - b) uprchne stráži nebo z vazby,
- bude potrestán odnětím svobody až na pět let.

§ 172.

Kdo z nedbalosti umožní nebo usnadní jinému, aby uprchl stráži nebo z vazby, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

Maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi.

§ 173.

(1) Kdo vykonává duchovenskou činnost v církvi nebo v náboženské společnosti bez státního souhlasu, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.

(2) Stejně bude potrestán, kdo vykonává duchovenskou činnost v církvi nebo v náboženské společnosti na místě, pro které nebyl ustanoven se státním souhlasem.

(3) Kdo bez státního souhlasu ustanoví jiného k výkonu duchovenské činnosti v církvi nebo v náboženské společnosti, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

§ 174.

(1) Kdo úmyslně maří nebo ztěžuje výkon státního dozoru nad církví nebo náboženskou

společností, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Stejně bude potrestán, kdo úmyslně jinak poruší ustanovení zákona o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem.

Oddíl druhý.

Trestné činy proti povinnostem veřejných činitelů.

Porušení povinnosti veřejného činitele.

§ 175.

(1) Veřejný činitel, který v úmyslu způsobit jinému škodu nebo opatřit sobě nebo někomu jinému neoprávněný prospěch

- a) obstarává veřejné věci způsobem zákonu odporujícím,
 - b) překročí meze své pravomoci, nebo
 - c) nesplní svou povinnost,
- bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 opětovně nebo páchá-li jej po delší dobu,
- b) má-li takový čin za následek závažné porušení činnosti úřadu nebo veřejného orgánu nebo podniku, v němž je pachatel činný nebo pro který pracuje,
- c) může-li být takovým činem zvýšenou měrou ohrožena důvěra pracujících lidí v nestrannost nebo vážnost úřadu nebo veřejného orgánu,
- d) má-li takový čin za následek jinou značnou škodu, nebo
- e) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(3) Trestní sazby stanovené v odstavcích 1 a 2 se zvyšují na dvojnásobek, dopustí-li se takového činu za zvýšeného ohrožení vlastní vojenská osoba uvedená v § 269 odst. 2 při výkonu své velitelské pravomoci.

(4) Smrtí bude pachatel potrestán, jestliže se dopustí činu uvedeného v odstavci 1 nebo 2 za zvýšeného ohrožení vlastní jako vojenská osoba uvedená v § 269 odst. 2 při výkonu své velitelské pravomoci a čin má zvláště těžký následek.

§ 176.

(1) Veřejný činitel, který z nedbalosti zmaří splnění úkolů mu svěřených tím, že

- a) obstarává veřejné věci způsobem zákonu odporujícím,

- b) překročí meze své pravomoci, nebo
 - c) nesplní svou povinnost,
- bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody na tři měsíce až tři léta bude pachatel potrestán,

- a) je-li činem uvedeným v odstavci 1 poškozen důležitý obecný zájem,
- b) má-li takový čin za následek jinou značnou škodu, nebo
- c) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(3) Trestní sazby stanovené v odstavcích 1 a 2 se zvyšují na dvojnásobek, dopustí-li se takového činu za zvýšeného ohrožení vlasti vojenská osoba uvedená v § 269 odst. 2 při výkonu své velitelské pravomoci.

Oddíl třetí.

Trestné činy proti veřejným činitelům.

§ 177.

Násilí na veřejném činiteli.

(1) Kdo užije násilí nebo pohrůžky násilí

- a) v úmyslu působit na výkon pravomoci veřejného činitele,
- b) proti veřejnému činiteli pro výkon jeho pravomoci, nebo
- c) proti jinému za to, že vystoupil na ochranu veřejného činitele,

bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Stejně bude potrestán, kdo se zúčastní sročení nejméně tří osob k činu uvedenému v odstavci 1.

(3) Odnětím svobody na tři až deset let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 nebo 2 se zbraní,
- b) ublíží-li takovým činem na zdraví veřejnému činiteli nebo tomu, kdo vystoupil na jeho ochranu, nebo
- c) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 178.

Osobování si pravomoci veřejného činitele.

Kdo si osobuje pravomoc veřejného činitele v úmyslu způsobit jinému škodu nebo opatřit sobě nebo někomu jinému neoprávněný prospěch, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

§ 179.

Rušení výkonu pravomoci veřejného činitele.

Kdo ztíží výkon pravomoci veřejného činitele tím, že se do výkonu vmísí, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

§ 180.

Urážka veřejného činitele.

Kdo urazí veřejného činitele při výkonu jeho pravomoci nebo pro tento výkon, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

Oddíl čtvrtý.

Úplatkářství.

§ 181.

Přijímání úplatku.

(1) Kdo v souvislosti s rozhodováním ve věcech obecného zájmu nebo s výkonem takového rozhodnutí přijme nebo si dá slíbit úplatek, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok a trestem peněžitým.

(2) Kdo za okolností uvedených v odstavci 1 žádá úplatek, bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až tři léta a trestem peněžitým.

(3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let a trestem peněžitým bude pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 nebo 2 jako veřejný činitel.

§ 182.

Podplácení.

(1) Kdo jinému v souvislosti s rozhodováním ve věcech obecného zájmu nebo s výkonem takového rozhodnutí poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok a trestem peněžitým.

(2) Odnětím svobody na tři měsíce až tři léta a trestem peněžitým bude pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 vůči veřejnému činiteli.

§ 183.

Neřízené úplatkářství.

Kdo žádá nebo přijme úplatek za to, že bude svým vlivem působit na výkon pravomoci veřejného činitele, nebo za to, že tak již učinil, nebo

kdo jinému z takového důvodu úplatek poskytne, nabídne nebo slíbí, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok a trestem peněžitým.

§ 181.

Zvláštní ustanovení o účinné lítosti.

Pro podplácení (§ 182) a nepřímé úplatkářství (§ 183) není trestný ten, kdo úplatek poskytne nebo slíbí jen proto, že byl o to požádán, a učiní o tom dobrovolně bez odkladu oznámení prokurátoru nebo orgánu národní bezpečnosti.

Oddíl pátý.

Jiné trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných.

§ 185.

Nebezpečné vyhrožování.

Kdo v úmyslu vzbudit alespoň u části obyvatelstva nějakého místa strach nebo nepokoj vyhrožuje, že způsobí obecné nebezpečí (§ 190), bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

Opilství.

§ 186.

Kdo se požitím alkoholického nápoje nebo jinak přivede, byť i z nedbalosti, do stavu nepřičetnosti, v němž se dopustí trestného činu, bude potrestán odnětím svobody až na pět let; dopustí-li se však trestného činu, na který zákon stanoví trest mírnější, bude potrestán oním trestem mírnějším.

§ 187.

(1) Kdo se opije, byť i z nedbalosti, ač je v opilosti náchylný k výtržnostem, nebo

kdo osobu, která je v opilosti náchylná k výtržnostem, úmyslně opije nebo její opilost zvyšuje,

bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

(2) Stejně bude potrestán, kdo požije alkoholického nápoje za takových okolností, že by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku.

§ 188.

Hrubá neslušnost.

(1) Kdo hrubou neslušností vzbudí veřejné pohoršení za okolností, které zvláště vyžadují slušnosti a vážnosti, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Stejně bude potrestán, kdo vzbudí veřejné pohoršení tím, že hrubě zneuctí místo nebo věc, které jsou určeny k náboženskému účelu.

§ 189.

Pomluva.

(1) Kdo úmyslně ohrozí vážnost jiného u spoluobčanů tím, že o něm někomu sdělí nepravdu, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

(2) Odnětím svobody až na jeden rok bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 veřejně,
- b) dopustí-li se takového činu proti veřejnému činiteli pro výkon jeho pravomoci, nebo
- c) jestliže takový čin může mít nebo má za následek těžkou újmu.

HLAVA ČTVRTÁ.

TRESTNÉ ČINY OBECNĚ NEBEZPEČNÉ.

Obecné ohrožení.

§ 190.

(1) Kdo úmyslně vydá lidi v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví anebo cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu (obecné nebezpečí) tím, že

- a) způsobí požár nebo povodeň,
- b) způsobí škodlivý účinek výbušnin, plynu, elektřiny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil, nebo
- c) dopustí se jiného podobného obecně nebezpečného jednání,

bude potrestán odnětím svobody na pět až deset let.

(2) Stejně bude potrestán, kdo úmyslně

- a) obecné nebezpečí zvýší, nebo
- b) jeho odvrácení nebo zmírnění zmaří nebo ztíží.

(3) Odnětím svobody na pět až dvacet let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 nebo 2 na majetku národním nebo na majetku lidového družstva,
- b) má-li takový čin za následek hrozivou tiseň nebo těžkou újmu na zdraví mnoha lidí nebo rozsáhlou škodu na majetku, nebo
- c) dopustí-li se takového činu za zvýšeného ohrožení vlasti; v tomto případě je snížení trestu vyloučeno.

(4) Odnětím svobody na doživotí nebo smrtí bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 nebo 2 opětovně v krátké době,

- b) dopustí-li se takového činu jako člen spolčen, nebo
- c) má-li takový čin za následek smrt.

§ 191.

(1) Kdo k spáchání obecného ohrožení (§ 190)

- a) nabídne se nebo nabídne svou pomoc,
- b) s někým se spolčí, nebo
- c) vyrobí, sobě nebo někomu jinému opatří nebo přechovává výbušninu, hořlavinu nebo jinou podobně nebezpečnou látku,

bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 za zvýšeného ohrožení vlasti; snížení trestu je vyloučeno.

§ 192.

(1) Kdo z nedbalosti způsobí nebo zvýší obecné nebezpečí (§ 190) anebo jeho odvrácení nebo zmírnění zmaří nebo ztíží, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,

- a) poruší-li činem uvedeným v odstavci 1 důležitou povinnost vyplývající z jeho povolání nebo uloženou mu podle zákona,
- b) dopustí-li se takového činu na majetku národním nebo na majetku lidového družstva, nebo
- c) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 193.

Porušení povinnosti při hrozivé tísni.

Kdo úmyslně maří nebo ztěžuje odvrácení nebo zmírnění hrozivé tísne, která přímo postihuje alespoň část obyvatelstva nějakého místa, tím, že bez závažného důvodu

- a) odepře pomoc, která je mu podle zákona uložena nebo k níž se zavázal, nebo
- b) zmaří poskytnutí takové pomoci jinou osobou,

bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až tři léta.

Ohrožení provozu obecně prospěšných zařízení.

§ 194.

(1) Kdo úmyslně ohrozí provoz

- a) veřejného telefonu, telegrafu nebo rozhlasu, pošty anebo železnice nebo jiného zařízení pro hromadnou veřejnou dopravu,

- b) podmořského kabelu,
- c) zařízení energetického nebo vodárenského,
- d) veřejného ochranného zařízení proti požáru, povodni nebo jiné živelní pohromě, nebo

- e) obranných nebo ochranných zařízení proti leteckým nebo jiným podobným útokům nebo proti jejich následkům,

bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až tři léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 za zvýšeného ohrožení vlasti,
- b) má-li takový čin za následek skutečnou poruchu provozu, nebo
- c) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 195.

Kdo z nedbalosti ohrozí provoz obecně prospěšného zařízení (§ 194), bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

§ 196.

Nedovolená výroba a držení zbraní a výbušnin.

(1) Kdo bez povolení vyrábí zbraně nebo střelivo nebo s nimi obchoduje, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Stejně bude potrestán, kdo bez povolení vyrobí, sobě nebo někomu jinému opatří nebo přechovává výbušninu nebo jí užívá.

Nedovolená výroba a držení omamných prostředků a jedů.

§ 197

(1) Kdo bez povolení vyrobí, doveze, vyveze, jinému opatří nebo přechovává omamné prostředky nebo jedy, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta a trestem peněžitým.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let a trestem peněžitým bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 ve značném rozsahu nebo výdělečně, nebo
- b) má-li takový čin za následek smrt člověka nebo těžkou újmu na zdraví mnoha lidí.

§ 198.

Kdo vyrobí, sobě nebo někomu jinému opatří nebo přechovává předmět určený k ne-

oprávněné výrobě omamných prostředků nebo jedů, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

Šíření nakažlivých chorob.

§ 199.

(1) Kdo úmyslně způsobí nebo zvýší nebezpečí zavlečení nebo rozšíření nakažlivé lidské choroby, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, má-li čin uvedený v odstavci 1 za následek smrt člověka nebo těžkou újmu na zdraví mnoha lidí.

§ 200.

Kdo z nedbalosti způsobí nebo zvýší nebezpečí zavlečení nebo rozšíření nakažlivé lidské choroby, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

§ 201.

(1) Kdo úmyslně způsobí nebo zvýší nebezpečí zavlečení nebo rozšíření nakažlivé choroby domácích nebo jiných hospodářsky důležitých zvířat, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody na tři měsíce až tři léta bude pachatel potrestán, má-li čin uvedený v odstavci 1 za následek rozšíření takové choroby.

§ 202.

(1) Kdo úmyslně způsobí nebo zvýší nebezpečí zavlečení nebo rozšíření nakažlivé choroby nebo škůdce užitkových rostlin, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody na tři měsíce až dvě léta bude pachatel potrestán, má-li čin uvedený v odstavci 1 za následek rozšíření takové choroby nebo takového škůdce.

Ohrožení zdraví závadnými potravinami a jinými potřebami.

§ 203.

(1) Kdo má na prodej nebo za tím účelem vyrobí anebo sobě nebo někomu jinému opatří úmyslně potraviny nebo jiné předměty, jejichž požití nebo užití k obvyklému účelu je nebezpečné lidskému zdraví, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta a trestem peněžitým.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let a trestem peněžitým bude pachatel potres-

tán, má-li čin uvedený v odstavci 1 za následek smrt člověka nebo těžkou újmu na zdraví mnoha lidí.

§ 204.

Kdo má na prodej nebo za tím účelem vyrobí anebo sobě nebo někomu jinému opatří z nedbalosti potraviny nebo jiné předměty, jejich požití nebo užití k obvyklému účelu je nebezpečné lidskému zdraví, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

§ 205.

Společná ustanovení.

Nařízením ministra spravedlnosti bude určeno, co se považuje za omamné prostředky a jedy ve smyslu §§ 197 a 198, které choroby se považují za nakažlivé ve smyslu §§ 199 až 202 a na které škůdce se vztahuje ustanovení § 202.

HLAVA PÁTÁ.

TRESTNÉ ČINY PROTI RODINĚ A MLÁDEŽI.

§ 206.

Dvojí manželství.

Kdo za trvání svého manželství uzavře manželství jiné, nebo

kdo uzavře manželství s osobou, která již je v manželství jiném, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

§ 207.

Porušení zákona o právu rodinném.

Kdo při výkonu své duchovenské činnosti nebo podobné své náboženské funkce poruší, byť i z nedbalosti, ustanovení zákona o právu rodinném, zejména tím, že vykoná sňatkové obřady náboženské s osobami, které spolu neuzavřely manželství, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

§ 208.

Záměna rodinné příslušnosti.

Kdo podvrhne dítě nebo jinak způsobí záměnu nebo utajení rodinné příslušnosti někoho jiného, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

§ 209.

Odložení dítěte.

(1) Kdo odloží dítě, které si samo nemůže opatřit pomoc, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na dvě až deset let bude pachatel potrestán, má-li čin uvedený v odstavci 1 za následek těžkou újmu na zdraví nebo smrt.

Zanedbání povinné výživy.

§ 210.

(1) Kdo neplní, byť i z nedbalosti, svou zákonnou povinnost vyživovat nebo zaopatřovat jiného, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Kdo se vyhýbá plnění své zákonné povinnosti vyživovat nebo zaopatřovat jiného, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(3) Odnětím svobody na tři měsíce až tři léta bude pachatel potrestán, je-li oprávněná osoba činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 vydána nouzi nebo jinému nebezpečí.

§ 211.

Pro zanedbání povinné výživy podle § 210 není pachatel trestný, jestliže takový čin nemá trvale nepříznivých následků a pachatel svou povinnost dodatečně splní dříve, než soud první stolice počne vyhlašovat rozsudek.

§ 212.

Týrání svěřené osoby.

Kdo týrá osobu, která je v jeho péči nebo výchově, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

§ 213.

Podávání alkoholických nápojů osobám nezletilým.

Kdo podá osobě mladší než osmnáct let pro její vlastní potřebu alkoholický nápoj v takové míře, že tím může být ohroženo její zdraví, nebo

kdo tomu nezabrání, ač je to jeho povinností, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

§ 214.

Únos.

(1) Kdo osobu mladší než patnáct let nebo osobu stíženou duševní poruchou nebo duševně nedostatečně vyvinutou odejme z moci toho, kdo má povinnost o ní pečovat, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 v úmyslu opatřit sobě nebo někomu jinému majetkový prospěch,
- b) je-li takovým činem ohrožen mravní vývoj unesené osoby, nebo
- c) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 215.

Ohrožení mravní výchovy mládeže.

Kdo, byť i z nedbalosti, vydá osobu mladší než osmnáct let v nebezpečí zpuštění tím, že neplní svou povinnost o ní pečovat,

kdo takové osobě úmyslně umožní vést zahálčivý nebo nemravný život, nebo kdo takovou osobu k zahálčivému nebo nemravnému životu svádí, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

HLAVA ŠESTÁ.

TRESTNÉ ČINY PROTI ŽIVOTU A ZDRAVÍ

§ 216.

Vražda.

(1) Kdo jiného úmyslně usmrtí, bude potrestán odnětím svobody na patnáct až pětadvacet let.

(2) Odnětím svobody na doživotí nebo smrtí bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 na několika osobách nebo opětovně,
- b) dopustí-li se takového činu při loupeži nebo způsobem zvláště surovým, nebo
- c) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 217.

Vražda novorozeného dítěte matkou.

Matka, která v rozrušení způsobeném porodem úmyslně usmrtí své novorozené dítě při porodu nebo hned po něm, bude potrestána odnětím svobody na pět až deset let.

§ 218.

Usmrcení lidského plodu.

(1) Těhotná žena, která úmyslně usmrtí svůj plod nebo někoho jiného o usmrcení svého plodu požádá nebo mu to dovolí, bude potrestána odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Kdo se souhlasem těhotné ženy úmyslně usmrtí její plod, nebo kdo těhotnou ženu k činu uvedenému v odstavci 1 svede nebo jí k takovému činu pomáhá, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na tři až deset let bude pachatel potrestán,

a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 2 výdělečně, nebo

b) má-li takový čin za následek těžkou újmu na zdraví těhotné ženy nebo její smrt.

(4) Usmrcení lidského plodu lékařem ve zdravotním ústavu se souhlasem těhotné ženy není trestné, je-li jiným lékařem, a to úředním, zjištěno, že by donošení plodu nebo porod vážně ohrozily život těhotné ženy nebo že by jí způsobily těžkou a trvalou poruchu zdraví anebo že některý z rodičů trpí těžkou dědičnou nemocí; souhlas těhotné ženy může být nahrazen souhlasem jejího zákonného zástupce jen tehdy, je-li těhotná žena zcela zbavena svéprávnosti nebo není-li schopna se vyjádřit.

Ublížení na zdraví.

§ 219.

(1) Kdo jinému úmyslně ublíží na zdraví, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán,

a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi pro výkon jejich povinnosti,

b) dopustí-li se takového činu na někom pro jeho národnost, rasu nebo náboženství anebo pro to, že poškozený je bez vyznání nebo že je stoupencem lidové demokratického řádu, nebo

c) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, má-li čin uvedený v odstavci 1 za následek těžkou újmu na zdraví.

(4) Odnětím svobody na tři až deset let bude pachatel potrestán, má-li čin uvedený v odstavci 1 za následek smrt.

§ 220.

(1) Kdo jinému úmyslně způsobí těžkou újmu na zdraví, bude potrestán odnětím svobody na tři až deset let.

(2) Odnětím svobody na pět až patnáct let bude pachatel potrestán, má-li čin uvedený v odstavci 1 za následek smrt.

Ublížení na zdraví z nedbalosti.

§ 221.

(1) Kdo jinému z nedbalosti ublíží na zdraví, bude potrestán odnětím svobody až na tři měsíce.

(2) Odnětím svobody až na jeden rok bude pachatel potrestán, poruší-li činem uvedeným v odstavci 1 důležitou povinnost vyplývající z jeho povolání nebo uloženou mu podle zákona.

§ 222.

(1) Kdo jinému z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví nebo smrt, bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až dvě léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, poruší-li činem uvedeným v odstavci 1 důležitou povinnost vyplývající z jeho povolání nebo uloženou mu podle zákona.

§ 223.

Rvačka.

(1) Kdo úmyslně ohrozí život nebo zdraví jiného tím, že se zúčastní rvačky, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let bude pachatel potrestán, je-li při činu uvedeném v odstavci 1 někomu jinému způsobena těžká újma na zdraví nebo smrt.

Ohrožení pohlavní nemocí.

§ 224.

Kdo jiného úmyslně vydá v nebezpečí pohlavní nákazy, bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až tři léta.

§ 225.

Kdo jiného z nedbalosti vydá v nebezpečí pohlavní nákazy, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

§ 226.

Účast na sebevraždě.

(1) Kdo jiného pohne k sebevraždě nebo jinému k sebevraždě pomáhá, bude potrestán, došlo-li alespoň k pokusu sebevraždy, odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

(2) Odnětím svobody na dvě až deset let bude pachatel potrestán,

a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 na osobě mladší než osmnáct let nebo na osobě stížené duševní poruchou nebo duševně nedostatečně vyvinuté, nebo

b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

Neposkytnutí pomoci.

§ 227.

(1) Kdo úmyslně neposkytne potřebnou pomoc osobě, která je v nebezpečí smrti, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo pro ně-

koho jiného, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

(2) Odnětím svobody až na jeden rok bude pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1, ač je podle povahy svého povolání povinen pomoc poskytnout.

§ 228.

Řidič dopravního prostředku, který po dopravní nehodě, na níž měl účast, úmyslně neposkytne potřebnou pomoc osobě, která při nehodě utrpěla újmu na zdraví, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo pro někoho jiného, bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až dvě léta.

HLAVA SEDMÁ.

TRESTNÉ ČINY PROTI SVOBODĚ A DŮSTOJNOSTI ČLOVĚKA.

Oddíl první.

Trestné činy proti svobodě.

§ 229.

Omezování osobní svobody.

(1) Kdo jinému bez oprávnění brání užívat osobní svobody, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 v úmyslu usnadnit jiný trestný čin,
- b) dopustí-li se takového činu se zbraní, nebo
- c) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(3) Odnětím svobody na dvě až deset let bude pachatel potrestán, má-li čin uvedený v odstavci 1 za následek těžkou újmu na zdraví nebo smrt.

§ 230.

Zbavení osobní svobody.

(1) Kdo jiného zbaví osobní svobody, bude potrestán odnětím svobody na pět až deset let.

(2) Odnětím svobody na deset až dvacet let bude pachatel potrestán,

- a) jestliže čin uvedený v odstavci 1 může mít nebo má za následek těžkou újmu na zdraví nebo smrt, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 231.

Zavlečení do ciziny.

(1) Kdo jiného zavleče do ciziny, bude potrestán odnětím svobody na pět až deset let.

(2) Odnětím svobody na deset až dvacet let bude pachatel potrestán,

- a) jestliže čin uvedený v odstavci 1 může mít nebo má za následek těžkou újmu na zdraví nebo smrt, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 232.

Loupež.

(1) Kdo proti někomu užije násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci, bude potrestán odnětím svobody na dvě až deset let.

(2) Odnětím svobody na deset až dvacet let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 jako člen spolčení,
- b) má-li takový čin za následek těžkou újmu na zdraví, nebo
- c) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(3) Odnětím svobody na doživotí bude pachatel potrestán, má-li čin uvedený v odstavci 1 za následek smrt.

§ 233.

Vydírání.

(1) Kdo jiného násilím, pohrůžkou násilí nebo pohrůžkou jiné těžké újmy nutí, aby něco konal, opominul nebo trpěl, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 se zbraní, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 234.

Omezování svobody vyznání.

Kdo násilím, pohrůžkou násilí nebo pohrůžkou jiné těžké újmy

- a) nutí jiného k účasti na náboženském úkonu,
- b) zdržuje jiného bez oprávnění od takové účasti, nebo
- c) jinému v užívání svobody vyznání jinak brání,

bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

§ 235.

Utisk.

Kdo zneužívá něčí tísně nebo závislosti nutí ho, aby něco konal, opominul nebo trpěl, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

§ 236.

Rušení domovní svobody.

(1) Kdo vnikne do domu nebo bytu jiného tím, že užije násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí,

kdo tam bez oprávnění vnikne v úmyslu vykonat tam násilí, nebo

kdo tam bez oprávnění setrvá v úmyslu vykonat tam násilí,

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,

a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 se zbraní,

b) dopustí-li se takového činu spolu s někým, nebo

c) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 237.

Porušení tajemství listovního a tajemství dopravovaných zpráv.

(1) Kdo úmyslně poruší tajemství

a) uzavřených listů nebo jiných písemností, zasílaných poštou nebo jiným dopravním prostředkem, nebo

b) zpráv podávaných telefonem, telegrafem nebo jiným takovým veřejným zařízením,

bude potrestán odnětím svobody až na tři měsíce.

(2) Zaměstnanec poštovní, telegrafní nebo telefonní služby, který

a) dopustí se činu uvedeného v odstavci 1,

b) někomu jinému úmyslně umožní spáchání takového činu, nebo

c) pozmění nebo potlačí písemnost dopravovanou poštou nebo jiným dopravním prostředkem anebo zprávu podanou telegraficky nebo podobným způsobem,

bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

(3) Kdo v úmyslu způsobit jinému škodu nebo opatřit sobě nebo někomu jinému neoprávněný prospěch

a) prozradí tajemství, o němž se dověděl z písemnosti, telegramu nebo telefonního hovoru, které mu nebyly určeny, nebo

b) takového tajemství využije,

bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

Oddíl druhý.

Trestné činy proti důstojnosti člověka.

§ 238.

Z násilnění.

(1) Kdo násilím nebo pohrůžkou bezprostředního násilí donutí ženu k souloži, nebo

kdo k takovému účelu zneužije její bezbrannosti,

bude potrestán odnětím svobody na pět až deset let.

(2) Odnětím svobody na deset až dvacet let bude pachatel potrestán,

a) má-li čin uvedený v odstavci 1 za následek těžkou újmu na zdraví, nebo

b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(3) Odnětím svobody na doživotí bude pachatel potrestán, má-li čin uvedený v odstavci 1 za následek smrt.

Pohlavní zneužití.

§ 239.

(1) Kdo vykoná soulož s osobou mladší než patnáct let, nebo

kdo takové osoby jinak pohlavně zneužije,

bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až deset let.

(2) Odnětím svobody na deset až dvacet let bude pachatel potrestán,

a) má-li čin uvedený v odstavci 1 za následek těžkou újmu na zdraví, nebo

b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(3) Odnětím svobody na doživotí bude pachatel potrestán, má-li čin uvedený v odstavci 1 za následek smrt.

§ 240.

Kdo osobu mladší než osmnáct let nebo osobu svěřenou jeho doзору přiměje k mimomanželské souloži, zneužívá její závislosti, nebo

kdo takové osoby, zneužívá její závislosti, jinak pohlavně zneužije,

bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

§ 241.

Pohlavní styk s osobou téhož pohlaví.

(1) Kdo se pohlavně stýká s osobou téhož pohlaví, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1

- a) s osobou mladší než osmnáct let, nebo
- b) za úplatu.

(3) Kdo se nabídne k pohlavnímu styku s osobou téhož pohlaví za úplatu, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

§ 242.

Soulož mezi příbuznými.

Kdo vykoná soulož s příbuzným v pokolení přímém nebo se sourozencem, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

§ 243.

Obchod se ženami.

(1) Kdo do ciziny zláká, najme nebo dopraví ženu v úmyslu, aby jí tam bylo užito k pohlavnímu styku s někým jiným, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 v úmyslu, aby ženy bylo užito k pohlavnímu styku za úplatu,
- b) dopustí-li se takového činu na ženě mladší než osmnáct let, nebo
- c) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 244.

Ohrožení mravnosti.

(1) Kdo uvádí do oběhu nebo činí veřejně přístupnými tiskovinu, film, vyobrazení nebo jiný předmět, které ohrožují mravnost, nebo

kdo takový předmět za tím účelem vyrobí nebo přechovává,

bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

(2) Odnětím svobody až na jeden rok bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 ve značném rozsahu, nebo
- b) dopustí-li se takového činu výdělečně.

HLAVA OSMÁ.

TRESTNÉ ČINY MAJETKOVÉ.

Rozkrádání a poškozování majetku národního a majetku lidových družstev.

§ 245.

(1) Kdo majetek národní nebo majetek lidového družstva rozkrádá tím, že

a) zmocní se věci z takového majetku v úmyslu nakládat s ní jako s vlastní,

b) nakládá s věcí z takového majetku, která mu byla svěřena, jako s vlastní, nebo

c) ke škodě takového majetku se jinak neoprávněně obohátí,

bude potrestán odnětím svobody až na pět let.

(2) Stejně bude potrestán, kdo na majetku národním nebo na majetku lidového družstva úmyslně způsobí škodu, zejména tím, že věc z takového majetku zničí, poškodí nebo učiní neupotřebitelnou.

(3) Odnětím svobody na pět až patnáct let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 výdělečně,
- b) je-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 způsobena značná škoda, nebo
- c) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(4) Odnětím svobody na deset až dvacet let bude pachatel potrestán, jestliže činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2, jehož se dopustil zneužívaje svého postavení jako veřejný činitel, způsobil značnou škodu.

§ 246.

Kdo na majetku národním nebo na majetku lidového družstva způsobí z nedbalosti škodu nikoli nepatrnou, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

§ 247.

Krádež.

(1) Kdo se zmocní cizí věci v úmyslu nakládat s ní jako s vlastní, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až deset let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 výdělečně,
- b) dopustí-li se takového činu se zbraní,
- c) pokusí-li se bezprostředně po takovém činu uchovat si věc násilím nebo pohrůzkou bezprostředního násilí,
- d) dopustí-li se takového činu na věci, kterou byl povinen střežit, nebo
- e) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 248.

Zpronevěra.

(1) Kdo s cizí věcí, která mu byla svěřena, nakládá jako s vlastní, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až deset let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 jako poručník, opatrovník nebo jiná osoba, která má povinnost hájit zájmy poškozeného, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 249.

Podvod:

(1) Kdo jiného úmyslně poškodí na majetku nebo na právech tím, že

- a) jeho nebo někoho jiného uvede v omyl, nebo
 - b) využije omylu jeho nebo někoho jiného,
- bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až deset let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 výdělečně, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

Podílnictví.

§ 250.

(1) Kdo ukryje nebo na sebe nebo na někoho jiného převede úmyslně věc, která byla získána trestným činem spáchaným jinou osobou, anebo to, co za takovou věc bylo opatřeno, nebo

kdo takovou činnost zprostředkuje, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až deset let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 výdělečně, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 251.

Kdo ukryje nebo na sebe nebo na někoho jiného převede z nedbalosti věc, která byla získána trestným činem spáchaným jinou osobou, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

§ 252.

Lichva.

(1) Kdo zneužívá něčí tísně, nezkušenosti nebo rozumové slabosti nebo něčího rozrušení dá sobě nebo někomu jinému poskytnout nebo slíbit plnění, jehož hodnota je k hodnotě vzájemného plnění v hrubém nepoměru, nebo

kdo takovou pohledávku uplatní nebo v úmyslu ji uplatnit na sebe převede,

bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok a trestem peněžitým.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až deset let a trestem peněžitým bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 výdělečně, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 253.

Nevěrná správa.

(1) Kdo jiného úmyslně poškodí tím, že poruší podle zákona mu uloženou nebo smluvně převzatou povinnost opatrovat nebo spravovat cizí jmění, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 jako poručník, opatrovník nebo jiná osoba, která má zvláštní povinnost hájit zájmy poškozeného, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 254.

Zatajení.

(1) Kdo s cizí věcí, která se dostala do jeho moci nálezem, omylem nebo jinak bez přivolení osoby oprávněné, nakládá jako s vlastní, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, má-li čin uvedený v odstavci 1 za následek značnou škodu.

§ 255.

Poškození cizí věci.

(1) Kdo úmyslně zničí, poškodí nebo učiní neupotřebitelnou cizí věc, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 na věci veřejného činitele pro výkon jeho pravomoci,
- b) dopustí-li se takového činu na věci svědka, znalce nebo tlumočníka pro výkon jeho povinností, nebo
- c) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 256.

Pytláctví.

(1) Kdo úmyslně zasáhne do cizího práva myslivosti nebo rybolovu tím, že

- a) loví zvěř nebo ryby, nebo
 - b) zvěř, ryby nebo jinou věc, na kterou se vztahuje toto právo, zničí, poškodí nebo s nimi nakládá jako s vlastními,
- bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(²) Odnětím svobody na tři měsíce až tři léta bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 výdělečně,
- b) dopustí-li se takového činu na zvěři v oboře nebo za doby hájení,
- c) má-li takový čin za následek značnou škodu, nebo
- d) je-li tu jiná zvláště přítěžující okolnost.

(³) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, pokusí-li se bezprostředně po činu uvedeném v odstavci 1 uchovat si věc násilím nebo pohrůžkou bezprostředního násilí.

§ 257.

Poškození věřitele.

(¹) Kdo úmyslně zmaří i jen částečné uspokojení svého věřitele tím, že

- a) zničí, poškodí, zatají, zcizí nebo odstraní část svého jmění,
 - b) předstírá nebo uzná neexistující právo nebo závazek, nebo
 - c) své jmění jinak zmenší,
- bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(²) Stejně bude potrestán, kdo úmyslně zmaří i jen částečné uspokojení věřitele někoho jiného tím, že

- a) zničí, poškodí, zatají, zcizí nebo odstraní část jmění dlužníka,
- b) ke jmění dlužníka uplatní neexistující právo nebo pohledávku, nebo
- c) jmění dlužníka jinak zmenší.

(³) Odnětím svobody na tři měsíce až tři léta bude pachatel potrestán, má-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 za následek značnou škodu.

§ 258.

Nekalá soutěž.

Kdo jednáním, které je v rozporu s předpisy upravujícími soutěž v hospodářském styku nebo se zvyklostmi soutěže, úmyslně vážně ohrozí hospodářský chod nebo rozvoj podniku, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

§ 259.

Porušení práva k ochranné známce a k chráněnému vzoru.

(¹) Kdo úmyslně uvede do obchodu nebo má na prodej zboží neoprávněně označené ochrannou známkou, k níž přísluší výhradní právo jinému, nebo známkou nebo značkou snadno s ní zaměnitelnou, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

(²) Stejně bude potrestán, kdo úmyslně uvede do obchodu, má na prodej nebo za účelem dosažení hospodářského prospěchu vyrobí zboží podle chráněného vzoru, k jehož užívání přísluší výhradní právo jinému, nebo podle vzoru snadno s ním zaměnitelného.

§ 260.

Porušení patentního práva.

Kdo úmyslně zasáhne do práva majitele vynálezu způsobem, který přísluší majiteli vynálezu, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

§ 261.

Porušení původského práva.

Kdo dílem, které je předmětem původského práva, úmyslně bez oprávnění naloží způsobem, který přísluší původci, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

HLAVA DEVÁTÁ.

TRESTNÉ ČINY PROTI BRANNOSTI.

§ 262.

Maření způsobilosti k službě.

(¹) Kdo sebe nebo někoho jiného úmyslně učiní trvale nebo dočasně nezpůsobilým nebo méně způsobilým k plnění branné povinnosti nebo jiných úkolů pro obranu vlasti, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(²) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 za zvýšeného ohrožení vlasti.

(³) Podmíněné odsouzení je vyloučeno.

§ 263.

Nesplnění odvodní povinnosti.

(¹) Kdo se nedostaví k odvodu, k přezkoušení nebo k nemocničnímu nebo výběrovému vyšetření v úmyslu nesplnit svou odvodní povinnost nebo její splnění oddálit, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(²) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 za zvýšeného ohrožení vlasti.

§ 264.

Obcházení branné povinnosti.

(¹) Kdo se dopustí pletich v úmyslu dosáhnout úlev v plnění branné povinnosti, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(²) Kdo se dopustí pletich v úmyslu

- a) sám se zcela nebo zčásti vyhnout plnění branné povinnosti, nebo
 - b) někoho jiného zcela nebo zčásti vymknout z plnění branné povinnosti,
- bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až dvě léta.

(³) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 nebo 2 za zvýšeného ohrožení vlasti.

Nenastoupení služby v branné moci.

§ 265.

(¹) Kdo v úmyslu vyhnout se trvale vojenské činné službě nebo zvláštní službě nenastoupí službu v branné moci do čtyřiaadvaceti hodin po uplynutí lhůty stanovené v povolávacím rozkaze, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(²) Odnětím svobody na dvě až deset let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 za zvýšeného ohrožení vlasti, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(³) Podmíněné odsouzení je vyloučeno.

§ 266.

(¹) Kdo nenastoupí, byť i z nedbalosti, službu v branné moci do čtyřiaadvaceti hodin po uplynutí lhůty stanovené v povolávacím rozkaze, bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až dvě léta.

(²) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 za zvýšeného ohrožení vlasti.

§ 267.

Kdo po vyhlášení mobilisace, byť i z nedbalosti,

- a) neprodleně se nedostaví z ciziny k nastoupení vojenské činné služby, nebo

b) neuposlechne výzvy vydané podle ustanovení branného zákona ke vstupu do vojenských služeb spojeneckého státu, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

§ 268.

Porušení osobních a věcných povinností.

(¹) Kdo úmyslně

- a) nesplní osobní nebo věcnou povinnost pro obranu vlasti,
 - b) vyhýbá se splnění takové povinnosti, nebo
 - c) maří nebo ztěžuje plnění takové povinnosti jinou osobou,
- bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až tři léta.

(²) Odnětím svobody na dvě až deset let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 jako člen spolčení,
- b) jsou-li takovým činem značnou měrou ohroženy zájmy obrany vlasti, nebo
- c) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

Podmíněné odsouzení je vyloučeno.

HLAVA DESÁTÁ.

TRESTNÉ ČINY VOJENSKÉ.

§ 269.

Úvodní ustanovení.

(¹) Trestnými činy vojenskými jsou trestné činy, které porušují vojenskou kázeň nebo stanovený výkon vojenské služby.

(²) Příímým pachatelem nebo spolupachatelem trestných činů vojenských může být jen

- a) vojenská osoba v činné službě,
- b) osoba, která se povoláním k zvláštní službě stala příslušníkem branné moci,
- c) příslušník vojensky organizovaného nebo jiného sboru, jehož příslušníci podléhají podle zvláštních zákonů ustanovením o trestných činech vojenských, v činné službě,
- d) vojenská osoba a příslušník sboru uvedeného pod písm. c) mimo činnou službu, je-li ve služebním stejnokroji, nebo
- e) válečný zajatec.

(³) Ustanovení této hlavy se vztahují na návodce a pomocníka i tehdy, není-li osobou uvedenou v odstavci 2.

(⁴) Kde se v této hlavě mluví o vojenských osobách, o vojenské službě, o vojenské kázní

a o vojenských povinnostech, rozumějí se tím osoby uvedené v odstavci 2, jejich služba, kázeň a povinnosti.

Oddíl první.

Trestné činy proti povinnosti konat vojenskou činnou službu.

Vyhýbání se služební povinnosti.

§ 270.

(¹) Kdo se úmyslně vyhne plnění služební povinnosti nebo služebního úkonu tím, že

- a) poškodí se na zdraví, opije nebo učiní jinak nezpůsobilým, nebo
- b) padělá listinu, předstírá nemoc, použije jiného úskoku nebo se odvolává na náboženské nebo jiné přesvědčení,

bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let.

(²) Odnětím svobody na tři až deset let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 v úmyslu vyhnout se plnění zvláště důležité služební povinnosti nebo zvláště důležitého služebního úkonu, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(³) Smrtí bude pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 za války nebo za bojové situace.

§ 271.

(¹) Kdo se z nedbalosti učiní nezpůsobilým nastoupit službu nebo ji vykonávat tím, že se opije, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

(²) Odnětím svobody na šest měsíců až dvě léta bude pachatel potrestán,

- a) má-li čin uvedený v odstavci 1 zvláště těžký následek, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(³) Odnětím svobody na dvě až deset let bude pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 za bojové situace.

(⁴) Smrtí bude pachatel potrestán, jestliže se dopustí činu uvedeného v odstavci 1 za bojové situace jako velitel a čin má zvláště těžký následek.

§ 272.

Svémocné odloučení.

(¹) Kdo se svěmocně vzdaluje (§ 306) po dobu delší než čtyřadvacet hodin, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

(²) Kdo se svěmocně vzdaluje

- a) soustavně,
- b) po dobu delší než šest dnů, nebo

c) po dobu delší než dva dny v době zvýšeného výkonu služebních úkolů, zejména při závěrečném cvičení, soustředění, vojenské výpomoci nebo podobných příležitostech, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(³) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 za války.

Zběhnutí.

§ 273.

(¹) Kdo se svěmocně vzdaluje (§ 306)

a) v úmyslu trvale se vyhnout vojenské službě,

b) po dobu delší než čtrnáct dní, nebo

c) po dobu delší než šest dní v době zvýšeného výkonu služebních úkolů, zejména při závěrečném cvičení, soustředění, vojenské výpomoci nebo podobných příležitostech,

bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(²) Odnětím svobody na dvě až deset let bude pachatel potrestán,

- a) zběhne-li nejméně s dvěma vojenskými osobami nebo jako vojenská osoba z povolání,
- b) zběhne-li, opominuv důležitý služební úkon,
- c) byl-li pro zběhnutí již trestán, nebo
- d) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(³) Odnětím svobody na pět až dvacet let a propadnutím jmění bude pachatel potrestán, zběhne-li do ciziny.

§ 274.

Kdo se za války nebo za bojové situace svěmocně vzdaluje (§ 306)

a) v úmyslu trvale se vyhnout vojenské službě, nebo

b) po dobu delší než dva dny,

bude potrestán smrtí a propadnutím jmění.

§ 275.

Spolčení k zběhnutí.

(¹) Kdo se spolčí nejméně s dvěma vojenskými osobami k zběhnutí (§§ 273 a 274), bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až tři léta.

(²) Odnětím svobody na pět až dvacet let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 za války nebo za bojové situace, nebo
- b) je-li účelem takového činu zběhnutí do ciziny nebo k nepříteli.

Oddíl druhý.

Trestné činy proti vojenské podřízenosti a vojenské cti.

§ 276.

Vzpouřa.

(¹) Kdo se zúčastní vzepření skupiny podřízených představenému, jeho rozkazu, služebnímu nařízení nebo vojenským povinností, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(²) Odnětím svobody na pět až dvacet let bude pachatel potrestán,

- a) je-li při činu uvedeném v odstavci 1 užito násilí,
- b) je-li nutno k potlačení takového činu použít mimořádné moci, nebo
- c) jestliže takový čin může mít nebo má zvláště těžký následek.

(³) Je-li čin uvedený v odstavci 1 spáchán za bojové situace nebo je-li při takovém činu spáchaném za války některá z okolností uvedených v odstavci 2, budou osnovatelé a hlavní účastníci potrestáni smrtí a ostatní pachatelé odnětím svobody na deset až pětadvacet let.

§ 277.

Spolčení ke vzpouře.

Kdo se s někým spolčí k provedení nebo k podnícení vzpoury (§ 276), bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let.

§ 278.

Neuposlechnutí rozkazu.

(¹) Kdo odepře provést nebo, byť i z nedbalosti, neprovede rozkaz představeného, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let.

(²) Kdo odepře provést nebo, byť i z nedbalosti, neprovede rozkaz nepatrného významu, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

(³) Odnětím svobody na jeden rok až deset let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 jako příslušník velitelského sboru,
- b) dopustí-li se takového činu před shromážděnými vojenskými osobami,
- c) chová-li se při takovém činu neurvale,
- d) jestliže takový čin může mít nebo má zvláště těžký následek, nebo
- e) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(⁴) Smrtí bude pachatel potrestán, jestliže se úmyslně dopustí činu uvedeného v odstavci 1

- a) za bojové situace, nebo
- b) za války a je tu některá z okolností uvedených v odstavci 3.

§ 279.

Zprotivení.

(¹) Kdo klade odpor vojenské osobě, která plní služební povinnost, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

(²) Odnětím svobody na jeden rok až deset let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 se zbraní nebo násilím,
- b) dopustí-li se takového činu nejméně s dvěma osobami,
- c) ublíží-li takovým činem napadenému na zdraví, nebo
- d) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(³) Smrtí bude pachatel potrestán,

- a) má-li čin uvedený v odstavci 1 za následek smrt, nebo
- b) jestliže se dopustí takového činu za bojové situace a je tu některá z okolností uvedených v odstavci 2.

§ 280.

Donucení k porušení služební povinnosti.

(¹) Kdo donutí vojenskou osobu, která plní služební povinnost, k porušení této povinnosti, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(²) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 se zbraní nebo násilím,
- b) dopustí-li se takového činu nejméně s dvěma osobami,
- c) ublíží-li takovým činem napadenému na zdraví, nebo
- d) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(³) Smrtí bude pachatel potrestán,

- a) má-li čin uvedený v odstavci 1 za následek smrt, nebo
- b) jestliže se dopustí takového činu za bojové situace a je tu některá z okolností uvedených v odstavci 2.

§ 281.

Porušení předpisů a nařízení.

(¹) Kdo poruší, byť i z nedbalosti, služební předpis nebo služební nařízení, ač byl již pro obdobný čin nejméně dvakrát kázeňsky trestán, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Stejně bude potrestán, kdo poruší, byť i z nedbalosti, služební předpis nebo služební nařízení, způsobí-li tím ohrožení pořádku nebo jiný škodlivý následek.

Urážky mezi vojenskými osobami.

§ 282.

(1) Kdo urazí

- a) představeného nebo vyššího,
- b) podřízeného nebo nižšího, nebo
- c) vojenskou osobu stejné hodnosti v době, kdy sám nebo uražený vykonává službu, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

(2) Kdo urazí vojenskou osobu stejné hodnosti v době, kdy ani sám, ani uražený nevykonává službu, bude potrestán odnětím svobody až na tři měsíce.

§ 283.

(1) Kdo násilím nebo pohrůzkou bezprostředního násilí urazí

- a) představeného nebo vyššího, nebo
- b) podřízeného nebo nižšího, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 v době, kdy sám nebo uražený vykonává službu,
- b) dopustí-li se takového činu proti vojenské stráži,
- c) dopustí-li se takového činu se zbraní nebo nejméně s dvěma osobami,
- d) ublíží-li takovým činem uraženému na zdraví, nebo
- e) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 284.

(1) Kdo násilím nebo pohrůzkou bezprostředního násilí urazí vojenskou osobu stejné hodnosti v době, kdy sám nebo uražený vykonává službu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,

- a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 proti vojenské stráži,
- b) dopustí-li se takového činu se zbraní nebo nejméně s dvěma osobami,
- c) ublíží-li takovým činem uraženému na zdraví, nebo
- d) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

Oddíl třetí.

Trestné činy proti povinnostem strážní a dozorčí služby.

§ 285.

Porušení povinnosti strážní služby.

(1) Kdo ve strážní službě poruší, byť i z nedbalosti, pravidla řádu této služby nebo zvláštní nařízení podle něho vydaná, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let bude pachatel potrestán, ohrozí-li činem uvedeným v odstavci 1 účel strážní služby.

(3) Odnětím svobody na dvě až deset let bude pachatel potrestán,

- a) jestliže čin uvedený v odstavci 1 může mít nebo má zvláště těžký následek,
- b) týká-li se takový čin zvláště důležitého strážního úkolu, zejména jde-li o stráž, která má důležitý státní nebo vojenský význam, nebo
- c) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(4) Odnětím svobody na doživotí nebo smrti bude pachatel potrestán, jestliže se dopustí činu uvedeného v odstavci 1 za bojové situace a čin má zvláště těžký následek.

§ 286.

Porušení povinnosti dozorčí služby.

(1) Kdo v dozorčí nebo jiné obdobné službě poruší, byť i z nedbalosti, pravidla řádu vnitřní služby, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

(2) Odnětím svobody na tři měsíce až dvě léta bude pachatel potrestán, má-li čin uvedený v odstavci 1 škodlivé následky, jimž zabránit patřilo k povinnostem pachatele.

(3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 za války nebo za bojové situace.

Oddíl čtvrtý.

Trestné činy proti velitelským povinnostem.

Porušení velitelských povinností.

§ 287.

Velitel, který, aniž učiní vše, co ukládají vojenská pravidla,

- a) vzdá se nepříteli se svou jednotkou,
- b) vydá nepříteli svou jednotku, stanoviště nebo opevněné místo, nebo
- c) opustí za bojové situace svou jednotku, stanoviště nebo opevněné místo, bude potrestán smrtí a propadnutím jmění.

§ 288.

(1) Velitel, který za bojové situace proti vojenským pravidlům nezničí nebo neupotřebitelnými neučiní svěřené mu opevnění, skladiště, zbraně nebo jiný materiál a tím způsobí, že se jich zmocní nepřítel, bude potrestán odnětím svobody na deset až dvacet let.

(2) Smrtí bude pachatel potrestán,

- a) má-li čin uvedený v odstavci 1 zvláště těžký následek, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

Neoprávněné trestání a omezování podřízeného.

§ 289.

(1) Představený, který

- a) bez oprávnění podřízeného uvězni nebo jinak jeho svobodu omezí, nebo
 - b) podřízenému bez oprávnění uloží kázeňský trest nebo mu uloží trest podle služebních předpisů nepřipustný,
- bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán,

- a) dopouští-li se činu uvedeného v odstavci 1 soustavně, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 290.

(1) Představený, který

- a) bez oprávnění omezuje politická nebo jiná práva podřízeného nebo jeho rodiny,
 - b) podřízeného trýzní, zejména zbytečným ztěžováním služby, nebo
 - c) taková jednání podřízených trpí,
- bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,

- a) dopouští-li se činu uvedeného v odstavci 1 soustavně, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 291.

Používání podřízeného k soukromým službám.

Představený, který bez oprávnění používá podřízeného k soukromým službám, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

Oddíl pátý.

Trestné činy ohrožující bojeschopnost.

Ohrožení věcných prostředků.

§ 292.

(1) Kdo úmyslně vydá zkáze, poškodí, učiní neupotřebitelnou nebo služebnímu určení odejme součást výzbroje, výstroje nebo jiného materiálu, který je mu svěřen k výkonu služby nebo k osobní potřebě, zejména tím, že poruší nařízení o jejich řádné úschově a opatrování, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Kdo činem uvedeným v odstavci 1 způsobí jen nepatrnou škodu, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

(3) Kdo činem uvedeným v odstavci 1 spáchaným z nedbalosti způsobí značnou škodu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

§ 293.

(1) Kdo ohrozí, byť i z nedbalosti, pohotovost části vojska nebo jiného ozbrojeného sboru tím, že poruší jemu uloženou nebo z povahy jeho služby vyplývající povinnost pečovat

- a) o zásobování potravinami, oděvem, jinými náležitostmi nebo válečným materiálem,
- b) o uschování takových předmětů v upotřebitelném stavu nebo o to, aby byly včas dodány na určité místo, nebo
- c) o řádné a včasné provedení jakýchkoli nutných zabezpečovacích prací,

bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Smrtí bude pachatel potrestán, jestliže se dopustí činu uvedeného v odstavci 1 za bojové situace a čin má zvláště těžký následek.

Ohrožení bojového ducha.

§ 294.

(1) Kdo nejméně před dvěma vojenskými osobami svými výroky nebo jinak popuzuje proti službě nebo představenému, nebo

kdo mezi vojenskými osobami šíří malomyslnost nebo jinak podřívá jejich bojeschopnost, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,

- a) má-li čin uvedený v odstavci 1 za následek odeprání poslušnosti, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

(3) Smrtí bude pachatel potrestán, jestliže se dopustí činu uvedeného v odstavci 1 za bojové situace a čin má zvláště těžký následek.

§ 295.

Kdo za boje

- a) svémocně opustí bojiště,
- b) vzdá se do zajetí,
- c) odepře používat zbraně, nebo
- d) vybízí druhy k útěku nebo k svémocnému opuštění bojiště,

bude potrestán smrtí a propadnutím jmění.

§ 296.

(1) Kdo za bojové situace

- a) svémocně opustí svůj útvar nebo místo mu určené nebo se ukrývá, nebo
- b) odhodí, opustí, vydá zkáze nebo jinak učiní neupotřebitelnými zbraň nebo jiný válečný materiál.

bude potrestán odnětím svobody na pět až dvacet let.

(2) Smrtí bude pachatel potrestán,

- a) má-li čin uvedený v odstavci 1 zvláště těžký následek, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

Opominutí důležitého hlášení.

§ 297.

(1) Kdo úmyslně bez odkladu nehlásí představenému důležitou událost, která vyžaduje okamžitého služebního opatření nebo změny důležitého rozkazu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody na tři měsíce až dvě léta bude pachatel potrestán,

- a) má-li čin uvedený v odstavci 1 zvláště těžký následek, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 298.

Kdo z nedbalosti bez odkladu nehlásí představenému důležitou událost, která vyžaduje okamžitého služebního opatření nebo změny důležitého rozkazu, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

Oddíl šestý.

Trestné činy proti válečným zvyklostem.

§ 299.

Násilí proti obyvatelstvu.

(1) Kdo v prostoru válečných operací loupi, svémocně ničí majetek nebo se dopustí jiného násilného jednání proti obyvatelstvu anebo mu pod záminkou válečné potřeby odnímá maje-

tek, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let.

(2) Odnětím svobody na tři až deset let bude pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 jako člen ozbrojené tlupy.

- (3) Smrtí bude pachatel potrestán,
- a) má-li čin uvedený v odstavci 1 za následek hrozivou tíseň mnoha lidí, nebo
- b) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.

§ 300.

Okrádání raněných a padlých.

Kdo se na bojišti zmocní věcí, které mají na sobě nebo u sebe ranění nebo padlí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let.

§ 301.

Použití zakázaného bojového prostředku.

(1) Kdo za války úmyslně použije zakázaného bojového prostředku, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let.

(2) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán, má-li čin uvedený v odstavci 1 zvláště těžký následek.

§ 302.

Ublížení parlamentáři.

Kdo parlamentáře nebo člena jeho průvodu urazí v jeho přítomnosti, nebo

kdo některou z těchto osob neprávem zadrží, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

§ 303.

Surové zacházení se zajatcem.

(1) Kdo surově zachází se zajatcem, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1

- a) opětovně nebo se zvláštní krutostí, nebo
- b) proti zajatci raněnému nebo nemocnému.

Oddíl sedmý.

Společná ustanovení.

§ 304.

Trestní sazby dočasného odnětí svobody na trestné činy uvedené v oddílu prvním až pátém této hlavy se zvyšují na dvojnásobek, byly-li spáchány za zvýšeného ohrožení vlasti; tohoto ustanovení se neužije, stanoví-li zákon trestní sazbu zvláštní pro případ, že čin byl spáchán za války nebo za bojové situace.

§ 305.

Kázeňsky lze vyřídit trestné činy menšího významu uvedené

- a) v oddílu prvním až pátém této hlavy, u nichž horní hranice trestní sazby odnětí svobody nepřevyšuje jeden rok a po zvýšení uvedeném v § 304 dvě léta, a
- b) v oddílu šestém této hlavy, u nichž horní hranice trestní sazby odnětí svobody nepřevyšuje dvě léta.

§ 306.

Svémocně se vzdaluje, kdo

- a) vzdálí se bez dovolení od svého útvaru nebo z místa služebního přidělení,
- b) nepřihlásí se u svého útvaru nebo v místě služebního přidělení, ač tam byl odeslán nebo ač uplynula doba jeho odůvodněné nepřítomnosti, zejména při ustanovení, přeložení, služební cestě nebo dovolené,
- c) byl odloučen za bojových akcí od svého útvaru a nepřipojí se po zániku příčiny odloučení k svému nebo jinému vojenskému útvaru, nebo
- d) nepřihlásí se u některého vojenského útvaru po návratu nebo po osvobození z nepřátelského zajetí.

§ 307.

Má-li trestný čin vojenský za následek ztrátu vojenské zástavy, považuje se tato okolnost za okolnost zvláště přitěžující.

§ 308.

Trestného činu se nedopustí, kdo použije zbraně v mezích zmocnění podle příslušných předpisů.

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ.

§ 309.

(1) Tresty pravomocně uložené před účinností tohoto zákona se vykonají podle dosud platných předpisů; ustanovení tohoto zákona o účelu a výkonu trestu odnětí svobody, o podmíněném propuštění, o zařazení do tábora nucené práce a o promlčení výkonu trestu se užije i v těchto případech.

(2) Trest pravomocně uložený za čin, který není trestným činem podle tohoto zákona ani přestupkem podle trestního zákona správního, se nevykoná; ustanovení tohoto zákona o dodatkovém trestu se v takovém případě neužije.

(3) Ustanovení odstavce 2 se nevztahuje na činy trestné podle dekretu presidenta republiky

č. 16/1945 Sb., o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech, a podle nařízení Slovenské národní rady č. 33/1945 Sb. n. SNR, o potrestání fašistických zločinců, okupantů, zrádců a kolaborantů a o zřízení lidového soudnictví, ve znění předpisů je měnících a doplňujících.

§ 310.

Kde je použití tohoto zákona závislé na délce trestu odnětí svobody, rozhoduje u trestů uložených před účinností tohoto zákona délka trestů na svobodě bez zřetele na jejich označení; peněžitý trest se považuje za rovnocenný nejkratšímu trestu odnětí svobody.

§ 311.

Platnosti pozbývají všechna ustanovení z oboru trestního práva soudního, zejména:

1. zákon o zločinech, přečinech a přestupcích, uvedený patentem č. 117/1852 ř. z.,
2. vojenský trestní zákon o zločinech a přečinech, uvedený patentem č. 19/1855 ř. z.,
3. zákon č. 8/1863 ř. z., o některých doplněních trestního zákona obecného a vojenského,
4. zákon č. 131/1867 ř. z., jímž se mění některá ustanovení obecného trestního zákona a jiná nařízení s nimi spojená,
5. zákon č. 42/1870 ř. z., na ochranu tajemství dopisů a písemností,
6. zákon č. 43/1872 ř. z., o vykonávání trestu na svobodě v samovazbě a o zřizování komisí pro výkon trestu,
7. zákon č. 108/1873 ř. z., jímž se vydávají nařízení podle policejního práva trestního proti zahalečům a tulákům,
8. trestní zákoník o zločinech a přečinech zák. čl. V/1878,
9. trestní zákoník o přestupcích zák. čl. XL/1879,
10. zákon č. 78/1883 ř. z., o trestech na zmaření exekuce,
11. zák. čl. XXV/1883, o lichvě a o škodlivých úvěrových obchodech,
12. zákon č. 89/1885 ř. z., o tom, kdo může být držen v donucovacích pracovnách nebo v polepšovacích ústavech,
13. zákon č. 41/1888 ř. z., jímž se vydávají trestní ustanovení na ochranu podmořských kabelů,

14. zák. čl. XII/1888, týkající se určení trestních ustanovení na ochranu podmořských kabelů,
15. zák. čl. XXXVI/1908, o změně a doplnění trestních zákoníků a trestního řádu,
16. zákon č. 141/1912 ř. z., kterým se mění trestní zákon č. 117/1852 ř. z.,
17. zák. čl. XXI/1913, o veřejně nebezpečných zahalečích,
18. zák. čl. XXIII/1913, o trestní ochraně volebního práva,
19. zák. čl. XL/1914, o trestně právní ochraně vrchností,
20. zák. čl. XIX/1915, o stíhání trestných činů proti zájmům vedení války, zejména trestání nepřístojností při vojenských dodávkách,
21. zákon č. 9/1918 Sb., jímž se pozměňuje vojenský trestní zákon a řád,
22. zákon č. 269/1919 Sb., o padělání peněz a cenných papírů,
23. zákon č. 556/1919 Sb., kterým se mění některá ustanovení vojenského trestního zákona,
24. zákon č. 562/1919 Sb., o podmíněném odsouzení a o podmíněném propuštění,
25. zákon č. 284/1920 Sb., jímž se stanoví poměr trestů v území různého práva,
26. zákon č. 309/1921 Sb., proti útisku a na ochranu svobody ve shromážděních,
27. zákon č. 124/1924 Sb., o změně příslušnosti trestních soudů a odpovědnosti za obsah tiskopisu ve věcech křivého obvinění, utrhaní a urážek na cti,
28. zákon č. 134/1924 Sb., jímž se mění zákon č. 562/1919 Sb., o podmíněném odsouzení a o podmíněném propuštění,
29. zákon č. 178/1924 Sb., o úplatkářství a proti porušování úředního tajemství,
30. zákon č. 111/1928 Sb., o zahlazení odsouzení,
31. zákon č. 31/1929 Sb., kterým se mění a doplňují trestní zákony a trestní řády,
32. zákon č. 102/1929 Sb., o zřízení nucených pracovních kolonií a o změně některých ustanovení trestního práva,
33. zákon č. 48/1931 Sb., o trestním soudnictví nad mládeží,
34. zákon č. 123/1931 Sb., o státním vězení,
35. zákon č. 108/1933 Sb., o ochraně cti,
36. zákon č. 115/1934 Sb., o pletichách při zadávání veřejných dodávek a prací,
37. zákon č. 71/1935 Sb., o hospodářském vy-
zvědačství,
38. zákon č. 66/1941 Sl. z., o ochraně plodu,
jeho vzniku a o změně §§ 285 a 286 trest-
ního zákona a §§ 423 až 427 vojenského
trestního zákona,
39. zákon č. 167/1941 Sl. z., o přísnějším trest-
ání některých trestných činů, spácha-
ných využitím zatemnění nebo leteckého
poplachu,
40. zákon č. 23/1942 Sl. z., o ochraně koliků,
poštovních a jiných známek, cenin a zna-
ček,
41. zákon č. 150/1943 Sl. z., o úplatkářství a
podplácení,
42. dekret presidenta republiky č. 3/1945 Sb.,
kterým se mění a doplňují některá usta-
novení vojenského trestního zákona a
branného zákona,
43. dekret presidenta republiky č. 38/1945
Sb., o přísném trestání drancování,
44. zákon č. 165/1946 Sb., o trestní ochraně
národních podniků, znárodněných podniků
a podniků pod národní správou,
45. zákon č. 27/1947 Sb., o trestní ochraně
provádění dvouletého hospodářského plánu,
46. zákon č. 40/1948 Sb., o trestní ochraně
proti požárům,
47. zákon č. 88/1948 Sb., jímž se mění trestní
zákony a trestní řády,
48. zákon č. 231/1948 Sb., na ochranu lidové
demokratické republiky.

§ 312.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. srp-
na 1950; provedou jej všichni členové vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Široký v. r.

Fierlinger v. r.

Dr. Ševčík v. r.,

též za ministra

Dr. Šrobára

arm. gen. Svoboda v. r.

Dr. Dolanský v. r.

Dr. Čepička v. r.

Dr. Gregor v. r.

Nosek v. r.

Kopřiva v. r.

Kabeš v. r.

Dr. Rais v. r.

Kopecký v. r.,

též za ministra

Dr. Nejedlého

Kliment v. r.

Đuriš v. r.

Krajčír v. r.,

též za ministra Erhana

Petr v. r.

Dr. Ing. Šlechta v. r.

Dr. Neuman v. r.

Plojhar v. r.

Ing. Jankovcová v. r.

PŘEHLED TRESTNÍHO ZÁKONA.

O B E C N Á Č Á S T.

HLAVA PRVÁ. ÚČEL TRESTNÍHO ZÁKONA — § 1.

HLAVA DRUHÁ. ZÁKLADY TRESTNÍ ODPOVĚDNOSTI.

Trestný čin	§ 2	Nutná obrana	§ 8
Zavinění	§§ 3 a 4	Krajní nouze	§ 9
Pokus	§ 5	Věk	§ 10
Spolupachatelství	§ 6	Nepříčetnost	§ 11
Návod a pomoc	§ 7		

HLAVA TŘETÍ. PŮSOBNOST TRESTNÍCH ZÁKONŮ.

§§ 12 až 16

HLAVA ČTVRTÁ. TRESTY.

Oddíl první. Společná ustanovení o trestech.

Účel trestu	§ 17	Polehčující okolnosti	§ 21
Druhy trestů	§ 18	Úhrnný a dodatkový trest	§ 22
Výměra trestu	§ 19	Započtení vazby a trestu	§ 23
Přítěžující okolnosti	§ 20	Podmíněné odsouzení	§§ 24 až 28

Oddíl druhý. Ukládání a výkon jednotlivých trestů.

Trest smrti	§ 29	Ztráta vojenské hodnosti	§ 46
Odnětí svobody		Propadnutí jmění	§ 47
Snížení trestu	§ 30	Trest peněžitý	
Trvání trestu	§ 31	Ukládání a výměra trestu	§ 48
Výkon trestu	§ 32	Náhradní trest	§ 49
Podmíněné propuštění	§§ 33 až 35	Ručení za nedobytný trest	§ 50
Zařazení do tábora nucené práce	§ 36	Zákaz činnosti	§ 51
Nápravné opatření	§§ 37 až 41	Vyhoštění	§ 52
Ztráta státního občanství	§ 42	Zákaz pobytu	§ 53
Ztráta čestných práv občan- ských	§§ 43 a 44	Uveřejnění rozsudku	§ 54
Vyloučení z vojska	§ 45	Propadnutí věci	§ 55

Oddíl třetí. Zvláštní ustanovení o trestání mladistvých.

Mladiství	§ 56	Podmíněné odsouzení a podmíněné pro- puštění	§ 61
Účel trestu	§ 57	Výkon trestu odnětí svobody	§ 62
Upuštění od potrestání	§ 58	Úhrnný a dodatkový trest	§ 63
Vyloučení některých druhů trestů	§ 59		
Ukládání trestu	§ 60		

HLAVA PÁTÁ. ZÁNIK TRESTNOSTI A TRESTU.

Účinná lítost	§ 64	Promlčení výkonu trestu	§ 66
Promlčení trestního stíhání	§ 65	Zahlazení odsouzení	§§ 67 a 68

HLAVA ŠESTÁ. OCHRANNÁ OPATŘENÍ.

Účel ochranných opatření	§ 69	Ochranná výchova	§§ 71 až 78
Ochranné léčení	§ 70	Zabráni	§ 74

HLAVA SEDMÁ. SPOLEČNÁ USTANOVENÍ.

Výklad některých pojmů §§ 75 a 76 Počítání doby a trestu § 77

ZVLÁŠTNÍ ČÁST.

HLAVA PRVÁ. TRESTNÉ ČINY PROTI REPUBLICE

Oddíl první. Trestné činy proti základům republiky.

Velezrada § 78 Podpora a propagace fašismu a podob-
Sdružování proti republice §§ 79 a 80 ných hnutí § 83
Pobuřování proti republice §§ 81 a 82 Sabotáž §§ 84 a 85

Oddíl druhý. Trestné činy proti bezpečnosti republiky.

Vyzvědačství §§ 86 a 87 Opuštění republiky § 95
Ohrožení státního tajemství §§ 88 až 92 Ohrožování zájmů republiky v cizině §§ 96 a 97
Věrolomnost §§ 93 a 94 Podněcování k útočné válce § 98

Oddíl třetí. Trestné činy proti obraně vlasti.

Válečné škůdnictví §§ 99 a 100 Služba v cizím vojsku § 102
Válečná zrada § 101 Najímání vojska § 103

Oddíl čtvrtý. Trestné činy proti ústavním činitelům.

Vražda na ústavním činiteli § 104 Osobování si pravomoci ústavního činitele § 109
Ublížení ústavnímu činiteli na zdraví §§ 105 a 106 Snižování vážnosti prezidenta republiky § 110
Spolčení k útoku na ústavního činitele § 107 Hanobení ústavního činitele § 111
Násilí na ústavním činiteli § 108

Oddíl pátý. Trestné činy zvláště ohrožující pořádek ve věcech veřejných.

Ohrožení hospodářského a služebního ta-
jemství §§ 112 až 115 Zneužití náboženské funkce § 123
Útoky proti skupinám obyvatelů §§ 116 až 119 Hanobení republiky § 124
Nedovolené ozbrojování §§ 120 a 121 Hanobení spojeneckého státu § 125
Nedovolená výroba a držení vysílací sta-
nice § 122 Šíření poplašné zprávy §§ 127 a 128
Nepřátelské jednání proti republice § 129

HLAVA DRUHÁ. TRESTNÉ ČINY HOSPODÁŘSKÉ.

Oddíl první. Trestné činy proti hospodářské soustavě.

Pletichy proti zestátnění § 130 Zneužití lidového družstva § 132
Tvoření soukromých monopolů § 131 Zneužití vlastnického práva § 133

Oddíl druhý. Trestné činy proti jednotnému hospodářskému plánu.

Ohrožení zásobování § 134 eích § 137
Ohrožení jednotného hospodářského plánu §§ 135 a 136 Ohrožení plánování a kontroly plnění
Pletichy při veřejných dodávkách a pra-
plánu § 138

Oddíl třetí. Trestné činy proti měně.

Padělání a pozměňování platidel § 139 Ohrožení oběhu tuzemských platidel § 143
Udávání padělaných a pozměněných pla-
tidel § 140 Nedovolená výroba a udávání náhražek
Zlehčení mincí a udávání zlehčených
tuzemských platidel § 144
mincí § 141 Ohrožení devisového hospodářství §§ 145 a 146
Výroba a držení padělatelského náčiní § 142 Společná ustanovení § 147

Oddíl čtvrtý. Trestné činy daňové a porušení předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou.

Zkrácení a ohrožení daně §§ 148 až 150 Porušení předpisů o oběhu zboží ve styku
s cizinou §§ 151 až 153

HLAVA TŘETÍ. TRESTNÉ ČINY PROTI POŘÁDKU VE VĚCÍCH VEŘEJNÝCH.

Oddíl první. Trestné činy proti lidové správě a soudnictví.

Násilí na veřejných sborech § 154 Nepravdivé čestné prohlášení § 158
Násilí pro výkon volebního práva § 155 Padělání a pozměňování veřejné listiny § 159
Úplatkářství při volbách § 156 Padělání a pozměňování známek a koloků § 160
Volební podvod § 157 Křivá výpověď § 161

Křivé obvinění	§ 162	Schvalování trestného činu	§ 169
Nadržování	§ 163	Vzpoura vězňů	§ 170
Nepřekážení trestného činu	§ 164	Maření výkonu úředního rozhodnutí	§§ 171 a 172
Neoznámení trestného činu	§ 165	Maření dozoru nad církvemi a nábožen- skými společnostmi	§§ 173 a 174
Spolčení	§ 166		
Podněcování	§§ 167 a 168		

Oddíl druhý. Trestné činy proti povinnostem veřejných činitelů.

Porašení povinností veřejného činitele	§§ 175 a 176
--	--------------

Oddíl třetí. Trestné činy proti veřejným činitelům.

Násilí na veřejném činiteli	§ 177	nitele	§ 179
Oschování si pravomoci veřejného činitele	§ 178	Uražka veřejného činitele	§ 180
Rušení výkonu pravomoci veřejného čí-			

Oddíl čtvrtý. Úplatkářství.

Přijímání úplatku	§ 181	Nepřímé úplatkářství	§ 183
Podplácení	§ 182	Zvláštní ustanovení o účinné lítosti	§ 184

Oddíl pátý. Jiné trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných.

Nebezpečné vyhrožování	§ 185	Hrubá neslušnost	§ 188
Opilství	§§ 186 a 187	Pomluva	§ 189

HLAVA ČTVRTÁ. TRESTNÉ ČINY OBECNĚ NEBEZPEČNÉ.

Obecné ohrožení	§§ 190 až 192	Nedovolená výroba a držení omamných prostředků a jedů	§§ 197 a 198
Porašení povinností při hroživé tísni	§ 193	Šíření nakažlivých chorob	§§ 199 až 202
Ohrožení provozu obecně prospěšných zařízení	§§ 194 a 195	Ohrožení zdraví závadnými potravinami a jinými potřebami	§§ 203 a 204
Nedovolená výroba a držení zbraní a vý- bušnin	§ 196	Společná ustanovení	§ 205

HLAVA PÁTÁ. TRESTNÉ ČINY PROTI RODINĚ A MLÁDEŽI.

Dvoji manželství	§ 206	Týrání svěřené osoby	§ 212
Porašení zákona o právu rodinném	§ 207	Podávání alkoholických nápojů osobám nezletilým	§ 213
Záměna rodinné příslušnosti	§ 208	Únos	§ 214
Odložení dítěte	§ 209	Ohrožení mravní výchovy mládeže	§ 215
Zanedbání povinné výživy	§§ 210 a 211		

HLAVA ŠESTÁ. TRESTNÉ ČINY PROTI ŽIVOTU A ZDRAVÍ.

Vražda	§ 216	Rvačka	§ 223
Vražda novorozeného dítěte matkou	§ 217	Ohrožení pohlavní nemocí	§§ 224 a 225
Usmrcení lidského plodu	§ 218	Účast na sebevraždě	§ 226
Ublížení na zdraví	§§ 219 a 220	Neposkytnutí pomoci	§§ 227 a 228
Ublížení na zdraví z nedbalosti	§§ 221 a 222		

HLAVA SEDMÁ. TRESTNÉ ČINY PROTI SVOBODĚ A DŮSTOJNOSTI ČLOVĚKA.

Oddíl první. Trestné činy proti svobodě.

Omezování osobní svobody	§ 229	Omezování svobody vyznání	§ 234
Zbavení osobní svobody	§ 230	Útlak	§ 235
Zavlečení do ciziny	§ 231	Rušení domovní svobody	§ 236
Loupež	§ 232	Porašení tajemství listovního a tajemství dopravovaných zpráv	§ 237
Vydírání	§ 233		

Oddíl druhý. Trestné činy proti důstojnosti člověka.

Znásilnění	§ 238	Soulož mezi příbuznými	§ 242
Pohlavní zneužití	§§ 239 a 240	Obchod se ženami	§ 243
Pohlavní styk s osobou téhož pohlaví	§ 241	Ohrožení mravnosti	§ 244

HLAVA OSMÁ. TRESTNÉ ČINY MAJETKOVÉ.

Rozkrádání a poškozování majetku ná- rodného a majetku lidových družstev	§§ 245 a 246	Zpronevěra	§ 248
Krádež	§ 247	Podvod	§ 249
		Pojištnictví	§§ 250 a 251

Lichva	§ 252	Nekalá soutěž	§ 258
Nevěrná správa	§ 253	Porušení práva k ochranné známce a k chráněnému vzoru	§ 259
Zatajení	§ 254	Porušení patentního práva	§ 260
Poškození cizí věci	§ 255	Porušení původského práva	§ 261
Pytláctví	§ 256		
Poškození věřitele	§ 257		

HLAVA DEVÁTÁ. TRESTNÉ ČINY PROTI BRANNOSTI.

Maření způsobilosti k službě	§ 262	Nenastoupení služby v branné moci	§§ 265 až 267
Nesplnění odvodní povinnosti	§ 263	Porušení osobních a věcných povinností	§ 268
Obcházení branné povinnosti	§ 264		

HLAVA DESÁTÁ. TRESTNÉ ČINY VOJENSKÉ.

Úvodní ustanovení § 269

Oddíl první. Trestné činy proti povinnosti konat vojenskou činnou službu.

Vyhýbání se služební povinnosti	§§ 270 a 271	Zběhnutí	§§ 273 a 274
Svémocné odloučení	§ 272	Společení k zběhnutí	§ 275

Oddíl druhý. Trestné činy proti vojenské podřízenosti a vojenské cti.

Vzpoula	§ 276	Přinucení k porušení služební povinnosti	§ 280
Společení ke vzpouře	§ 277	Porušení předpisů a nařízení	§ 281
Neuposlechnutí rozkazu	§ 278	Urážky mezi vojenskými osobami	§§ 282 až 284
Zprotivení	§ 279		

Oddíl třetí. Trestné činy proti povinnostem strážní a dozorčí služby.

Porušení povinnosti strážní služby	§ 285	Porušení povinnosti dozorčí služby	§ 286
--	-------	--	-------

Oddíl čtvrtý. Trestné činy proti velitelským povinnostem.

Porušení velitelských povinností	§§ 287 a 288	Používání podřízeného k soukromým službám	§ 291
Neoprávněné trestání a omezování pod- řízeného	§§ 289 a 290		

Oddíl pátý. Trestné činy ohrožující bojeschopnost.

Ohrožení věcných prostředků	§§ 292 a 293	Opominutí důležitého hlášení	§§ 297 a 298
Ohrožení bojového ducha	§§ 294 až 296		

Oddíl šestý. Trestné činy proti válečným zvyklostem.

Násilí proti obyvatelstvu	§ 299	Ublížení parlamentáři	§ 302
Okrádání raněných a padlých	§ 300	Surové zacházení se zajatcem	§ 303
Použití zakázaného bojového prostředku	§ 301		

Oddíl sedmý. Společná ustanovení.

§§ 304 až 308.

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ.

§§ 309 až 312.

87.**Zákon****ze dne 12. července 1950****o trestním řízení soudním (trestní řád).**

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

HLAVA PRVÁ.**OBEČNÁ USTANOVENÍ.****Oddíl prvý.****Základní ustanovení.****§ 1.****Účel zákona.**

(1) Účelem tohoto zákona je upravit řízení v oboru trestního soudnictví tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona potrestáni. Pomáhat k dosažení tohoto účelu je právem a povinností každého občana.

(2) Projednávání věcí se má dít tak, aby vychovávalo občany k ostražitosti vůči nepřátelům pracujícího lidu a jiným rušitelům jeho budovatelského úsilí a k plnění občanských povinností.

§ 2.**Úkoly prokurátora a soudu.**

(1) Úkolem prokurátora a soudu v trestním řízení je pečovat o to, aby byly zachovávány zákony lidově demokratické republiky a aby jich bylo používáno v souladu se zájmy pracujícího lidu. Úkolem vojenského prokurátora a vojenského soudu je kromě toho chránit bojeschopnost ozbrojených sborů a kázeň a pořádek v nich stanovený, upevňovat velitelskou pravomoc a tím přispívat k zabezpečení obrany vlasti.

(2) Úkolem prokurátora v trestním řízení je zejména konat přípravné řízení, bdít nad spravedlivým potrestáním pachatelů a dbát o výkon trestů jim uložených.

(3) Úkolem soudu v trestním řízení je zejména spravedlivě rozhodovat o trestných činech; o plnění tohoto úkolu pečují stejnou měrou soudci z lidu i soudci z povolání.

§ 3.**Součinnost úřadů a veřejných orgánů.**

Úřady a veřejné orgány jsou povinny pomáhat prokurátorům a soudům při plnění je-

jich úkolů, zejména s největším urychlením vyhovovat jejich dožadáním a trestné činy neprodleně oznamovat prokurátorům.

§ 4.**Šetření státního, hospodářského a služebního tajemství.**

Prokurátor, soud a všechny úřady a veřejné orgány činné v trestním řízení jsou povinny učinit opatření, aby státní, hospodářské a služební tajemství bylo zachováno v tajnosti; za tím účelem postupují, pokud je to nezbytné a se základními zásadami trestního řízení slučitelné, odchýlně od předpisů o trestním řízení.

§ 5.**Posuzování předběžných otázek.**

Prokurátor a soud posuzuje v trestním řízení samostatně všechny předběžné otázky, které se vyskytnou; je-li tu však o takové otázce pravomocné rozhodnutí jiného soudu, úřadu nebo veřejného orgánu, vezme je prokurátor a soud za podklad svého rozhodnutí, pokud nejde o posouzení trestnosti obviněného.

§ 6.**Výjimky z působnosti trestního řádu.**

(1) Pravomoci prokurátora a soudu podle tohoto zákona nepodléhají osoby, kterým přísluší právo exterritoriality nebo osobní osvobození.

(2) Vznikne-li pochybnost o tom, zda nebo do jaké míry je někdo vyňat z pravomoci prokurátora a soudu podle tohoto zákona, musí být o tom vyžádáno prohlášení ministra spravedlnosti; toto prohlášení je závazné i pro soud.

Oddíl druhý.**Vojenské soudnictví.****§ 7.**

(1) Vojenské soudní pravomoci podléhají:

- a) vojenské osoby v činné službě,
- b) vojenské osoby ve výslužbě a vojenští penzisté,
- c) osoby, které se povoláním k zvláštní službě staly příslušníky branné moci,

- d) příslušníci vojensky organizovaných a jiných sborů v činné službě, o nichž to stanoví zvláštní zákony,
- e) osoby povolané k osobním úkonům pro potřebu branné moci,
- f) invalidé, kteří jsou ve stavu vojenských invalidoven,
- g) osoby ve vazbě nařízené vojenským prokurátorem nebo vojenským soudem,
- h) osoby, na nichž se vykonává trest odnětí svobody ve vojenském vězeňském ústavu,
- ch) váleční zajatci.

(2) Vojenská soudní pravomoc podle odstavce 1 se vztahuje jen na trestné činy spáchané za trvání poměru, který tuto pravomoc zakládá. Jestliže některý z trestných činů uvedených v hlavě první až deváté zvláštní části trestního zákona, který byl spáchán v době trvání poměru zakládajícího vojenskou soudní pravomoc, vyjde najevo teprve po skončení tohoto poměru, může vojenský prokurátor postoupit věc okresnímu prokurátoru.

§ 8.

Vojenské soudní pravomoci podléhají dále:

- a) vojenské osoby mimo činnou službu pro trestný čin nenastoupení služby v branné moci (§§ 265 až 267 tr. zák.),
- b) vojenské osoby a příslušníci vojensky organizovaných a jiných sborů mimo činnou službu, o nichž to stanoví zvláštní zákony, pro trestné činy vojenské, jichž se dopustili ve služebním stejnokroji.

§ 9.

Pravomoc státního prokurátora a státního soudu se mimo dobu branné pohotovosti státu vztahuje i na osoby, které jinak podléhají vojenské soudní pravomoci.

§ 10.

Vláda stanoví nařízením, které skupiny civilního obyvatelstva podléhají vojenské soudní pravomoci za zvýšeného ohrožení vlasti a pro které trestné činy.

§ 11.

(1) Kde tento zákon mluví o okresním, krajském a generálním prokurátoru, rozumí se tím v oboru vojenského soudnictví, pokud z jednotlivého ustanovení nevyplývá jinak, nižší, vyšší a nejvyšší vojenský prokurátor.

(2) Kde tento zákon mluví o okresním, krajském a nejvyšším soudu a o předsedovi soudu, rozumí se tím v oboru vojenského soudnictví, pokud z jednotlivého ustanovení nevyplývá jinak, nižší, vyšší a nejvyšší vojenský soud a náčelník vojenského soudu.

§ 12.

Pravomoc, kterou tento zákon přiznává ministru a ministerstvu spravedlnosti, náleží v oboru vojenského soudnictví ministru a ministerstvu národní obrany.

Oddíl třetí.

Příslušnost.

§ 13.

Příslušnost státního prokurátora.

(1) Státní prokurátor koná přípravné řízení o činech trestných podle hlavy první zvláštní části trestního zákona, na které zákon stanoví trest smrti, trest odnětí svobody na doživotí nebo trest dočasněho odnětí svobody, jehož dolní hranice činí nejméně deset let.

(2) Státní prokurátor může konat přípravné řízení také

- a) o ostatních činech trestných podle hlavy první zvláštní části trestního zákona a
- b) o trestných činech příslušníků Sboru národní bezpečnosti, vyžaduje-li to služební zájem tohoto sboru.

(3) Státní prokurátor může konat přípravné řízení též o nepřekažení a neoznámení činů trestných podle hlavy první zvláštní části trestního zákona, o nadřizování jim a o spolčení a podněcování k nim.

Příslušnost okresního prokurátora.

§ 14.

Mimo případy uvedené v § 13 koná přípravné řízení okresní prokurátor.

§ 15.

(1) Přípravné řízení koná ten okresní prokurátor, v jehož obvodu byl trestný čin spáchán. Byl-li trestný čin spáchán v několika obvodech, koná přípravné řízení okresní prokurátor, který první učinil opatření směřující k stíhání obviněného.

(2) Byl-li trestný čin spáchán v cizině nebo nelze-li místo činu zjistit, koná přípravné řízení okresní prokurátor, v jehož obvodu má obviněný bydliště, pracoviště nebo pobyt, a nejsou-li v Československé republice nebo nedají-li se zjistit, okresní prokurátor, v jehož obvodu trestný čin vyšel najevo. Je-li okresních prokurátorů takto příslušných několik, koná přípravné řízení ten, který první učinil opatření směřující k stíhání obviněného.

(3) Zjistí-li se v případě uvedeném v odstavci 2 dodatečně místo činu v Československé republice, může se postoupit věc okresnímu prokurátoru příslušnému podle místa činu.

§ 16.

Byl-li trestný čin spáchán vojenskou osobou, která koná činnou službu u jednotky, u níž je zřízen nižší vojenský soud, koná přípravné řízení prokurátor činný u tohoto soudu.

Společné přípravné řízení

§ 17.

(1) Přípravné řízení se koná společně o všech trestných činech téhož obviněného a proti všem obviněným, jejichž trestné činy spolu souvisí. Společné přípravné řízení však nemůže konat okresní prokurátor o trestném činu, na který se vztahuje pravomoc vojenského prokurátora, a vojenský prokurátor o trestném činu, na který se vztahuje pravomoc okresního prokurátora.

(2) K urychlení přípravného řízení nebo z jiných důležitých důvodů lze však v případě uvedeném v odstavci 1 řízení o některém z trestných činů nebo proti některému z obviněných vyloučit ze společného přípravného řízení.

§ 18.

(1) Společné přípravné řízení koná státní prokurátor, je-li příslušný konat přípravné řízení alespoň o jednom z trestných činů.

(2) Mimo případ uvedený v odstavci 1 koná společné přípravné řízení okresní prokurátor, který je příslušný konat přípravné řízení proti přímému pachateli nebo o nejtěžším trestném činu. Je-li okresních prokurátorů takto příslušných několik, koná společné přípravné řízení ten, který první učinil opatření směřující k stíhání obviněného.

§ 19.

(1) Zanikl-li důvod společného přípravného řízení zastavením trestního stíhání nebo vyloučením některé věci, řídí se příslušnost ke konání přípravného řízení o věci, která zbyla po zastavení trestního stíhání nebo která byla vyloučena, podle ustanovení §§ 13 až 16, a jde-li v takovém případě o více věcí, též podle ustanovení §§ 17 a 18.

(2) Okresní prokurátor, který konal společné přípravné řízení, pokračuje však v případě uvedeném v odstavci 1 v přípravném řízení o věci, která zbyla po zastavení trestního stíhání nebo která byla vyloučena, je-li to k urychlení řízení nebo z jiných důležitých důvodů vhodné.

§ 20.

Příslušnost soudu.

(1) Řízení v první stolici koná, nestanovi-li zákon jinak, soud, u něhož je činný prokurátor, který podal žalobu nebo učinil jiný návrh.

(2) Soud může k urychlení řízení nebo z jiných důležitých důvodů řízení o některém z trestných činů nebo proti některému z obviněných vyloučit ze společného řízení; příslušnost soudu (odstavec 1) se tím nemění.

§ 21.

Odnětí a přikázání věci.

(1) Z důležitých důvodů může být věc příslušnému okresnímu prokurátoru odňata a přikázána okresnímu prokurátoru jinému. O odnětí a přikázání rozhoduje krajský prokurátor, je-li oběma okresním prokurátorům nadřízen, jinak generální prokurátor.

(2) Z důležitých důvodů může být věc příslušnému okresnímu soudu odňata a přikázána okresnímu soudu jinému. O odnětí a přikázání rozhoduje krajský soud, je-li oběma okresním soudům nadřízen, jinak nejvyšší soud.

§ 22.

Dožádání.

(1) Prokurátor a soud vykonávají jednotlivé úkony trestního řízení ve svém obvodu zpravidla sami. Generální, státní a krajský prokurátor a nejvyšší, státní a krajský soud mohou je však vykonat též dožádáním okresního prokurátora nebo okresního soudu, v jehož obvodu má být úkon proveden.

(2) Mimo svůj obvod vykonávají jednotlivé úkony trestního řízení prokurátor a soud zpravidla dožádáním okresního prokurátora nebo okresního soudu, v jehož obvodu má být úkon proveden; je-li však nebezpečí v prodlení nebo je-li toho nezbytně třeba pro řádné posouzení věci, vykonají je i mimo svůj obvod sami.

(3) V oboru vojenského soudnictví mohou jednotlivé úkony trestního řízení vykonat vojenský prokurátor a vojenský soud vždy též dožádáním okresního prokurátora nebo okresního soudu, v jehož obvodu má být úkon proveden.

§ 23.

Právní pomoc ve styku s cizinou.

(1) Povinnost poskytovat právní pomoc soudům a úřadům cizích států, jakož i právo žádat je o právní pomoc se řídí předpisy vydanými o tom ministrem spravedlnosti.

(2) Styk se soudy a úřady cizích států se děje, není-li upraven jinak, prostřednictvím ministerstva spravedlnosti.

Oddíl čtvrtý.

Rozhodnutí.

§ 24.

Hlasování senátu.

(1) Hlasování a poradě, která je předchází, smí být kromě soudců přítomen jen zapisovatel. O hlasování se sepíše zvláštní protokol.

(2) Soudcové z lidu hlasují před soudci z povolání. Soudcové mladší hlasují před staršími; u vojenských soudů hlasují soudcové hodnosti nižší před soudci hodnosti vyšší a při stejné hodnosti mladší před staršími. Předseda senátu hlasuje naposled.

(3) K rozhodnutí je třeba většiny hlasů. Nedosáhne-li se většiny ani rozdělením otázek, připočítávají se hlasy obviněnému nejméně příznivé k hlasům po nich příznivějším tak dlouho, až se dosáhne většiny. Je-li sporné, který z hlasů je obviněnému příznivější, rozhodne se o tom hlasováním.

(4) Všichni členové senátu musí hlasovat, i když byli v některé předchozí otázce přehlasováni. Při hlasování o trestu se však mohou ti, kdo hlasovali pro zproštění, zdržet hlasování; jejich hlasy se pak přičítají k hlasu pro obviněného nejpriznivějšímu.

§ 25.

Způsob rozhodování.

(1) Prokurátor rozhoduje, pokud ze zákona nevyplývá jinak, usnesením.

(2) Nestanoví-li zákon výslovně, že soud rozhoduje rozsudkem, rozhoduje usnesením.

O b s a h r o z s u d k u.

§ 26.

(1) Rozsudek musí po úvodních slovech „Jménem republiky“ obsahovat:

- označení soudu a den vyhlášení rozsudku,
- jméno a příjmení obviněného, den a místo jeho narození, jeho zaměstnání a bydliště,
- výrok o tom, zda se obviněný uznává vinným či zda se žaloby zprošťuje, a dále označení trestného činu, jehož se tento výrok týká, s uvedením všech jeho zákonných znaků, místa, času a jiných okolností, jichž je třeba k tomu, aby skutek nemohl být zaměněn s jiným,
- odůvodnění a poučení o odvolání.

(2) Rozhodne-li soud v hlavním nebo odvolacím líčení o ochranném opatření, musí rozsudek obsahovat i tento výrok.

§ 27.

(1) Odsuzující rozsudek musí dále obsahovat výrok o trestu s uvedením použitých zákonných ustanovení.

(2) Rozhodne-li soud v hlavním nebo odvolacím líčení

- o podmíněném odsouzení,
 - o započtení vazby a trestu,
 - o nárocích poškozeného vzešlých z trestného činu, nebo
 - o ručení zúčastněné osoby,
- musí odsuzující rozsudek obsahovat též tyto výroky.

§ 28.

O b s a h u s n e s e n í.

(1) Usnesení musí kromě výroku obsahovat též označení prokurátora nebo soudu, den rozhodování, stručné označení věci a poučení o stížnosti.

(2) Usnesení, jímž se zamítá nějaký návrh nebo proti němuž lze podat stížnost anebo jímž se rozhoduje o opravném prostředku, musí obsahovat též odůvodnění.

§ 29.

O z n a m o v á n í r o z h o d n u t í.

(1) Rozhodnutí prokurátora a soudu se oznamují přítomným osobám vyhlášením.

(2) Prokurátoru, který při vyhlášení soudního rozhodnutí nebyl přítomen, oznámí se toto rozhodnutí zasláním spisu k nahlédnutí. **26**

dá-li o to prokurátor, doručí se mu stejnopis vyhotovení rozhodnutí, i když byl při jeho vyhlášení přítomen.

(3) Nebyla-li osoba, které se rozhodnutí přímo dotýká, přítomna při jeho vyhlášení, oznámí se jí rozhodnutí doručením stejnopisu jeho vyhotovení, jestliže může proti rozhodnutí podat opravný prostředek nebo vést podle něho exekuci; byla-li taková osoba při vyhlášení přítomna, doručí se jí stejnopis vyhotovení takového rozhodnutí, jen žádá-li o to. Stejnopis vyhotovení rozhodnutí o opravném prostředku se osobě, které se rozhodnutí přímo dotýká, doručí vždy.

§ 30.

Oprava vyhotovení rozhodnutí.

(1) Prokurátor může opravit zřejmé chyby ve vyhotovení svého rozhodnutí, pokud se tím rozhodnutí nemění.

(2) Předseda senátu může opravit zřejmé chyby ve vyhotovení soudního rozhodnutí, pokud se tím rozhodnutí nemění.

(3) Oprava se provede tak, aby původní znění zůstalo čitelné. O provedené opravě se vyrozumějí všechny osoby, kterým byl stejnopis vyhotovení rozhodnutí doručen; zároveň se stejnopis vyhotovení rozhodnutí, je-li toho třeba, od nich vyžádá k provedení opravy.

(4) Proti rozhodnutí o opravě je přípustná stížnost, pokud je přípustný opravný prostředek i proti původnímu rozhodnutí. Tato stížnost má odkladný účinek, má-li jej i opravný prostředek proti původnímu rozhodnutí.

Oddíl pátý.

Stížnost.

§ 31.

Přípustnost.

(1) Opravným prostředkem proti usnesení je stížnost.

(2) Stížností lze odporovat usnesení státního a okresního prokurátora a státního a okresního soudu, a to jen pokud to zákon připouští.

§ 32.

Oprávněné osoby.

Stížnost může podat osoba, které se usnesení přímo dotýká, a jde-li o usnesení soudu, též prokurátor.

§ 33.

Lhůta.

Stížnost se podává u prokurátora nebo u soudu, proti jehož usnesení směřuje, do tří dnů od oznámení tohoto usnesení (§ 29).

§ 34.

Vzdání se a zpětvzetí stížnosti.

(1) Oprávněná osoba se může stížnosti výslovně vzdát nebo podanou stížnost vzít zpět.

(2) Stížnost podanou prokurátorem může vzít zpět i nadřízený prokurátor.

(3) Stížnost, kterou podala ve prospěch osoby, které se usnesení přímo dotýká, jiná oprávněná osoba, může být vzata zpět jen s výslovným souhlasem osoby, v jejíž prospěch byla stížnost podána.

Rozhodnutí o stížnosti.

§ 35.

(1) Prokurátor nebo soud, proti jehož usnesení stížnost směřuje, může stížnosti sám vyhovět, pokud změna původního usnesení není v neprospěch osoby jiné než stěžovatele.

(2) Jestliže lhůta k podání stížnosti uplynula již všem oprávněným osobám a stížnosti nebylo vyhověno již podle odstavce 1, předloží prokurátor věc nadřízenému prokurátoru, a jde-li o stížnost proti rozhodnutí soudu, předloží předseda senátu věc nadřízenému soudu.

§ 36.

(1) O stížnosti proti usnesení státního prokurátora rozhoduje generální prokurátor. O stížnosti proti usnesení okresního prokurátora rozhoduje nadřízený krajský prokurátor.

(2) O stížnosti proti usnesení státního soudu rozhoduje nejvyšší soud. O stížnosti proti usnesení okresního soudu rozhoduje nadřízený krajský soud.

§ 37.

(1) Nadřízený prokurátor nebo soud zamítne stížnost,

- a) byla-li podána opožděně nebo osobou neoprávněnou anebo osobou, která se jí výslovně vzdala nebo ji vzala zpět, nebo
- b) není-li důvodná.

(2) Jako opožděná nemůže být zamítnuta stížnost, kterou oprávněná osoba podala později jen proto, že se řídila nesprávným poučením.

§ 38.

Nezamítne-li nadřízený prokurátor nebo soud stížnost, zruší napadené usnesení a

- a) rozhodne sám ve věci, nebo
- b) nařídí prokurátoru nebo soudu, proti jehož usnesení stížnost směřuje, aby věc znovu projednal a rozhodl; při novém rozhodování je tento prokurátor nebo soud vázán právním názorem, který ve věci vyslovil nadřízený prokurátor nebo soud.

Oddíl šestý.

Vyloučení prokurátora
a soudce.

§ 39.

(1) Z vykonávání úkonů trestního řízení je vyloučen prokurátor, u něhož pro poměr k projednávané věci nebo k osobám, jichž se úkon přímo dotýká, k jejich obhájcům, zákonným zástupcům a zmocněncům lze pochybovat o jeho nepodjatosti.

(2) Z vykonávání úkonů trestního řízení je vyloučen soudce, u něhož pro poměr k projednávané věci, k prokurátoru nebo k osobám, jichž se úkon přímo dotýká, k jejich obhájcům, zákonným zástupcům a zmocněncům lze pochybovat o jeho nepodjatosti.

(3) Ve vyšší stolici jsou kromě toho vyloučeni prokurátor a soudce, kteří se zúčastnili trestního řízení v první stolici.

§ 40.

(1) Jakmile se doví o skutečnosti odůvodňující jeho vyloučení, oznámí to prokurátor nadřízenému orgánu a soudce předsedovi soudu, u něhož je činný; až do rozhodnutí o vyloučení vykonají jen ty úkony, které nedopouštějí odkladu.

(2) O vyloučení prokurátora rozhoduje nadřízený orgán.

(3) O vyloučení soudce rozhoduje soud, u něhož je tento soudce činný. Kdyby se však tento soud po vyloučení jednotlivých soudců stal neschopným rozhodování, rozhoduje o vyloučení

- a) nadřízený krajský soud, jde-li o okresní soud, a
- b) nejvyšší soud, jde-li o státní nebo krajský soud.

Oddíl sedmý.

Obviněný a jeho obhajoba.

§ 41.

Práva obviněného.

(1) Obviněnému musí být poskytnuta možnost, aby se vyjádřil o skutečnostech, které se mu dávají za vinu, a k důkazům o nich, aby uvedl všechny okolnosti a důkazy, které slouží k jeho obhajobě, aby činil návrhy a zvolil si obhájce.

(2) Prokurátor a v řízení před soudem předseda senátu jsou povinni obviněného vždy o jeho právech poučit.

§ 42.

Zákonný zástupce obviněného.

Zákonný zástupce nesvéprávného obviněného je oprávněn obviněného zastupovat, zejména zvolit mu obhájce, činit za obviněného návrhy, podávat za něho žádosti a opravné prostředky; je též oprávněn zúčastnit se všech úkonů, kterých se může zúčastnit obviněný. Tato práva může zákonný zástupce vykonávat i proti vůli obviněného.

§ 43.

Obhájce.

(1) Obhájcem může být jen advokát a v řízení před státním a vojenským prokurátorem a státním a vojenským soudem jen advokát zapsaný do zvláštního seznamu, který vede ministerstvo spravedlnosti v dohodě s ministerstvem národní obrany.

(2) Jestliže jde o naléhavý případ a advokát není ihned dosažitelný, může být ustanoven obhájcem (§ 45) též soudce nebo zaměstnanec způsobilý k úřadu soudce z povolání, který je u soudu činný.

(3) V oboru vojenského soudnictví může být se souhlasem představeného ustanoven obhájcem též důstojník práv v činné službě, jestliže jde o naléhavý případ a advokát není ihned dosažitelný anebo jestliže to vyžaduje povaha projednávané věci.

(4) Při hlavním a odvolacím líčení a veřejném zasedání nemůže být obhájcem ten, kdo je k němu předvolán jako svědek, znalec nebo tlumočník.

§ 44.

Zvolený obhájce.

(1) Neužije-li obviněný práva zvolit si obhájce, může mu ho zvolit na svůj náklad jeho

příbuzný v pokolení přímém, osvojitel, osvojenec a manžel a zúčastněná osoba, Není-li obviněný svéprávný, mohou tak tyto osoby učinit i proti jeho vůli.

(2) Nebude-li obhájce prokurátoru a v řízení před soudem soudu oznámen tím, kdo ho zvolil, musí sám prokázat, že byl za obhájce zvolen.

(3) Obviněný může obhájci, kterého si sám zvolil, obhajování odejmout a také místo obhájce ustanoveného soudem nebo zvoleného osobou k tomu oprávněnou může si zvolit obhájce jiného.

Ustanovený obhájce.

§ 45.

(1) Nemá-li obviněný obhájce v případech, kde ho musí mít, vyzve jej prokurátor a v řízení před soudem předseda senátu, aby do určité lhůty oznámil, koho si za obhájce zvolil. Neoznámí-li to ve stanovené lhůtě ani obviněný, ani ten, kdo má právo mu obhájce zvolit, ustanoví obviněnému obhájce prokurátor a v řízení před soudem předseda senátu.

(2) Předseda senátu ustanoví obviněnému pro hlavní líčení a opravné řízení obhájce též na žádost obviněného, prokáže-li, že nemá dostatečných prostředků, aby hradil náklady na obhájce.

(3) Je-li obviněných několik, ustanoví se těm, jejichž zájmy si neodporují, zpravidla obhájce společný.

§ 46.

(1) Ustanovený obhájce je povinen převzít obhajobu; z důležitých důvodů může ho však prokurátor a v řízení před soudem předseda senátu na jeho žádost povinnosti obhajování zprostit.

(2) Na žádost obviněného může prokurátor a v řízení před soudem předseda senátu místo ustanoveného obhájce z důležitých důvodů ustanovit obhájce jiného.

§ 47.

Oprávnění obhájce.

(1) Nebylo-li zmocnění obhájce omezeno, vztahuje se na celé řízení.

(2) Obhájce je oprávněn činit za obviněného návrhy a podávat za něj žádosti a opravné prostředky; je též oprávněn zúčastnit se všech úkonů, kterých se může zúčastnit obviněný. Není-li obviněný svéprávný, může tak ob-

hájce činit i proti jeho vůli, nikoli však proti vůli zákonného zástupce.

(3) Obhájce smí mluvit a dopisovat si s obviněným, který je ve vazbě; za přípravného řízení však jen za podmínek stanovených prokurátorem, tak aby nemohlo být mařeno úspěšné provedení trestního řízení.

Oddíl osmý.

Poškozený a zúčastněná osoba.

§ 48.

Poškozený.

(1) Osobě poškozené trestným činem (poškozenému) musí být poskytnuta možnost, aby v trestním řízení uplatňovala své nároky vzešlé z trestného činu a aby činila návrhy v hlavním a odvolacím líčení.

(2) Prokurátor a v řízení před soudem předseda senátu jsou povinni poškozeného vždy o jeho právech poučit.

(3) Zemře-li poškozený, přecházejí práva, která má v trestním řízení, na jeho právního nástupce.

(4) Ustanovení odstavců 1 až 3 se neužije v řízení před státním a vojenským prokurátorem a státním a vojenským soudem a v řízení stanném.

Zajištění nároků poškozeného vzešlých z trestného činu.

§ 49.

(1) Je-li dávána obava, že uspokojení nároků poškozeného vzešlých z trestného činu bude mařeno, může prokurátor a v řízení před soudem soud zajistit movité věci obviněného, a to až do pravděpodobné výše škody; zajištěné věci nutno sepsat a zpravidla uschovat u prokurátora nebo u soudu. Na návrh poškozeného může prokurátor a v řízení před soudem soud zajistit též pohledávky obviněného, pokud nejde o odměnu za práci nebo o pohledávky plynoucí z národního pojištění, a přikázat dlužníku obviněného, aby místo plnění obviněnému složil předmět plnění do úschovy prokurátora nebo soudu.

(2) O tom, že zajištění bylo nařízeno, se poškozený vyrozumí s poučením o ustanovení § 50 odst. 1.

(3) Proti rozhodnutí, jímž bylo zajištění nařízeno, je přípustná stížnost, která nemá odkladný účinek.

(4) Ustanovení odstavců 1 až 3 se neužije v řízení před státním a vojenským prokurá-

torem a státním a vojenským soudem a v řízení státním.

§ 50.

(1) Prokurátor a v řízení před soudem soud zruší zajištění,

- a) pomine-li důvod pro který bylo zajištění nařízeno,
- b) skončí-li trestní stíhání zastavením nebo rozsudkem zprošťujícím, nebo
- c) uplyne-li jeden měsíc od právní moci rozsudku, jímž byl obviněný uznán vinným, nebo od postoupení věci vojenskému prokurátoru nebo vojenskému soudu.

(2) Prokurátor a v řízení před soudem soud omezí zajištění, shledá-li, že ho není třeba v rozsahu, v němž bylo nařízeno.

(3) O tom, že zajištění bylo zrušeno nebo omezeno, se vyrozumí též poškozený.

§ 51.

Zúčastněná osoba.

(1) Zúčastněnou osobou se rozumí ten,

- a) jehož věc může být nebo byla zabrána, není-li v řízení obviněným, nebo
- b) komu může být nebo bylo uloženo ručení za nedobytný trest peněžitý.

(2) Zúčastněné osobě musí být poskytnuta možnost, aby se k věci vyjádřila a činila návrhy v hlavním a odvolacím líčení a ve veřejném zasedání.

(3) Prokurátor a v řízení před soudem předseda senátu jsou povinni zúčastněnou osobu vždy o jejích právech poučit.

§ 52.

Zákonný zástupce poškozeného a zúčastněné osoby.

Nejsou-li poškozený nebo zúčastněná osoba svéprávní, vykonává jejich práva podle tohoto zákona jejich zákonný zástupce.

§ 53.

Zmocněnec poškozeného a zúčastněné osoby.

(1) Poškozený a zúčastněná osoba se mohou dát zastupovat zmocněncem. Nebylo-li zmocnění omezeno, vztahuje se na celé řízení.

(2) Zmocněncem poškozeného a zúčastněné osoby může být jen osoba svéprávní a občansky bezúhonná, která není pokoutníkem; při hlavním a odvolacím líčení a veřejném zasedání nemůže být zmocněncem ten, kdo je k němu předvolán jako svědek, znalec nebo tlumočník.

(3) Zmocněncem zúčastněné osoby v řízení před státním a vojenským prokurátorem a státním a vojenským soudem může být jen advokát, který by ve věci mohl být obhájcem.

(4) Zmocněnec poškozeného a zúčastněné osoby je oprávněn činit za poškozeného nebo zúčastněnou osobu návrhy a podávat za ně žádosti a opravné prostředky; je též oprávněn zúčastnit se všech úkonů, kterých se mohou zúčastnit poškozený nebo zúčastněná osoba.

(5) Nebude-li zmocněnec prokurátoru a v řízení před soudem soudu oznámen tím, kdo ho zmocnil, musí sám prokázat, že byl zmocněn.

Oddíl devátý.

Úkony mimo přípravné řízení a jiná obecná ustanovení.

Úkony soudu.

§ 54.

(1) Úkony soudu koná zpravidla senát.

(2) Úkony dožádaného soudu koná jediný soudce; tento soudce má práva a povinnosti předsedy senátu.

§ 55.

Jednotlivé úkony soudu, u nichž to zákon připouští, koná mimo hlavní a odvolací líčení a veřejné a neveřejné zasedání předseda senátu. Provedení jednotlivých úkonů může svěřit soudci, který je členem senátu; tento soudce má v takovém případě práva a povinnosti předsedy senátu.

§ 56.

(1) Na výslech a vazbu obviněného, na výslech svědka a znalce, na ohledání, domovní a osobní prohlídku, vydání a odnětí věci a na otevření zásilek se v řízení před soudem přiměřeně užije ustanovení o přípravném řízení; o vazbě obviněného rozhoduje vždy senát.

(2) Stížnost prokurátora proti rozhodnutí soudu o vazbě má odkladný účinek; byl-li však prokurátor při vyhlášení takového rozhodnutí přítomen, má jeho stížnost odkladný účinek jen tehdy, byla-li podána ihned po vyhlášení rozhodnutí.

(3) Dojde-li k zatčení nebo zadržení obviněného až v řízení před soudem, odevzdá orgán povoláný k vyhledávání (§ 76) obviněného přímo soudu.

§ 57.

Úkony prokurátora mimo
přípravné řízení.

Na úkony, které prokurátor koná mimo přípravné řízení, se přiměřeně užije ustanovení o přípravném řízení.

§ 58.

Tlumočník.

(1) Je-li třeba přetlumočit obsah výpovědi nebo písemnosti, přibere se k tomu tlumočník.

(2) Jako tlumočník nesmí být přibrán, kdo by byl ve věci vyloučen (§ 39).

(3) Tlumočník se v předvolání upozorní na následky nedostavení (§§ 73 a 75) a na povinnost bez odkladu oznámit skutečnosti, pro které by byl ve věci vyloučen nebo které mu jinak brání být ve věci činný jako tlumočník.

(4) Tlumočník musí být poučen o tom, že je povinen podle svých znalostí přesně přetlumočit obsah výpovědi nebo písemnosti a zachovávat mlčenlivost o tom, co se jako tlumočník dověděl; dále musí být poučen o významu své funkce s hlediska obecného zájmu a o trestních následcích krivé výpovědi.

§ 59.

Účast při výslechu.

(1) Výslechu konaného mimo hlavní a odvolací líčení a veřejné zasedání se mohou kromě vyslyšajícího, zapisovatele a vyslyšaného zúčastnit jiné osoby, jen pokud to zákon připouští.

(2) Výslech osoby mladší než osmnáct let nebo osoby, jejíž vyjadřovací schopnost je omezena, lze provést za pomoci jiné osoby, lze-li očekávat, že se tím výslech usnadní.

§ 60.

Protokol.

(1) O jednání sepíše zapisovatel protokol, který musí obsahovat:

- a) označení prokurátora nebo soudu,
- b) místo, čas a předmět jednání,
- c) jména a příjmení úředních osob, které se jednání zúčastnily,
- d) vylíčení průběhu jednání, zejména podané návrhy, podstatný obsah rozhodnutí a udělená poučení, po případě vyjádření poučených osob.

(2) Nemůže-li zapisovatel, který se jednání zúčastnil, sepsat protokol pro nastalou překážku, sepíše jej osoba řídící jednání.

(3) Jako zapisovatel nesmí být přibrán, kdo by byl ve věci vyloučen (§ 39).

§ 61.

Podání.

(1) Podání se posuzuje podle svého obsahu, i když je nesprávně označeno.

(2) Podání lze učinit písemně, ústně do protokolu nebo telegraficky.

(3) Ten, kdo podání učinil písemně nebo telegraficky, může být prokurátorem a v řízení před soudem předsedou senátu vyzván, aby ve lhůtě, která se mu určí, dodal potřebný počet stejnopisů. Nevyhoví-li této výzvě, budou stejnopisy pořízeny na jeho náklad; na to musí být ve výzvě upozorněn.

Lhůty.

§ 62.

(1) Do lhůty určené podle dní se nezapočítává den, kterého se stala událost určující počátek lhůty.

(2) Lhůty stanovené podle týdnů, měsíců nebo let se končí uplynutím onoho dne posledního týdne nebo měsíce, jenž svým jménem nebo číselným označením odpovídá dni, kterého se stala událost určující počátek lhůty. Chybí-li tento den v posledním měsíci lhůty, končí se lhůta uplynutím posledního dne tohoto měsíce.

(3) Padne-li konec lhůty na den pracovního klidu, pokládá se za poslední den lhůty nejbližší příští pracovní den.

(4) K zachování lhůty stačí, jestliže podání v ní bylo

- a) dáno na poštu a adresováno prokurátoru nebo soudu, u něhož má být podáno nebo který má ve věci rozhodnout,
- b) podáno u prokurátora nebo soudu, který ve věci má rozhodnout,
- c) učiněno příslušníkem ozbrojeného sboru v činné službě u představeného,
- d) učiněno u velitelství vězeňského ústavu, kde je obviněný uvězněn, nebo
- e) učiněno ústně do protokolu u kteréhokoli okresního prokurátora nebo okresního soudu.

§ 63.

(1) Zmešká-li obviněný z omluvitelného důvodu lhůtu k podání opravného prostředku, po-

volí mu prokurátor nebo soud, který ve věci rozhodoval v první stolici, navrácení lhůty, jestliže o to obviněný požádá do tří dnů od pomnutí překážky a v téže lhůtě podá též promeškaný opravný prostředek. Bylo-li povoleno navrácení lhůty, považuje se lhůta k podání opravného prostředku za zachovanou.

(2) Proti rozhodnutí o žádosti za navrácení lhůty je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.

Doručení.

§ 64.

(1) Písemnosti určené pro obviněného, poškozeného nebo pro zúčastněnou osobu se doručují:

- a) nejsou-li svéprávní, jejich zákonnému zástupci,
- b) mají-li obhájce nebo zmocněnce, obhájci nebo zmocněnci, a to i když mají zákonného zástupce.

(2) Předvolání se doručuje vždy jen osobě, která se předvolává.

(3) Žaloba a stejnopis vyhotovení rozsudku vyhlášeného v nepřítomnosti obviněného se doručí vždy též obviněnému.

§ 65.

(1) Do vlastních rukou adresáta se doručují:

- a) předvolání,
- b) žaloba, je-li adresátem obviněný,
- c) stejnopis vyhotovení rozhodnutí, může-li adresát proti němu podat opravný prostředek.

(2) I tam, kde se doručuje do vlastních rukou, je zpravidla přípustné náhradní doručení. Náhradní doručení je však vyloučeno, doručuje-li se obviněnému:

- a) předvolání k hlavnímu líčení,
- b) žaloba,
- c) stejnopis vyhotovení rozsudku, proti němuž může podat odvolání.

§ 66.

Nahlížení do spisů.

(1) Obviněný, poškozený a zúčastněná osoba a jejich obhájci a zmocněnci, a nejsou-li svéprávní, též jejich zákonní zástupci mají právo nahlížet do spisů, s výjimkou protokolu o hlasování, a dělat si výpisky a poznámky.

(2) V přípravném řízení může prokurátor osobám uvedeným v odstavci 1 odepřít, aby

nahlédly do spisu nebo jeho části, mohli-li by tím být zmařen účel trestního řízení; nesmí jim však být odepřeno nahlédnout do spisů o takových úkonech, při kterých mají právo být přítomny.

Náklady trestního řízení.

§ 67.

Náklady nutné k provedení trestního řízení hradí zálohově stát; nepočítají se k nim vlastní náklady obviněného, poškozeného a zúčastněné osoby.

§ 68.

(1) Byl-li obviněný pravomocně odsouzen, je povinen nahradit

- a) náklady zálohované státem a
- b) poškozenému na jeho žádost jeho nutná vydání a ušlou odměnu za práci a vydání způsobená přibráním zmocněnce; není-li svéprávní, též nutná vydání a ušlou odměnu za práci jeho zákonného zástupce.

(2) Bylo-li vedeno trestní řízení pro několik trestných činů nebo proti několika obviněným, je obviněný povinen nahradit jen ty náklady trestního řízení, které souvisí s trestným činem, jímž byl uznán vinným. Nelze-li náklady oddělit, stanoví soud, přihlížející k stupni zavinění a k majetkovým poměrům obviněného, v jakém poměru je obviněný povinen náklady nahradit.

§ 69.

Byl-li obviněný pravomocně zproštěn, hradí stát náklady, které založil.

§ 70.

(1) Náklady trestního řízení způsobené zpět vzatým nebo bezvýsledným opravným prostředkem proti rozhodnutí soudu anebo bezvýsledným návrhem na obnovu trestního stíhání je povinen nahradit ten, kdo jej podal.

(2) Náklady, které by podle odstavce 1 měl nahradit prokurátor nebo orgán veřejné péče o mládež, hradí stát.

§ 71.

(1) Náklady souvisící s ochrannými opatřeními je povinna nahradit osoba, které bylo ochranné opatření pravomocně uloženo.

(2) Za náklady na ochrannou výchovu mladistvého ručí osoby, které mají vůči němu živovací povinnost.

§ 72.

(1) O povinnosti k náhradě nákladů podle §§ 68, 70 a 71 a o jejich výši rozhodne soud, který ve věci rozhodl v první stolici.

(2) Proti rozhodnutí podle odstavce 1 je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.

§ 73.

(1) Osobě, která bez dostatečné omluvy neuposlechla příkazu, daného jí podle tohoto zákona, může být uloženo, aby nahradila náklady, které tím způsobila. O povinnosti k náhradě těchto nákladů a o jejich výši rozhodne prokurátor, a jde-li o příkaz soudu, soud.

(2) Proti rozhodnutí podle odstavce 1 je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.

§ 74.

Určení svědeckého, znaleckého a tlumočnického.

(1) Výši nutných vydání a ušlé odměny za práci svědka určí prokurátor nebo předseda senátu, který jej předvolal. Nárok svědka na náhradu nutných vydání a ušlé odměny za práci zaniká, neuplatní-li jej svědek nejpozději do tří dnů po svém výsledku, a jestliže k výsledku nedojde, do tří dnů potom, kdy mu to bylo sděleno.

(2) Výši nutných vydání a odměny znalce a tlumočnicka určí prokurátor a v řízení před soudem předseda senátu. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.

§ 75.

Pořádkový trest.

(1) Kdo ruší řízení nebo se k prokurátoru nebo k soudu chová urážlivě anebo neuposlechne příkazu daného mu podle tohoto zákona, může být potrestán pokutou do pěti tisíc Kčs. Jde-li o příslušníka ozbrojeného sboru v činné službě, může se jeho potrestání přenechat jeho představenému podle kázeňského řádu. Jde-li o uvězněného, může se jeho potrestání přenechat velitelství vězeňského ústavu podle vězeňského řádu. Tato rozhodnutí činí prokurátor a v řízení před soudem předseda senátu.

(2) Proti rozhodnutí podle odstavce 1 je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.

(3) Z důvodů hodných zvláštního zřetele může prokurátor nebo předseda senátu, který pokutu uložil, ji prominout nebo zmírnit.

(4) Vydobytá pokuta připadá státu.

HLAVA DRUHÁ.

PŘÍPRAVNÉ ŘÍZENÍ.

Oddíl první.

Průběh přípravného řízení.

§ 76.

Vyhledávání.

(1) Vyhledávání o trestných činech konají orgány národní bezpečnosti; za tím účelem mohou předvolat a vyslechnout každého, od koho se mohou nadít objasnění skutečností závažných pro zjištění trestného činu. Podle potřeby konají vyhledávání též v součinnosti s jinými veřejnými orgány.

(2) Vyhledávání o trestných činech příslušníků ozbrojených sborů v činné službě může konat i jejich představený nebo jím pověřený orgán; přitom mají vůči příslušníkům ozbrojeného sboru v činné službě, k němuž sami náleží, stejná práva a stejné povinnosti jako orgány národní bezpečnosti. Nemůže-li představený včas zakročit, má tato jeho práva a tyto jeho povinnosti místní velitel nejbližší místu činu nebo pobytu obviněného.

Vyšetřování.

§ 77.

Doví-li se prokurátor o trestném činu, koná vyšetřování, pokud věc již není dostatečně vysvětlena.

§ 78.

Za vyšetřování učiní prokurátor vše, co je nutné k zabezpečení úspěšného provedení trestního řízení; za tím účelem především

- a) sbírá důkazy o skutečnostech důležitých pro rozhodnutí soudu, ať již svědčí v neprospěch obviněného či v jeho prospěch, zejména vyslýchá obviněného a svědky,
- b) pečuje o to, aby obviněný mohl být postaven před soud a aby nemařil trestní řízení, zejména rozhoduje o vazbě,
- c) zajišťuje výkon trestu a ochranných opatření, k nimž by mohlo dojít,
- d) zajišťuje uspokojení nároků poškozeného vzešlých z trestného činu.

§ 79.

Prokurátor může z důležitých důvodů nařídit osobám, které bude asi nutno vyslechnout jako obviněné nebo jako svědky, aby se téhož nebo i příštího dne nevzdalovaly z místa, které určí.

§ 80.

(1) Je-li k objasnění skutečností závažných pro trestní řízení třeba odborné znalosti, přibere prokurátor znalce.

(2) Mají-li být přímým pozorováním objasněny skutečnosti závažné pro trestní řízení, koná prokurátor ohledání.

§ 81.

(1) Je-li důvodné podezření, že v bytě nebo v jiné místnosti je věc důležitá pro trestní řízení nebo že se tam skrývá obviněný, může prokurátor vykonat domovní prohlídku.

(2) Je-li důvodné podezření, že někdo má u sebe věc důležitou pro trestní řízení, může prokurátor vykonat jeho osobní prohlídku.

§ 82.

Věc důležitou pro trestní řízení může prokurátor vzít do úschovy. Kdo má takovou věc u sebe, je povinen ji na vyzvání vydat prokurátoru. Nebude-li vyzvání k vydání věci vyhověno, může být věc odňata.

§ 83.

Je-li k objasnění skutečností závažných pro trestní řízení nutno zjistit obsah nedoručených telegramů, dopisů nebo jiných zásilek, které pravděpodobně pocházejí od obviněného nebo jsou pro něho určeny, nařídí prokurátor, aby mu je podnik provádějící jejich dopravu vydal; prokurátor to však může naříditi jen tehdy, jestliže tu je některý z důvodů vazby (§ 96).

§ 84.

(1) Prokurátor koná vyšetřování zpravidla osobně; je oprávněn žádat od každého úřadu a veřejného orgánu vysvětlení a zprávy.

(2) Prokurátor je oprávněn při vyšetřování naříditi orgánům povolaným k vyhledávání, aby vykonaly jednotlivé vyšetřovací úkony. Tyto orgány mají vykonat i další vyšetřovací úkony, jejichž nutnost vyplynula z úkonu, o nějž byly požádány.

Žaloba.

§ 85.

(1) Je-li podezření z trestného činu proti obviněnému dostatečně odůvodněno, podá na něj prokurátor zpravidla žalobu, a to u soudu, u něhož je činný.

(2) Vezme-li prokurátor před zahájením hlavního líčení žalobu zpět, vrací se věc do stavu vyšetřování.

§ 86.

Žaloba musí obsahovat:

- a) označení prokurátora a den sepsání žaloby,
- b) jméno a příjmení obviněného, den a místo jeho narození, jeho zaměstnání a bydliště,
- c) označení trestného činu s uvedením všech jeho zákonných znaků, místa, času a jiných okolností, jichž je třeba k tomu, aby skutek nemohl být zaměněn s jiným,
- d) označení důkazů, jejichž provedení při hlavním líčení se navrhuje,
- e) podstatné důvody podezření.

§ 87.

Návrh na ochranné opatření.

(1) Je-li toho třeba, navrhne prokurátor soudu, u něhož je činný, aby nařídil ochranné léčení nebo ochrannou výchovu anebo vyslovil zabrání.

(2) Návrh uvedený v odstavci 1 může prokurátor učinit též v žalobě.

§ 88.

Přerušeni trestního stíhání.

(1) Prokurátor přeruší trestní stíhání,

- a) nelze-li pro nepřítomnost obviněného věc náležitě objasnit,
- b) není-li obviněný pro duševní poruchu, která nastala až po spáchání trestného činu, schopen chápat smysl trestního řízení, nebo
- c) nemohl-li být pachatel zjištěn.

(2) Před přerušením trestního stíhání učiní prokurátor vše, co je nutné k zabezpečení úspěšného provedení trestního řízení.

(3) Pomine-li důvod přerušeni, prokurátor v trestním stíhání pokračuje.

§ 89.

Zastavení trestního stíhání.

(1) Prokurátor zastaví trestní stíhání,

- a) je-li nepochybné, že skutek obviněného není trestným činem,
- b) je-li nepochybné, že trestný čin nespáchal obviněný,
- c) není-li podezření z trestného činu dostatečně odůvodněno,
- d) je-li nepochybné, že trestnost činu zanikla,
- e) je-li nepochybné, že obviněný není trestně odpovědný,
- f) nelze-li obviněného stíhat, zejména proto, že prezident republiky nařídil, aby se v trestním řízení nepokračovalo, nebo

g) jestliže obviněný zemřel.

(2) Prokurátor může zastavit trestní stíhání,

- a) jde-li o čin, jehož nebezpečnost pro společnost je nepatrná,
- b) jestliže jde o trestný čin vojenský, který lze vyřídit kázeňsky, a prokurátor pokládá kázeňské vyřízení za dostačující,
- c) je-li trest, k němuž může stíhání vést, zcela bez významu vedle trestu, který pro jiný trestný čin byl obviněnému již uložen nebo ho podle očekávání postihne,
- d) byl-li obviněný pro týž skutek dostatečně potrestán národním výborem nebo kázeňsky anebo cizozemským soudem nebo úřadem, nebo
- e) je-li obviněný vydán do ciziny nebo vyhoštěn.

(3) O zastavení trestního stíhání prokurátor podle možnosti vyrozumí obviněného a poškozeného.

(4) Pomine-li důvod zastavení nebo objeví-li se dodatečně, že tu takový důvod není, prokurátor v trestním stíhání pokračuje.

§ 90.

Postoupení věci.

Shledá-li prokurátor, že není příslušný, postoupí věc příslušnému prokurátoru; je však povinen před postoupením věci učinit vše, co je k zabezpečení úspěšného provedení trestního řízení neodkladně nutné.

§ 91.

Žádost za milost.

(1) Řízení o žádosti za milost před podáním žaloby koná prokurátor, který ve věci koná nebo by byl příslušný konat přípravné řízení.

(2) Shledá-li prokurátor, že žádost za milost není důvodná, zamítne ji; jinak ji předloží se svým návrhem nadřízenému prokurátoru. Nezamítne-li žádost ani tento prokurátor, předloží ji se svým návrhem ministerstvu spravedlnosti.

(3) Nařídí-li to prezident republiky nebo ministr spravedlnosti, nesmí být žádost zamítnuta, nýbrž musí být s návrhem předložena. Nařídí-li to v takovém případě prezident republiky nebo ministr spravedlnosti, trestní řízení se zatím nezahájí nebo se v zahájeném trestním řízení zatím nepokračuje.

Oddíl druhý.

Výslech a vazba obviněného.

§ 92.

Předvolání a předvedení.

Jestliže se obviněný, který byl řádně předvolán, nedostaví bez dostatečné omluvy, může být předveden; na to a na jiné následky nedostavení (§§ 73 a 75) musí být v předvolání upozorněn. Je-li to k úspěšnému provedení trestního řízení nutné, může být obviněný předveden i bez předchozího předvolání.

Výslech.

§ 93.

Na počátku výslechu označí prokurátor obviněnému trestný čin, ze kterého je obviněn. Vyzve ho, aby se k obvinění podrobně vyjádřil, zejména aby souvisle vylíčil skutečnosti, které jsou předmětem obvinění, aby uvedl okolnosti, které zeslabují nebo vyvracejí podezření vůči němu, a aby nabídl důkazy o nich. Zároveň obviněného upozorní na polehčující okolnost doznání.

§ 94.

(1) Výslech se koná tak, aby podal pokud možno úplný a jasný obraz skutečností závažných pro trestní řízení. K výpovědi nebo k doznání nesmí být obviněný žádným způsobem donucován.

(2) Má-li se výsledkem zjistit totožnost nějaké osoby nebo věci, vyzve prokurátor obviněného, aby ji popsal; teprve pak mu má být osoba nebo věc ukázána.

(3) Je-li třeba zjistit pravost rukopisu obviněného, může ho prokurátor vyzvat, aby napsal potřebný počet slov. K tomu však nesmí být obviněný žádným způsobem donucován.

(4) Obviněný je povinen strpět úkony potřebné k zjištění jeho totožnosti.

§ 95.

(1) Jestliže se výpověď obviněného odchyluje v podstatných bodech od výpovědi svědka nebo spoluobviněného a rozpor nelze vysvětlit jinak, může být obviněný postaven těmto osobám tváří v tvář.

(2) Osoba oprávněná odeprít vypovídat jako svědek podle § 111 odst. 1 nesmí být proti své vůli postavena obviněnému tváří v tvář ani tehdy, když neodepřela vypovídat, ledaže by o to požádal sám obviněný.

§ 96.

Důvody vazby.

(1) Je-li obviněný podezřelý z trestného činu, na který zákon stanoví trest smrti, trest odnětí svobody na doživotí nebo trest dočasného odnětí svobody, jehož dolní hranice činí nejméně deset let, musí být vzat do vazby.

(2) Obviněný může být vzat do vazby též, jsou-li tu skutečnosti, které odůvodňují obavu,

- a) že uprchne, zejména proto, že nelze ihned zjistit jeho totožnost nebo bydliště, nebo pro vysoký trest, který ho podle očekávání postihne,
- b) že bude působit na svědky nebo spoluobviněné anebo že bude jinak mařit objasnění skutečností závažných pro trestní řízení, nebo
- c) že se znovu dopustí trestného činu, který spáchal, nebo že dokoná trestný čin, o který se pokusil, anebo že vykoná trestný čin, kterým vyhrožoval.

Zatčení.

§ 97.

(1) Příkaz k zatčení vydá písemně předseda senátu na návrh prokurátora.

(2) V příkaze k zatčení se označí trestný čin, z něhož je obviněný podezřelý, a důvod zatčení. Není-li pobyt obviněného znám, uvede se v příkaze k zatčení též popis obviněného.

(3) Zatčení provede na základě příkazu k zatčení orgán povolaný k vyhledávání. Příkaz k zatčení budiž doručen obviněnému při zatčení, a není-li to možné, nejdéle do osmačtyřiceti hodin po něm.

(4) Příkaz k zatčení předseda senátu odvolá, jakmile důvod k němu pomine.

§ 98.

Orgán povolaný k vyhledávání smí provést zatčení i bez příkazu předsedy senátu, byl-li obviněný přistižen při činu samém. Obviněný je přistižen při činu samém i tehdy, byl-li ihned po činu jako podezřelý pronásledován nebo postížen za okolností, které ukazují na jeho účast při činu, zejména s věcmi, kterými byl trestný čin spáchán nebo které z něho pocházejí.

§ 99.

Zadržení.

(1) Jestliže je nebezpečí v prodlení a je tu některý z důvodů vazby, smí orgán povolaný k vyhledávání zadržet obviněného za účelem jeho odevzdání prokurátoru.

(2) Osobu přistiženou při činu samém smí kdokoli zadržet, je-li toho nezbytně třeba k zjištění totožnosti, k zamezení útěku nebo k zabezpečení důkazů. Je však povinen odevzdat ji ihned nejbližšímu orgánu povolanému k vyhledávání, a není-li to možné, učinit mu o tom ihned oznámení.

§ 100.

Odevzdání obviněného prokurátoru.

(1) Osoba zatčená podle § 97 musí být orgánem povolaným k vyhledávání ihned vyslechnuta a nejdéle do osmačtyřiceti hodin odevzdána prokurátoru.

(2) Osoba zatčená podle § 98 nebo zadržená (§ 99) musí být orgánem povolaným k vyhledávání ihned vyslechnuta a

- a) nejdéle do osmačtyřiceti hodin propuštěna, nebo
- b) je-li tu některý z důvodů vazby, odevzdána prokurátoru.

(3) Příslušník ozbrojeného sboru v činné službě může být v případech uvedených v odstavcích 1 a 2 odevzdán též představenému.

Rozhodnutí o vazbě.

§ 101.

(1) O vazbě osoby odevzdané podle § 100 rozhodne prokurátor (představený) ihned, a to pokud možno po jejím výslechu. Shledá-li, že některý z důvodů vazby trvá, rozhodne, že se obviněný ve vazbě ponechá; jinak jej propustí na svobodu.

(2) Mimo případ uvedený v odstavci 1 může prokurátor vzít obviněného do vazby, vyjde-li za jeho výslechu najevo, že tu je některý z důvodů vazby. Totéž může učinit představený, je-li obviněný příslušníkem ozbrojeného sboru v činné službě.

§ 102.

Nevezme-li prokurátor (představený) obviněného do vazby, ač je tu některý z důvodů vazby uvedených v § 96 odst. 2, nebo propustí-li v takovém případě obviněného z vazby, může mu uložit omezení stran místa pobytu nebo povinnost neprodleně prokurátoru oznámit změnu pobytu.

§ 103.

Přestože je tu některý z důvodů vazby uvedených v § 96 odst. 2, upustí prokurátor za

branné pohotovosti státu od vazby obviněného, který byl povolán k vojenské činné službě, k zvláštní službě nebo k osobním úkonům pro potřeby branné moci, jde-li o podezření z trestného činu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let.

§ 104.

Pomine-li důvod vazby, propustí prokurátor (představený) obviněného ihned na svobodu.

§ 105.

Proti rozhodnutí prokurátora o vazbě je přípustná stížnost, která nemá odkladný účinek.

§ 106.

Vyžádání obviněného z ciziny.

Zdržuje-li se obviněný v cizině, požádá předsesta senátu podle předpisů, vydaných o tom ministrem spravedlnosti, na návrh prokurátora o vydání obviněného, po případě o jeho prozatímní zatčení.

§ 107.

Urychlení řízení ve vazebních věcech.

Všechny orgány činné v trestním řízení jsou povinny působit k tomu, aby byla vazba pokud možno nejvíce zkrácena.

Oddíl třetí.

Výslech svědka.

§ 108.

Povinnost svědčit.

Každý je povinen na předvolání se dostavit a vypovídat jako svědek.

§ 109.

Předvolání a předvedení.

Jestliže se svědek, který byl řádně předvolán, nedostaví bez dostatečné omluvy, může být předveden. Na to a na jiné následky nedostavení (§§ 73 a 75) musí být v předvolání upozorněn.

§ 110.

Zákaz výslechu.

Veřejný činitel nesmí být vyslýchán jako svědek o tom, o čem se dověděl při výkonu své pravomoci a co je povinen zachovávat v tajnosti. ledaže by byl této povinnosti svým nadřízeným orgánem zproštěn.

§ 111.

Právo odepřít výpověď.

(1) Odepřít vypovídat jako svědek je oprávněn příbuzný obviněného v pokolení přímém, jeho osvojitel, osvojenec, manžel a sourozenec; je-li obviněných více, má taková osoba právo odepřít vypovídat stran jiných obviněných jen tehdy, nelze-li odloučit výpověď, která se jich týká.

(2) Svědek je též oprávněn odepřít vypovídat, pokud by

a) porušil státem výslovně uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže by byl této povinnosti zproštěn příslušným orgánem nebo tím, v jehož zájmu tuto povinnost má, nebo

b) způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě, svému příbuznému v pokolení přímém, osvojiteli, osvojení, manželu nebo sourozenci anebo jiným osobám v poměru rodinném nebo obdobném, jejichž újmu by právem pocítoval jako těžkou újmu vlastní.

(3) Odepřít vypovídat jako svědek nemůže ten, kdo má povinnost podle § 165 odst. 2 tr. zák. oznámit trestný čin, jehož se svědecká výpověď má týkat.

(4) Kdo odpírá vypovídat jako svědek, je povinen na vyzvání prokurátora uvést důvod, pro který tak činí.

§ 112.

Poučení svědka.

Před výslechem poučí prokurátor svědka o zákazu výslechu, o právu odepřít výpověď a o tom, že je povinen vypovědět úplnou pravdu a nic nezaměškovat. Dále ho poučí o významu svědecké výpovědi s hlediska obecného zájmu a o trestních následcích křivé výpovědi.

§ 113.

Výslech.

(1) Prokurátor vyslechně svědka o jeho poměru k projednávané věci, k obviněnému, poškozenému a zúčastněné osobě a po případě též o jiných skutečnostech, významných pro zjištění jeho hodnověrnosti. Potom ho vyzve, aby souvisle vypovídal všechno, co a odkud o věci ví. Otázky, jimiž by se svědkovi předkládaly okolnosti, které se mají zjistit teprve z jeho výpovědi, nesmějí být svědkovi dávány.

(2) Má-li se výslechem zjistit totožnost nějaké osoby nebo věci, vyzve prokurátor svědka,

aby ji popsal; teprve pak mu má být osoba nebo věc ukázána.

(3) Je-li třeba zjistit pravost rukopisu svědka, může ho prokurátor vyzvat, aby napsal potřebný počet slov.

(4) Nesouhlasí-li výpovědi svědků v závažných bodech, lze svědky postavit tváří v tvář.

Oddíl čtvrtý.

Výslech znalce.

Přibrání znalce.

§ 114.

(1) Je-li třeba znaleckého posudku, přibere prokurátor zpravidla dva znalce. Jednoho znalce stačí přibrat, jde-li o objasnění méně důležitých skutečností nebo je-li tu nebezpečí v prodlení.

(2) Místo přibrání znalce lze se spokojit s lékařským potvrzením, nejsou-li pochybnosti o jeho správnosti.

§ 115.

(1) Jako znalci se zpravidla přiberou osoby trvale ustanovené za znalce u soudu pro obor, o který jde (stálí přísední znalci), a v oboru vojenského soudnictví příslušníci ozbrojených sborů v činné službě. Není-li jich nebo je-li nebezpečí v prodlení anebo vyžaduje-li případ zvláštní odborné znalosti, mohou být přibráni jiní znalci.

(2) Jako znalec je povinen být činný jen ten, kdo je ustanoven jako stálý přísední znalec pro obor, jehož znalosti je k objasnění skutečností závažných pro trestní řízení třeba, a ten, kdo takový obor provozuje jako své povolání.

§ 116.

(1) Jako znalec nesmí být přibrán, kdo by byl ve věci vyloučen (§ 39)

(2) K ohledání a pitvě mrtvolý nelze přibrat jako znalce toho lékaře, který ošetřoval zemřelého přímo před smrtí.

§ 117.

Znalec musí být v předvolání upozorněn na následky nedostavení (§§ 73 a 75) a na povinnost bez odkladu oznámit skutečnosti, pro které by byl ve věci vyloučen nebo které mu jinak brání být ve věci činný jako znalec.

§ 118.

Příprava posudku.

(1) Znalci se na jeho žádost poskytnou potřebná vysvětlení. Se souhlasem prokurátora smí znalec nahlédnout do spisů a být přítomen při výslechu obviněného a svědků.

(2) V složitějších případech může prokurátor znalci uložit, aby předložil posudek písemně.

(3) Je-li k podání posudku třeba krevní zkoušky nebo jiného podobného úkonu, je obviněný povinen strpět, aby znalec-lékař na něm takový úkon vykonal, pokud není spojen s nebezpečím pro zdraví obviněného. O této povinnosti musí být obviněný poučen s upozorněním na následky nevyhovění (§§ 73 a 75).

§ 119.

Poučení znalce.

Před výslechem poučí prokurátor znalce o tom, že je povinen podat podle svých odborných znalostí nestranný posudek a zachovávat mlčenlivost o tom, co se jako znalec dověděl. Dále ho poučí o významu znaleckého posudku s hlediska obecného zájmu a o trestních následcích křivé výpovědi.

§ 120.

Výslech.

Prokurátor vyslechne znalce o okolnostech, pro které by nesměl být přibrán. Potom ho vyzve, aby podal posudek; předložil-li znalec posudek písemně, vyzve ho prokurátor, aby posudek ústně stvrdil.

§ 121.

Vady posudku.

Je-li odůvodněna pochybnost o správnosti posudku nebo je-li posudek nejasný nebo neúplný, vyžádá si prokurátor od toho, kdo posudek podal, vysvětlení, a kdyby to nevedlo k výsledku, přibere nové znalce.

§ 122.

Posudek úřadu.

Místo přibrání znalce může prokurátor požádat o znalecký posudek úřad anebo veřejný ústav nebo orgán; ty podají posudek písemně.

Oddíl pátý.

Ohledání.

§ 123.

Ohledání těla.

(1) Ohledání těla jiné osoby než obviněného může být provedeno proti její vůli jen tehdy, jestliže je nezbytně třeba zjistit, zda jsou na jejím těle stopy nebo následky trestného činu.

(2) Vznikne-li podezření, že smrt člověka byla způsobena trestným činem, musí být mrtvola ohledána; nestačí-li to pro účely trestního řízení, nařídí prokurátor pitvu. Pohřbít mrtvolu možno v takových případech jen se souhlasem prokurátora. O tom rozhodne prokurátor s největším urychlením.

Vyšetření duševního stavu.

§ 124.

(1) Je-li třeba vyšetřit duševní stav obviněného, přiberou se k tomu vždy dva znalci, pokud možno psychiatři.

(2) Nelze-li duševní stav vyšetřit jinak, může prokurátor nařídít, aby byl obviněný pozorován ve veřejném ústavě, který určí, nebo ve zvláštním pozorovacím oddělení vězeňského ústavu. V takovém případě musí obviněný mít obhájce (§ 45).

(3) Proti rozhodnutí podle odstavce 2 je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.

(4) Pozorování nemá trvat déle než dva měsíce; do té doby je nutno podat posudek. Je-li třeba dalšího pozorování, může prokurátor na odůvodněný návrh znalců prodloužit tuto lhůtu na čas potřeby, nikoli však o více než o dva měsíce. Proti prodloužení pozorování je přípustná stížnost, která nemá odkladný účinek.

(5) Zjistí-li znalci u obviněného okolnosti nasvědčující jeho nepřítetnosti, vysloví se zároveň o tom, zda jeho pobyt na svobodě není nebezpečný.

§ 125.

(1) Jsou-li závažné pochybnosti, zda není u svědka, jehož výpověď je pro rozhodnutí zvláště důležitá, podstatně snížena schopnost správně vnímat nebo vypovídat, může prokurátor nařídít, aby byl vyšetřen duševní stav svědka.

(2) K vyšetření duševního stavu svědka podle odstavce 1 se přiberou znalci, pokud možno psychiatři. Pozorování svědka podle § 124 odst. 2 není přípustné.

§ 126.

Protokol.

Protokol o ohledání musí poskytovat úplný a věrný obraz předmětu ohledání; mají se proto k němu podle potřeby přiložit fotografie, náčrty a jiné pomůcky.

Oddíl šestý.

Vydání a odnětí věci.

§ 127.

(1) Ve vyzvání k vydání věci musí být ten, kdo ji má u sebe, upozorněn, že nevydá-li věc, bude mu odňata, a na jiné následky nevyhovění (§§ 73 a 75).

(2) Nebude-li vyzvání k vydání věci vyhověno, může prokurátor nařídít, aby věc byla odňata. Je-li nebezpečí v prodlení, může prokurátor nařídít odnětí věci i bez předchozího vyzvání. K odnětí věci se přibere podle možnosti osoba, která není ve věci zúčastněna.

(3) Proti rozhodnutí o odnětí věci je přípustná stížnost, která nemá odkladný účinek.

(4) Orgán povoláný k vyhledávání může věc odejmout i bez příkazu prokurátora, je-li nebezpečí v prodlení, jakož i při výkonu domovní nebo osobní prohlídky.

(5) Osobě, která věc vydala nebo již byla věc odňata, vydá orgán úkon provádějící písemné potvrzení o vydání nebo odnětí věci.

§ 128.

(1) Jakmile není věci třeba k dalšímu řízení, vrátí se tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odňata, pokud k ní neuplatňuje právo jiná osoba, nebo tomu, jehož právo k věci je nepochybné.

(2) Je-li nebezpečí, že se věc vzatá do úschovy, která nebyla vrácena podle odstavce 1, zkaží, nebo vyžaduje-li úschova takové věci nepoměrný náklad, který není osoba uplatňující právo k věci ochotna hradit, věc se prodá a částka za ni stržená se uloží do soudního depozita.

§ 129.

(1) Jestliže byla obviněným vydána nebo mu odňata věc, kterou pravděpodobně získal trestným činem a buď není známo, komu věc patří, nebo není znám pobyt poškozeného, vyhlásí se veřejně popis věci. Vyhlášení se učiní způsobem pro vypátrání poškozeného nejúčelnějším, a to spolu s vyzváním, aby se poškozený přihlásil do roka od vyhlášení.

(2) Neuplatní-li kromě obviněného nikdo ve lhůtě uvedené v odstavci 1 právo k věci, vydá se věc nebo částka za ni stržená obviněnému na jeho žádost. Jestliže o to obviněný nežádá nebo jestliže mu věc zřejmě nepatří, rozhodne soud, že věc nebo částka za ni stržená připadá státu. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.

§ 130.

Protokol o vydání nebo odnětí věci musí obsahovat též popis vydané nebo odňaté věci.

Oddíl sedmý.

Domovní a osobní prohlídka.

§ 131.

Předchozí výsledky.

Domovní a osobní prohlídku lze konat jen po předchozím výsledku toho, u koho nebo na kom se má vykonat, a to jen tehdy, jestliže se výsledkem nedosáhne ani dobrovolného vydání hledané věci, ani odstranění jiných důvodů, které vedly k prohlídce. Tohoto výsledku není třeba, je-li nebezpečí v prodlení.

§ 132.

Příkaz k prohlídce.

(1) Nevykoná-li prokurátor domovní nebo osobní prohlídku sám, vykoná ji na jeho příkaz orgán povolaný k vyhledávání. Příkaz k domovní prohlídce vydá prokurátor písemně. Písemný příkaz, který musí obsahovat odůvodnění, se doručí osobě, u níž se prohlídka koná, při prohlídce, a není-li to možné, nejdéle do osmačtyřiceti hodin po ní.

(2) Orgán povolaný k vyhledávání může vykonat domovní nebo osobní prohlídku i bez příkazu prokurátora, je-li nebezpečí v prodlení anebo jde-li o osobu přistiženou při činu samém nebo o osobu, na kterou je vydán příkaz k zatčení.

§ 133.

V ý k o n.

(1) Orgán vykonávající domovní prohlídku je povinen umožnit, aby se jí zúčastnila osoba, u níž se koná, nebo některý dospělý člen její domácnosti.

(2) K výkonu domovní a osobní prohlídky se přibere podle možnosti osoba, která není ve věci zúčastněna.

(3) Orgán vykonávající prohlídku se prokáže svým oprávněním.

(4) Osobě, u které byla prohlídka vykonána, vydá orgán vykonávající prohlídku na její žádost ihned, a není-li to možné, nejdéle do osmačtyřiceti hodin po ní písemné potvrzení o důvodech prohlídky a o jejím výsledku, jakož i o věci při ní vydané nebo odňaté.

§ 134.

Protokol.

Protokol o prohlídce musí obsahovat též okolnosti uvedené v § 133 odst. 4.

Oddíl osmý.

Otevření zásilek.

§ 135.

(1) Zásilku vydanou podle § 83 smí otevřít jen prokurátor. O otevření se sepíše protokol.

(2) Otevřená zásilka se odevzdá adresátovi, a není-li jeho pobyt znám, některému z jeho rodinných příslušníků; jinak se zásilka vrátí odesilateli. Je-li však obava, že by odevzdání zásilky mělo škodlivý vliv na trestní řízení, uloží se u prokurátora, a je-li to vhodné, oznámí se adresátovi obsah dopisu nebo telegramu; není-li jeho pobyt znám, učiní se oznámení některému z jeho rodinných příslušníků.

(3) Zásilka, kterou nebylo uznáno za nutné otevřít, odevzdá se ihned adresátovi, jinak se vrátí podniku, který ji vydal.

§ 136.

Je-li nebezpečí v prodlení, může orgán povolaný k vyhledávání za podmínek uvedených v § 83 naříditi zdržení zásilek; nedojde-li však podniku provádějícímu dopravu zásilek v takovém případě do tří dnů nařízení prokurátora, aby mu zásilky byly vydány, nesmí podnik dopravu zásilek dále zdržovat.

HLAVA TŘETÍ.

HLAVNÍ LIČENÍ.

Oddíl první.

Příprava hlavního líčení.

§ 137.

Doručení žaloby.

Podá-li prokurátor u soudu žalobu, nařídí předseda senátu její doručení obviněnému s vyzváním, aby před hlavním líčením oznámil soudu důkazy, o jejichž provedení při hlavním líčení žádá. Žaloba musí být doručena nejpozději s předvoláním k hlavnímu líčení.

Zajištění úspěšného provedení hlavního líčení.

§ 138.

(1) Předseda senátu zařídí vše, čeho je třeba k zajištění úspěšného provedení hlavního líčení, zejména provede důkazy, které by nemohly být provedeny při hlavním líčení.

(2) Je-li obviněný ve vazbě, vyslechně ho předseda senátu o tom, zda chce učinit nějaké údaje nebo návrhy. Je-li to žádoucí, vyslechně obviněného, i když není ve vazbě.

§ 139.

Lze-li očekávat, že hlavní líčení bude trvat déle, zařídí předseda senátu, aby se ho zúčastnil jeden nebo více náhradních soudců; náhradní soudce nastoupí na místo člena senátu, jemuž něco zabránilo zúčastnit se celého hlavního líčení.

Nářízení hlavního líčení.

§ 140.

(1) Den konání hlavního líčení stanoví předseda senátu tak, aby obviněnému zbývala od doručení předvolání a žaloby alespoň třídní lhůta k přípravě.

(2) Jestliže prokurátor rozšíří žalobu na nový skutek nebo ji jinak změní před zahájením hlavního líčení, nařídí předseda senátu její doručení obviněnému tak, aby mu zbývala od doručení změněné žaloby alespoň třídní lhůta k přípravě; zároveň ho vyzve, aby před hlavním líčením oznámil soudu důkazy, o jejichž provedení při hlavním líčení žádá.

§ 141.

(1) K hlavnímu líčení předvolá předseda senátu obviněného s upozorněním na možnost konání hlavního líčení v jeho nepřítomnosti; dále předvolá osoby, jejichž osobní účast při hlavním líčení je nutná.

(2) O hlavním líčení vyrozumí předseda senátu zúčastněnou osobu a obhájce, a není-li obviněný svéprávný, též jeho zákonného zástupce.

(3) O hlavním líčení před okresním soudem vyrozumí předseda senátu též poškozeného s upozorněním, že i když se nedostaví, rozhodne soud o jeho návrzích, které jsou obsaženy ve spise nebo které soudu dojdou, dříve než se odebere k závěrečné poradě.

§ 142.

Rozhodnutí v neveřejném zasedání.

Vyjdou-li najevo před zahájením hlavního líčení skutečnosti odůvodňující přerušení nebo zastavení trestního stíhání anebo postoupení věci (§§ 165 až 169), učiní soud takové rozhodnutí v neveřejném zasedání.

Oddíl druhý.

Průběh hlavního líčení.

Veřejnost hlavního líčení.

§ 143.

(1) Hlavní líčení je veřejné.

(2) Veřejnost smí být vyloučena pro celé hlavní líčení nebo pro jeho část, jen bylo-li by veřejným projednáním věci ohroženo státní, hospodářské nebo služební tajemství anebo klidný průběh jednání nebo mravnost. Usnesení o vyloučení veřejnosti se veřejně vyhlásí. Soud může však v takovém případě z důležitých důvodů dovolit jednotlivým osobám, aby byly přítomny.

(3) I když byla veřejnost vyloučena, vyhlásí se rozsudek veřejně.

§ 144.

(1) Byla-li veřejnost vyloučena, má obviněný právo zvolit si dva důvěrníky, kteří mohou být při hlavním líčení přítomni. Je-li obviněných více, má každý právo zvolit si dva důvěrníky. Dohromady však obvinění nemají právo zvolit si více než šest osob; jestliže jich bylo zvoleno více a obvinění se nedohodnou, náleží výběr ze zvolených osob soudu.

(2) Byla-li veřejnost vyloučena pro ohrožení státního, hospodářského nebo služebního tajemství, může si obviněný zvolit za důvěrníky jen takové osoby, proti nimž nemají soud ani prokurátor námitky.

§ 145.

Přítomnost při hlavním líčení.

(1) Hlavní líčení se koná za stálé přítomnosti všech členů senátu, prokurátora a zapisovatele.

(2) Nekona-li se řízení proti uprchlému, nelze konat hlavní líčení v nepřítomnosti obviněného,

a) který nebyl ještě vyslechnut o trestném činu, jenž je předmětem žaloby, a to ani orgánem povoláním k vyhledávání,

- b) kterému nebyly žaloba nebo předvolání k hlavnímu líčení náležitě doručeny, nebo
- c) který je obviněn z trestného činu, na který zákon stanoví trest smrti, trest odnětí svobody na doživotí nebo trest dočasného odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje pět let.

§ 146.

Nutná obhajoba.

Obviněný musí mít při hlavním líčení obhájce (§ 45),

- a) koná-li se řízení o trestném činu, na který zákon stanoví trest smrti, trest odnětí svobody na doživotí nebo trest dočasného odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje pět let, nebo
- b) uzná-li to soud za nutné, zejména má-li pochybnosti, zda je obviněný způsobilý hájit se sám.

§ 147.

Řízení hlavního líčení.

(1) Předseda senátu řídí hlavní líčení a dbá o zachování pořádku při něm. Má právo zakázat z důvodů výchovných osobám nezletilým přítomnost v jednací síni.

(2) Osoby, které ruší pořádek, může předseda senátu vykázat z jednací síně. Obviněný může být vykázán jen po předchozí výstraze, a to pouze na dobu nezbytně nutnou; když byl obviněnému vstup zase povolen, sdělí mu předseda senátu, je-li to vzhledem k chování obviněného možné, podstatný obsah jednání konaného za jeho nepřítomnosti, aby se mohl k němu vyjádřit.

(3) Kdo se cítí zkrácen opatřením předsedy senátu, může žádat, aby rozhodl senát.

§ 148.

Zahájení hlavního líčení.

(1) Předseda senátu zahájí hlavní líčení a otáže se obviněného, zda byla zachována lhůta k přípravě (§ 140).

(2) Svědky a znalce vyzve předseda senátu, aby se odebrali do místnosti jim vykázané a bez jeho dovolení se nevzdalovali. Podle potřeby učiní opatření, aby se svědci mezi sebou nedomlouvali; znalce může uložit, aby zůstali v jednací síni.

(3) Ustanovení odstavce 2 se užije také na poškozeného a zúčastněnou osobu, jsou-li předvoláni jako svědci; po jejich výslechu jim předseda senátu sdělí, o čem se jednalo v jejich nepřítomnosti.

§ 149.

Přednesení žaloby.

(1) Po zahájení hlavního líčení přednese prokurátor žalobu.

(2) Prokurátor může při hlavním líčení, dříve než se soud odebere k závěrečné poradě, rozšířit žalobu na nový skutek nebo ji jinak změnit.

Provádění důkazů.

§ 150.

Po přednesení žaloby se přistoupi k výslechu obviněného a k provádění dalších důkazů.

§ 151.

Prokurátor, jakož i obviněný, poškozený a zúčastněná osoba, jejich obhájci a zmocněnci, a nejsou-li svéprávní, též jejich zákonní zástupci, mohou dávat vyslychaným osobám otázky; otázky, které nepřispívají k objasnění věci, předseda senátu nepřipustí.

§ 152.

Písemnosti, jejichž obsah je důležitý pro posouzení věci, zejména trestní oznámení a posudek úřadu anebo veřejného ústavu nebo orgánu, musí být při hlavním líčení přečteny.

§ 153.

Souhlasí-li prokurátor a obviněný, může být místo přečtení protokolů a jiných písemností sdělen podstatný obsah toho, co by se mělo číst.

§ 154.

(1) Obviněný, který v hlavním líčení nebyl dosud vyslechnut, nesmí být přítomen při výslechu spoluobviněných; předseda senátu může nařídit, aby byl každý obviněný vyslychán v nepřítomnosti spoluobviněných. V těchto případech sdělí předseda senátu obviněnému po jeho výslechu podstatný obsah jednání konaného za jeho nepřítomnosti, aby se mohl k němu vyjádřit.

(2) Po provedení každého jednotlivého důkazu musí být obviněný vyzván, aby se k němu vyjádřil.

(3) Obviněný může i při hlavním líčení jednat se svým obhájcem, nesmí se však s ním radit o odpovědi na danou otázku.

(4) Vzdálí-li se obviněný bez souhlasu předsedy senátu od hlavního líčení, může být předveden.

§ 155.

Koná-li se hlavní líčení v nepřítomnosti obviněného nebo odpírá-li obviněný vypovídat, přečte se protokol o jeho dřívější výpovědi a jeho návrhy obsažené ve spise.

§ 156.

(1) Svědek, který v hlavním líčení nebyl dosud vyslechnut, nesmí být při provádění důkazů přítomen.

(2) Je-li obava, že svědek nebude v přítomnosti obviněného mluvit pravdu, může předseda senátu nařídit, aby se obviněný za výsledku vzdálil z jednací síně. Po jeho návratu do jednací síně mu předseda senátu sdělí podstatný obsah jednání konaného za jeho nepřítomnosti, aby se mohl k němu v přítomnosti vyslechnutého svědka vyjádřit.

(3) Svědkovi již vyslechnutému může předseda senátu nařídit, aby se po dobu, kterou určí, zdržoval v jednací síni nebo v místnosti mu vykázané.

(4) Vzdálí-li se svědek bez souhlasu předsedy senátu od hlavního líčení, může být předveden.

§ 157.

(1) Místo výsledku svědka při hlavním líčení smí se při něm přečíst protokol o výsledku svědka provedeném mimo hlavní líčení,

- a) souhlasí-li s tím prokurátor i obviněný,
- b) odpírá-li svědek bez oprávnění výpověď, nebo
- c) zemřel-li svědek, stal-li se duševně chorým, není-li jeho pobyt znám nebo kdyby jeho přítomnost pro stáří, nemoc nebo vzdálenost místa pobytu či z jiných příčin byla spojena s nepřiměřenými obtížemi nebo náklady.

(2) Místo výsledku znalce při hlavním líčení smí se při něm přečíst protokol o výsledku znalce provedeném mimo hlavní líčení,

- a) souhlasí-li s tím prokurátor i obviněný, nebo
- b) kdyby přítomnost znalce byla spojena s nepřiměřenými obtížemi nebo náklady.

§ 158.

Z á v ě r e č n ě ř e č i.

(1) Po provedení důkazů vyzve předseda senátu poškozeného a zúčastněnou osobu, aby učinili návrhy. Nejsou-li poškozený nebo zúčastněná osoba přítomni ani zastoupeni, přečtou se jejich návrhy ze spisů.

(2) Potom udělí předseda senátu slovo k závěrečným řečem, a to nejprve prokurátoru a po

něm obhájci a obviněnému, a není-li obviněný svéprávný, též jeho zákonnému zástupci. Je-li obviněných několik, určí předseda senátu pořadí jejich řečí. Ujme-li se prokurátor znovu slova, přísluší poslední slovo obhájci, obviněnému a zákonnému zástupci.

(3) Prokurátor ve své závěrečné řeči zhodnotí výsledky hlavního líčení, zejména nebezpečnost trestného činu pro společnost a možnost nápravy obviněného; určitou výměru trestu nesmí však prokurátor navrhnout.

§ 159.

S k o n ě n í h l a v n í h o l í č e n í.

(1) Po závěrečných řečech se soud odebere k závěrečné poradě.

(2) Rozhodnutí soudu s podstatnými důvody vyhlásí předseda senátu.

O d d í l t ř e t í.

R o z h o d n u t í v h l a v n í m l í č e n í.

§ 160.

P o d k l a d p r o r o z h o d n u t í.

(1) Soud může rozhodnout jen o skutku, který je předmětem žaloby, není však vázán právním posouzením skutku v žalobě.

(2) Soud může při rozhodování v hlavním líčení přihlížet jen k těm důkazům, které byly provedeny při hlavním líčení.

R o z s u d e k.

§ 161.

O tom, zda se obviněný uznává vinným či zda se žaloby zprošťuje, rozhodne soud rozsudkem.

§ 162.

Soud obviněného zproští žaloby,

- a) není-li skutek, který je předmětem žaloby, trestným činem,
- b) je-li prokázáno, že trestný čin nespáchal obviněný,
- c) není-li prokázáno, že trestný čin spáchal obviněný,
- d) zanikla-li trestnost činu, nebo
- e) není-li obviněný trestně odpovědný.

§ 163.

Je-li tu důvod pro ochranné opatření, může je soud nařídit v hlavním líčení i bez návrhu prokurátora.

§ 164.

!(1) Jestliže soud uzná obviněného vinným, rozhodne o nárocích poškozeného vzešlých z trestného činu, a to jen tehdy, jestliže o to poškozený žádal, dříve než se soud odebral k závěrečné poradě, a o nároku nebylo již rozhodnuto v řízení ve věcech občanskoprávních.

(2) Nelze-li přesný rozsah nároků určit bez značných průtahů, přizná je soud do výše, do které byly prokázány nebo kterou pokládá za přiměřenou, a co do zbývajících částí uplatňovaných nároků odkáže poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních.

(3) Soud odkáže poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních i tehdy, nelze-li bez značných průtahů stanovit ani přiměřenou výši nároků.

§ 165.

Přerušeni trestního stíhání.

(1) Soud přeruší trestní stíhání,

- a) jestliže obviněného nelze postavit před soud a nekoná se řízení proti uprchlému, nebo
- b) není-li obviněný pro duševní poruchu, která nastala až po spáchání trestného činu, schopen chápat smysl trestního řízení.

(2) Pomine-li důvod přerušeni, soud v trestním stíhání pokračuje.

(3) Proti rozhodnutí, jímž soud přerušil trestní stíhání nebo jímž odmítl v trestním stíhání pokračovat, může prokurátor podat stížnost, která nemá odkladný účinek.

§ 166.

Zastavení trestního stíhání.

(1) Soud zastaví trestní stíhání,

- a) vezme-li prokurátor po zahájení hlavního líčení žalobu zpět, dříve než se soud odebere k závěrečné poradě,
- b) nelze-li obviněného stíhat, zejména proto, že prezident republiky nařídil, aby se v trestním řízení nepokračovalo, nebo
- c) jestliže obviněný zemřel.

(2) O zastavení trestního stíhání předseda senátu podle možnosti vyrozumí obviněného a poškozeného.

Postoupení věci.

§ 167.

(1) Okresní soud postoupí věc státnímu prokurátoru,

- a) vyjde-li najevo, že jde o některý z trestných činů uvedených v § 13 odst. 1, nebo

b) navrhne-li to, dříve než byl vyhlášen rozsudek, státní prokurátor s odůvodněním, že jde o některý z trestných činů uvedených v § 13.

(2) Převezme-li státní prokurátor stíhání, vrací se věc do stavu vyšetřování; navrhne-li to však státní prokurátor, koná státní soud hlavní líčení, a to na podkladě původní žaloby.

(3) Vráť-li státní prokurátor věc postoupenou podle odstavce 1, okresní soud v řízení pokračuje.

§ 168.

(1) Jestliže po podání žaloby před státním soudem důvod společného řízení zanikne zastavením trestního stíhání nebo vyloučením některé věci, může státní soud postoupit zbývajících nebo vyloučenou věc příslušnému okresnímu prokurátoru.

(2) Věc postoupená podle odstavce 1 se vrací do stavu vyšetřování.

§ 169.

(1) Vyjde-li najevo, že obviněný podléhá pro trestný čin, pro který byla podána žaloba, vojenské soudní pravomoci, postoupí okresní soud věc nižšímu vojenskému prokurátoru.

(2) Vyjde-li najevo, že obviněný pro trestný čin, pro který byla podána žaloba, vojenské soudní pravomoci nepodléhá, postoupí nižší vojenský soud věc okresnímu prokurátoru.

(3) Věc postoupená podle odstavce 1 nebo 2 se vrací do stavu vyšetřování; navrhne-li to však prokurátor, jemuž věc byla postoupena, koná soud hlavní líčení, a to na podkladě původní žaloby.

Odročení hlavního líčení.

§ 170.

(1) Soud odročí zahájené hlavní líčení,

- a) shledá-li, že skutek, který je předmětem žaloby, patří k rozhodování senátu o větším počtu členů nebo senátu v jiném složení,
- b) nemá-li obviněný obhájce, ač jej musí mít (§ 146),
- c) žádá-li o to obviněný před přednesením žaloby vzhledem k tomu, že lhůta k přípravě (§ 140) byla zkrácena, nebo
- d) žádá-li o to obviněný vzhledem k tomu, že prokurátor po zahájení hlavního líčení rozšířil žalobu na skutek, který nebyl spáchán za hlavního líčení; v tomto případě nelze bez souhlasu obviněného odročit hlavní líčení na dobu kratší než tři dny.

(2) Soud odročí zahájené hlavní líčení také z jiných důležitých důvodů, zejména tehdy,

- a) nedostaví-li se osoba, jejíž osobní účast je při hlavním líčení nutná a jejíž přítomnost nelze ihned zajistit, nebo
- b) objeví-li se za hlavního líčení potřeba provést důkazy, které nelze ihned provést.

§ 171.

Při pokračování v odročeném hlavním líčení přednese předseda senátu podstatný obsah došedního jednání. Je-li toho třeba, zejména proto, že od odročení hlavního líčení uplynula delší doba nebo že se změnilo sestavení senátu, koná se hlavní líčení znovu.

HLAVA ČTVRTÁ.

ODVOLÁNÍ A ODVOLACÍ LÍČENÍ.

§ 172.

Připustnost a účinek.

(1) Oprávným prostředkem proti rozsudku je odvolání.

(2) Odvoláním lze odporovat rozsudku státního nebo okresního soudu.

(3) Odvolání má odkladný účinek.

Oprávněné osoby.

§ 173.

(1) Odsuzujícímu rozsudku může odvoláním odporovat:

- a) prokurátor pro nesprávnost kteréhokoli z výroků,
- b) obviněný pro nesprávnost kteréhokoli z výroků, který se ho přímo dotýká,
- c) poškozený pro nesprávnost výroku o jeho nárocích vzešlých z trestného činu,
- d) zúčastněná osoba pro nesprávnost výroku, který se jí přímo dotýká.

(2) Zprošťujícímu rozsudku může odvoláním odporovat:

- a) prokurátor pro nesprávnost kteréhokoli z výroků,
- b) obviněný pro nesprávnost kteréhokoli z výroků a pro nesprávnost zjištění do odůvodnění rozsudku pojatého, které se ho přímo dotýkají,
- c) zúčastněná osoba pro nesprávnost výroku o zabrání.

§ 174.

Ve prospěch obviněného mohou podat odvolání též jeho příbuzný v pokolení přímém, osvojitel, osvojenec a manžel. Lhůta k podání odvolání jim počíná týměz dnem jako obviněnému.

§ 175.

Lhůta.

(1) Odvolání se podává u soudu, proti jehož rozsudku směruje, do tří dnů od oznámení rozsudku (§ 29); požádá-li však prokurátor nebo obviněný do tří dnů od vyhlášení rozsudku, je-li byl přítomen, o doručení stejnopisu vyhotovení rozsudku, může podat odvolání do tří dnů od jeho doručení.

(2) Má-li se stejnopis vyhotovení rozsudku doručit kromě obhájci nebo zákonnému zástupci i obviněnému proto, že obviněný nebyl při vyhlášení rozsudku přítomen, počíná lhůta od toho doručení, které bylo provedeno později.

§ 176.

Vzdání se a zpětvzetí odvolání.

(1) Oprávněná osoba se může odvolání výslovně vzdát nebo podané odvolání vzít zpět.

(2) Odvolání lze vzít zpět jen do doby, než se odvolací soud odebere k závěrečné poradě. Odvolání podané prokurátorem může vzít zpět i nadřízený prokurátor.

(3) Odvolání, které podala ve prospěch obviněného jiná oprávněná osoba, může být vzato zpět jen s jeho výslovným souhlasem.

§ 177.

Řízení u soudu první stolice.

(1) Předseda senátu zařídí, aby prokurátoru a osobám, které by mohly být rozhodnutím odvolacího soudu přímo dotčeny, byly doručeny stejnopisy podaného odvolání a stejnopisy podání, jimiž odvolatel odvolání odůvodnil; stejnopisy vyjádření prokurátora a osob, jimž byly stejnopisy odvolání doručeny, se doručí odvolateli.

(2) Jestliže lhůta k podání odvolání uplynula již všem oprávněným osobám, předloží předseda senátu věc odvolacímu soudu.

§ 178.

Odvolací soud.

O odvolání proti rozsudku státního soudu rozhoduje nejvyšší soud. O odvolání proti rozsudku okresního soudu rozhoduje nadřízený krajský soud.

Rozhodnutí odvolacího soudu v neveřejném zasedání.

§ 179.

(1) Soud zamítne odvolání, bylo-li podáno opožděně nebo osobou neoprávněnou anebo osobou, která se ho výslovně vzdala nebo je vzala zpět.

(2) Jako opožděné nemůže být zamítnuto odvolání, které oprávněná osoba podala později jen proto, že se řídila nesprávným poučením.

§ 180.

(1) Soud přeruší trestní stíhání, není-li obviněný pro duševní poruchu, která nastala až po spáchání trestného činu, schopen chápat smysl trestního řízení.

(2) Pomine-li důvod přerušení, soud v trestním stíhání pokračuje.

§ 181.

(1) Soud zastaví trestní stíhání,

a) nelze-li obviněného stíhat, zejména proto, že prezident republiky nařídil, aby se v trestním řízení nepokračovalo, nebo

b) jestliže obviněný zemřel.

(2) O zastavení trestního stíhání předseda senátu podle možnosti vyrozumí obviněného a poškozeného.

§ 182.

Soud zruší napadený rozsudek a postoupí věc příslušnému prokurátoru, opominul-li tak učinit soud první stolice (§§ 167 nebo 169).

§ 183.

Soud zruší napadený rozsudek, jsou-li skutková zjištění soudu první stolice tak nedostatečná, že je nutno hlavní líčení opakovat, a nařídí mu, aby věc v hlavním líčení znovu projednal a rozhodl; při novém rozhodování je soud první stolice vázán právním názorem, který ve věci vyslovil odvolací soud. Jestliže je nesprávná jen část napadeného rozsudku a lze ji oddělit od ostatních, může odvolací soud zrušit i jen tuto část.

§ 184.

Soud může v neveřejném zasedání rozhodnout též

a) o odvolání obviněného proti zprošťujícímu rozsudku,

b) o odvolání směřujícím jen proti výroku o nárocích poškozeného vzešlých z trestného činu a

c) o odvolání směřujícím jen proti výroku, který se přímo dotýká zúčastněné osoby.

§ 185.

Obecná ustanovení o odvolacím líčení.

(1) Nebylo-li odvolání zcela vyřízeno již v neveřejném zasedání, rozhodne o něm soud v odvolacím líčení.

(2) Na přítomnost a nutnou obhajobu při odvolacím líčení a na veřejnost, řízení a zahájení odvolacího líčení se užije přiměřeně ustanovení §§ 143 až 148.

Příprava odvolacího líčení.

§ 186.

(1) Předseda senátu zařídí vše, čeho je třeba k zajištění úspěšného provedení odvolacího líčení, zejména provede důkazy, které by při odvolacím líčení nemohly být provedeny.

(2) Neučinil-li tak již soud první stolice, zařídí předseda senátu, aby byly doručeny stejnopisy podání uvedených v § 177 odst. 1.

§ 187.

Lze-li očekávat, že odvolací líčení bude trvat déle, zařídí předseda senátu, aby se ho zúčastnil jeden nebo více náhradních soudců; náhradní soudce nastoupí na místo člena senátu, je-li muž něco zabránilo zúčastnit se celého odvolacího líčení.

§ 188.

Den konání odvolacího líčení stanoví předseda senátu tak, aby obviněnému zbývala od doručení předvolání alespoň třídenní lhůta k přípravě.

§ 189.

(1) K odvolacímu líčení předvolá předseda senátu obviněného s upozorněním na možnost konání odvolacího líčení v jeho nepřítomnosti a na to, že nebude-li odvolacímu líčení přítomen, bude se předpokládat, že s přečtením protokolů souhlasí (§ 157); dále předvolá osoby, jejichž osobní účast při odvolacím líčení je nutná.

(2) O odvolacím líčení vyrozumí předseda senátu poškozeného, zúčastněnou osobu a obhájce, a není-li obviněný svéprávný, též jeho zákonného zástupce.

§ 190.

Přednesení návrhů.

Po zahájení odvolacího líčení přednese člen senátu napadený rozsudek a podá zprávu o stavu věci. Potom přednese odvolatel odvolání a odůvodní je; prokurátor a osoby, které rozhodnutím odvolacího soudu mohou být přímo dotčeny, přednesou své vyjádření. Nejsou-li tyto osoby přítomny nebo žádají-li o to, přednese obsah jejich podání člen senátu.

§ 191.

Provádění důkazů.

Po přednesení návrhů se provádějí důkazy. Na provádění důkazů se užije ustanovení §§ 151 až 157. Není-li obviněný přítomen, ač byl řádně předvolán, má se za to, že s přečtením protokolů souhlasí (§ 157).

§ 192.

Závěrečné řeči.

Po provedení důkazů udělí předseda senátu slovo k závěrečným řečem. Obhájci a obviněnému, a není-li obviněný svéprávný, též jeho zákonnému zástupci přísluší vždy poslední slovo.

§ 193.

Skončení odvolacího líčení.

(1) Po závěrečných řečech se soud odebere k závěrečné poradě.

(2) Rozhodnutí soudu s podstatnými důvody vyhlásí předseda senátu.

Rozhodnutí v odvolacím líčení.

§ 194.

Při rozhodování v odvolacím líčení přezkoumá soud správnost všech výroků rozsudku, proti nimž může odvolatel podat odvolání; přitom pečuje o odstranění těch vad řízení, které mohly způsobit nesprávnost těchto výroků.

§ 195.

(1) Soud může při rozhodování v odvolacím líčení přihlížet jen k těm důkazům, které byly provedeny při odvolacím líčení.

(2) Soud se může odchýlit od skutkového zjištění soudu první stolice jen tehdy, jestliže v tom směru v odvolacím líčení

a) znovu provedl důkazy provedené v hlavním líčení, nebo

b) provedl důkazy, které nebyly provedeny v hlavním líčení.

§ 196.

(1) V neprospěch obviněného může soud změnit rozsudek jen na základě odvolání podaného prokurátorem v neprospěch obviněného; ve výroku o nárocích poškozeného vzešlých z trestného činu může však soud změnit rozsudek v neprospěch obviněného též na základě odvolání podaného poškozeným.

(2) Jestliže soud změnil rozsudek ve prospěch obviněného z důvodu, který prospívá také spoluobviněnému, změnil rozsudek vždy také ve prospěch tohoto spoluobviněného.

§ 197.

Soud v odvolacím líčení

- a) učiní některé z rozhodnutí uvedených v §§ 179 až 183, měl-li tak učinit již v neveřejném zasedání nebo vyjdou-li teprve v odvolacím líčení najevo skutečnosti odůvodňující některé z těchto rozhodnutí,
- b) zamítne odvolání proto, že není důvodné, nebo
- c) rozhodne sám ve věci rozsudkem (§§ 161 až 164), při čemž zruší napadený rozsudek; jestliže je nesprávná jen část tohoto rozsudku a lze ji oddělit od ostatních, může odvolací soud zrušit i jen tuto část.

Odročení odvolacího líčení.

§ 198.

(1) Soud odročí zahájené odvolací líčení,

- a) žádá-li o to obviněný před přednesením rozsudku, proti němuž odvolání směřuje, vzhledem k tomu, že lhůta k přípravě (§ 188) byla zkrácena,
- b) nemá-li obviněný obhájce, ač jej musí mít (§ 146 a § 185 odst. 2), nebo
- c) nedostaví-li se k němu obviněný, kterému nebylo náležitě doručeno předvolání k odvolacímu líčení; z tohoto důvodu nelze však odročit odvolací líčení, koná-li se řízení proti uprchlému.

(2) Soud odročí zahájené odvolací líčení také z jiných důležitých důvodů, zejména tehdy,

- a) nedostaví-li se osoba, jejíž osobní účast při odvolacím líčení je nutná a jejíž přítomnost nelze ihned zajistit, nebo
- b) objeví-li se za odvolacího líčení potřeba provést důkazy, které nelze ihned provést.

§ 199.

Při pokračování v odročeném odvolacím líčení přednese předseda senátu podstatný obsah

dosavadního jednání. Je-li toho třeba, zejména proto, že od odročení odvolacího líčení uplynula delší doba nebo že se změnilo sestavení senátu, koná se odvolací líčení znovu.

HLAVA PÁTÁ.

VEŘEJNĚ A NEVEŘEJNĚ ZASEDÁNÍ.

Oddíl první.

Předmět řízení.

§ 200.

Ochranné léčení.

(1) O nařízení ochranného léčení může soud na návrh prokurátora rozhodnout též mimo hlavní a odvolací líčení, a to ve veřejném zasedání. V takovém případě musí obviněný mít obhájce (§ 45).

(2) O upuštění od ochranného léčení rozhodne soud na návrh prokurátora ve veřejném zasedání. Návrh na upuštění od ochranného léčení po výkonu trestu odnětí svobody učiní prokurátor, v jehož obvodu se vykonává trest.

(3) O propuštění z ochranného léčení rozhodne na návrh prokurátora, léčebného ústavu nebo zákonného zástupce ve veřejném zasedání soud, v jehož obvodu se vykonává ochranné léčení.

(4) Proti rozhodnutím podle odstavců 1 až 3 je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.

§ 201.

Zabrání.

(1) O zabrání může soud na návrh prokurátora rozhodnout též mimo hlavní a odvolací líčení, a to ve veřejném zasedání. Před rozhodnutím musí být zúčastněná osoba pokud možno slyšena.

(2) Proti rozhodnutí o zabrání je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.

§ 202.

Podmíněné odsouzení.

(1) O tom, zda se má vykonat trest, jehož výkon byl podmíněně odložen, a o tom, zda se podmíněně odsouzený osvědčil, rozhodne na návrh prokurátora soud, který rozhodl v první stolici, a to ve veřejném zasedání. Proti těmto rozhodnutím je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.

(2) Rozhodnutí, že se podmíněně odsouzený osvědčil, může soud učinit se souhlasem prokurátora též v neveřejném zasedání.

§ 203.

Nápravné opatření.

O přeměně nápravného opatření nebo jeho zbytku v trest odnětí svobody rozhodne na návrh prokurátora soud, který rozhodl v první stolici, a to ve veřejném zasedání. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.

§ 204.

Změna výměry trestu.

(1) Byl-li amnestií zcela nebo zčásti promínut trest za některý z trestných činů, pro které byl obviněnému pravomocně uložen úhrnný nebo dodatkový trest, který dosud nebyl zcela vykonán, stanoví se přiměřený trest za zbývajících trestných činů.

(2) Je-li obviněný vydán nebo vyžádán z ciziny jen pro některý z trestných činů, za které mu byl uložen úhrnný nebo dodatkový trest, stanoví se za tento trestný čin přiměřený trest.

(3) Rozhodnutí podle odstavců 1 a 2 činí na návrh prokurátora soud, který v první stolici rozhodoval o úhrnném nebo dodatkovém trestu, a to ve veřejném zasedání. Proti těmto rozhodnutím je přípustná stížnost, která nemá odkladný účinek.

§ 205.

Žádost za milost.

(1) Řízení o žádosti za milost koná soud, který ve věci koná hlavní líčení nebo který rozhodl v první stolici.

(2) Týká-li se žádost za milost jen zahlazení odsouzení, koná řízení soud, který by rozhodoval o zahlazení odsouzení (§ 206); tohoto ustanovení se neužije, jde-li o odsouzení vojenským soudem.

(3) Shledá-li soud, že žádost za milost není důvodná, zamítne ji; jinak ji předloží se svým návrhem nadřízenému soudu. Nezamítne-li žádost ani tento soud, předloží ji se svým návrhem ministerstvu spravedlnosti. Tato rozhodnutí činí soud v neveřejném zasedání.

(4) Nařídí-li to prezident republiky nebo ministr spravedlnosti, nesmí být žádost zamítnuta, nýbrž musí být s návrhem předložena. Nařídí-li to v takovém případě prezident republiky nebo ministr spravedlnosti, výkon trestu se odloží nebo přeruší anebo se v zahájeném trestním řízení zatím nepokračuje.

§ 206.

Zahlázení odsouzení.

(1) O zahlázení odsouzení rozhoduje soud na návrh prokurátora anebo na žádost odsouzeného, jeho příbuzného v pokolení přímém, osvojitele, osvojence nebo manžela, a to v neveřejném zasedání.

(2) O zahlázení odsouzení příslušníka ozbrojeného sboru z povolání v činné službě rozhoduje nižší vojenský soud, v jehož obvodu odsouzený koná službu, a to i tehdy, nejde-li o odsouzení vojenským soudem. O zahlázení odsouzení jiných osob rozhoduje okresní soud, v jehož obvodu odsouzený v době podání návrhu nebo žádosti má nebo předtím naposledy měl bydliště, a to i tehdy, jde-li o odsouzení vojenským soudem.

(3) Proti rozhodnutí o zahlázení je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.

Oddíl druhý.

Veřejné zasedání.

§ 207.

Obecné ustanovení.

Na přítomnost při veřejném zasedání a na veřejnost, řízení a zahájení veřejného zasedání se užije přiměřeně ustanovení §§ 143 až 145, 147 a 148.

§ 208.

Příprava veřejného zasedání.

(1) Předseda senátu zařídí vše, čeho je třeba k zajištění úspěšného provedení veřejného zasedání, zejména provede důkazy, které by nemohly být provedeny při veřejném zasedání.

(2) K veřejnému zasedání předvolá předseda senátu osoby, jejichž osobní účast při veřejném zasedání je nutná.

(3) O veřejném zasedání vyrozumí předseda senátu osobu, která může být přímo dotčena rozhodnutím, nebyla-li předvolána podle odstavce 2; byla-li tato osoba předvolána, vyrozumí předseda senátu o veřejném zasedání obhájce nebo zmocněnce, a není-li svéprávná, též jejího zákonného zástupce.

§ 209.

Přednesení návrhu.

Po zahájení veřejného zasedání přednese navrhovatel svůj návrh. Není-li navrhovatel přítomen, přečte se jeho návrh ze spisů.

§ 210.

Provádění důkazů.

Po přednesení návrhu se provádějí důkazy. Na provádění důkazů se užije přiměřeně ustanovení §§ 151 až 156.

§ 211.

Skončení veřejného zasedání.

(1) Po provedení důkazů udělí předseda senátu slovo ke konečným návrhům.

(2) Po konečných návrzích se soud odebere k závěrečné poradě. Soud může při rozhodování přihlížet jen k těm důkazům, které byly provedeny při veřejném zasedání.

(3) Rozhodnutí soudu s podstatnými důvody vyhlásí předseda senátu.

§ 212.

Odročení veřejného zasedání.

(1) Soud odročí zahájené veřejné zasedání z důležitých důvodů, zejména tehdy,

- a) nedostaví-li se osoba, jejíž osobní účast při veřejném zasedání je nutná a jejíž přítomnost nelze ihned zajistit, nebo
- b) objeví-li se za veřejného zasedání potřeba provést důkazy, které nelze ihned provést.

(2) Při pokračování v odročeném veřejném zasedání přednese předseda senátu podstatný obsah dosavadního jednání. Je-li toho třeba, zejména proto, že od odročení veřejného zasedání uplynula delší doba nebo že se změnilo sestavení senátu, koná se veřejné zasedání znovu.

Oddíl třetí.

Neveřejné zasedání.

§ 213.

V neveřejném zasedání rozhoduje soud, jen kde to zákon připouští nebo kde není výslovně stanoveno, že se rozhoduje v hlavním nebo v odvolacím líčení nebo ve veřejném zasedání.

§ 214.

Před ustanovením neveřejného zasedání zařídí předseda senátu vše, čeho je třeba k zajištění úspěšného provedení neveřejného zasedání, zejména provede potřebné důkazy.

§ 215.

Prokurátor má právo se neveřejného zasedání zúčastnit; jiné osoby jsou z účasti vyloučeny.

HLAVA ŠESTÁ.**ZMĚNA PRAVOMOCNÉHO ROZHODNUTÍ.****Oddíl první.****Stížnost pro porušení zákona.**

§ 216.

Generální prokurátor může u nejvyššího soudu podat stížnost pro porušení zákona proti pravomocnému rozhodnutí prokurátora nebo soudu, kterým byl porušen zákon. Stížnost pro porušení zákona proti rozhodnutí nejvyššího soudu je nepřipustná.

§ 217.

O stížnosti pro porušení zákona rozhoduje nejvyšší soud ve veřejném zasedání. Se souhlasem generálního prokurátora může být upuštěno od vyrozumění osob uvedených v § 208 odst. 3.

§ 218.

(1) Shledá-li nejvyšší soud, že stížnost pro porušení zákona je důvodná, vysloví rozsudkem, že byl napadeným rozhodnutím porušen zákon, toto rozhodnutí zruší a zároveň

- a) rozhodne sám ve věci, nebo
- b) nařídí prokurátoru nebo soudu, o jehož rozhodnutí jde, anebo jinému prokurátoru nebo soudu, aby věc znovu projednal a rozhodl; při novém rozhodování je prokurátor nebo soud vázán právním názorem, který ve věci vyslovil nejvyšší soud.

(2) Jestliže je nezákonná jen část napadeného rozhodnutí a lze ji oddělit od ostatních, může nejvyšší soud zrušit i jen tuto část.

(3) Nejvyšší soud se však v rozsudku omezí na zjištění, že byl napadeným rozhodnutím porušen zákon, jestliže zákon byl porušen ve prospěch obviněného a generální prokurátor podal stížnost pro porušení zákona až po uplynutí šesti měsíců od právní moci napadeného rozhodnutí.

§ 219.

Podal-li generální prokurátor stížnost pro porušení zákona proti rozhodnutí, kterým byl porušen zákon v neprospěch obviněného, může nařídít odložení nebo přerušování výkonu trestu.

Oddíl druhý.**Obnova.**

§ 220.

Podmínky.

(1) Skončilo-li trestní stíhání pravomocným rozsudkem nebo usnesením soudu o zastavení, lze v trestním stíhání pro týž skutek pokračovat nebo je znovu zahájit jen tehdy, bylo-li trestní stíhání obnoveno.

(2) Trestní stíhání lze na návrh oprávněné osoby obnovit,

- a) vyjdou-li najevo skutečnosti nebo důkazy soudu dříve neznámé, které by mohly odůvodnit jiné rozhodnutí o vině nebo trestu, nebo
- b) vyjde-li najevo, že se prokurátor nebo soudce v původním řízení dopustil trestného porušení úřední povinnosti, které mohlo mít vliv na rozhodnutí.

(3) Trestní stíhání lze v neprospěch obviněného obnovit jen tehdy, jestliže trestnost činu dosud nezanikla.

§ 221.

Oprávněné osoby.

(1) V neprospěch obviněného může navrhnout obnovu jen prokurátor.

(2) Kromě obviněného mohou v jeho prospěch podat návrh na obnovu osoby, které by mohly podat v jeho prospěch odvolání; mohou tak učinit i po smrti obviněného. Osoby, které by mohly podat odvolání ve prospěch obviněného i proti jeho vůli, mohou proti jeho vůli podat též návrh na obnovu.

§ 222.

Příslušnost soudu.

O návrhu na obnovu rozhoduje soud, který ve věci rozhodl v první stolici; přestože v první stolici rozhodl okresní soud, rozhoduje o návrhu na obnovu státní soud, jestliže to navrhne státní prokurátor s odůvodněním, že jde vzhledem ke skutečnostem nebo k důkazům vyšším nově najevo o některý z trestných činů uvedených v § 13 odst. 1.

Řízení o návrhu na obnovu.

§ 223.

(1) O návrhu na obnovu rozhodne soud ve veřejném zasedání; zamítnout návrh na obnovu proto, že byl podán neoprávněnou osobou, může soud též v neveřejném zasedání. Shledá-li, že návrh na obnovu není důvodný nebo že byl podán neoprávněnou osobou, zamítne jej; jinak obnovu povolí a původní rozhodnutí zruší, avšak jen potud, pokud je návrh na obnovu důvodný.

Proti rozhodnutí o návrhu na obnovu je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.

(2) Jestliže soud povolí obnovu ve prospěch obviněného z důvodu, který prospívá také spoluobviněnému, povolí obnovu vždy také ve prospěch tohoto spoluobviněného.

§ 224.

(1) Lze-li očekávat, že návrh na obnovu podaný ve prospěch obviněného bude úspěšný, odloží prokurátor výkon trestu smrti až do rozhodnutí o návrhu na obnovu. Z téhož důvodu může prokurátor na tutéž dobu odložit nebo přerušit také výkon jiných trestů.

(2) Vykonává-li se na obviněném trest odnětí svobody uložený mu zrušeným rozsudkem, rozhodne soud po právní moci usnesení povolujícího obnovu neprodleně o vazbě obviněného.

§ 225.

Řízení po povolení obnovy.

(1) Jestliže prokurátor po povolení obnovy vezme žalobu zpět, dříve než bylo zahájeno hlavní líčení, vrací se věc do stavu vyšetřování. Jinak se koná nové hlavní líčení na podkladě původní žaloby. Za souhlasu prokurátora a obviněného lze konat hlavní líčení ihned po vyhlášení usnesení povolujícího obnovu, vzdaly-li se oprávněné osoby výslovně stížnosti proti tomuto usnesení.

(2) Byla-li obnova povolena toliko ve prospěch obviněného, nemůže mu být novým rozsudkem uložen trest přísnější, než jaký mu byl uložen v původním řízení.

(3) Byla-li obnova povolena ve prospěch obviněného, doba od právní moci prvního rozsudku do právní moci usnesení povolujícího obnovu se do promlčecí doby nezapočítává.

(4) Byla-li povolena obnova ve prospěch obviněného, nepřekáží jeho smrt provedení dalšího řízení a trestní stíhání nelze zastavit proto, že obviněný zemřel.

HLAVA SEDMÁ.

ODCHYLKY PRO ZVLÁŠTNÍ ZPŮSOBY ŘÍZENÍ.

§ 226.

Obečné ustanovení.

Pokud z jednotlivých ustanovení této hlavy nevyplývá jinak, užije se pro jednotlivé zvláštní způsoby řízení též ostatních ustanovení tohoto zákona.

Oddíl první.

Řízení proti mladistvým.

§ 227.

Příslušnost.

(1) Vyžaduje-li to prospěch mladistvého, postoupí příslušný prokurátor věc tomu prokurátoru, v jehož obvodu je bydliště mladistvého nebo u něhož je z jiných důvodů konání trestního řízení se zřetelem na zájem mladistvého nejúčelnější.

(2) Proti mladistvému a osobě starší než osmnáct let se koná společné řízení jen tehdy, jsou-li pro to důležité důvody. Pokud jde o mladistvého, užije se i v tomto společném řízení ustanovení §§ 228 až 236.

§ 228.

Zjištění poměrů mladistvého.

(1) V řízení nutno co nejdůkladněji zjistit též všechny skutečnosti důležité pro posouzení, zda má být nařízena ochranná výchova mladistvého.

(2) O trestním stíhání mladistvého musí být vyrozuměn orgán veřejné péče o mládež.

§ 229.

Vazba.

Vazba mladistvého je přípustná jen tehdy, jestliže účelu vazby nelze dosáhnout jinak.

§ 230.

Zastavení trestního stíhání.

Prokurátor může zastavit trestní stíhání i tehdy, je-li tu některý z důvodů, pro které by soud mohl upustit od potrestání mladistvého.

§ 231.

Nutná obhajoba.

(1) V přípravném řízení musí mladistvý mít obhájce, uzná-li to prokurátor za nutné; je-li mladistvý ve vazbě, musí však mít obhájce vždy (§ 45).

(2) Kromě případů, kdy musí mít obhájce každý obviněný, musí mladistvý mít obhájce vždy při hlavním líčení a v odvolacím řízení.

§ 232.

Příprava hlavního a odvolacího líčení a veřejného zasedání.

(1) Žaloba podaná u okresního soudu se doručí také orgánu veřejné péče o mládež.

(2) K hlavnímu a odvolacímu líčení a k veřejnému zasedání předvolá předseda senátu také zákonného zástupce mladistvého nebo toho, kdo bdí nad mladistvým. Nedostaví-li se taková osoba bez dostatečné omluvy, může být předvedena; na to a na jiné následky nedostavení (§§ 73 a 75) musí být v předvolání upozorněna.

(3) O hlavním a odvolacím líčení a o veřejném zasedání vyrozumí předseda senátu též orgán veřejné péče o mládež.

(4) Ustanovení odstavců 1 až 3 se neužije v oboru vojenského soudnictví.

§ 233.

Vyloučení veřejnosti.

Při hlavním a odvolacím líčení a veřejném zasedání smí soud vyloučit veřejnost také tehdy, jestliže je to na prospěch mladistvého.

§ 234.

Hlavní a odvolací líčení a veřejné zasedání.

(1) Okresní soud nemůže konat hlavní líčení v nepřítomnosti mladistvého a jeho obhájce; rovněž nemůže konat řízení proti uprchlému, je-li obviněným mladistvý.

(2) Při hlavním a odvolacím líčení a veřejném zasedání má též zástupce orgánu veřejné péče o mládež právo činit návrhy a dávat vyslychaným osobám otázky. Slovo k závěrečným řečem mu přísluší až po mladistvém. Těchto ustanovení se neužije v oboru vojenského soudnictví.

(3) Předseda senátu může mladistvému přikázat, aby se při některé části hlavního nebo odvolacího líčení nebo veřejného zasedání vzdálil z jednací síně, je-li obava, že by tato část jednání mohla na jeho mravní vývoj působit nepříznivě. Po návratu mladistvého do jednací síně mu předseda senátu sdělí podstatný obsah jednání konaného za jeho nepřítomnosti, aby se mohl k němu vyjádřit.

§ 235.

Ochranná výchova.

(1) O nařízení ochranné výchovy mladistvého může soud na návrh prokurátora rozhodnout též mimo hlavní a odvolací líčení, a to ve veřejném zasedání.

(2) O upuštění od ochranné výchovy rozhodne soud na návrh prokurátora ve veřejném zasedání. Návrh na upuštění od ochranné výchovy po výkonu trestu odnětí svobody učiní prokurátor, v jehož obvodu se vykonává trest.

(3) O propuštění z ochranné výchovy rozhodne ve veřejném zasedání soud, v jehož obvodu se vykonává ochranná výchova, a to na návrh prokurátora, výchovného ústavu nebo zákonného zástupce mladistvého.

(4) Proti rozhodnutím podle odstavců 1 až 3 je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.

§ 236.

Osoby oprávněné podat opravné prostředky.

(1) Odvolání ve prospěch mladistvého může podat, a to i proti jeho vůli, též orgán veřejné péče o mládež; lhůta k podání odvolání mu počíná tímž dnem jako mladistvému.

(2) Stížnost ve prospěch mladistvého mohou podat též jeho příbuzný v pokolení přímém, osvojitel a manžel a proti vůli mladistvého též orgán veřejné péče o mládež; lhůta k podání stížnosti jim počíná tímž dnem jako mladistvému.

§ 237.

Společná ustanovení.

Ustanovení tohoto oddílu se neužije,

- a) jestliže se koná trestní řízení o trestných činech, které obviněný spáchal jednak před dovršeným osmnáctým rokem, jednak po něm, a zákon na trestný čin spáchaný po dovršeném osmnáctém roku stanoví trest stejný nebo přísnější, nebo
- b) nedošlo-li k trestnímu stíhání před dovršeným devatenáctým rokem obviněného.

Oddíl druhý.

Řízení proti uprchlému.

§ 238.

Nemůže-li být osoba, na kterou byla podána žaloba, postavena před soud, protože se vyhýbá trestnímu stíhání pobytem v cizině nebo ukrýváním, koná soud na návrh prokurátora řízení proti uprchlému.

§ 239.

V řízení proti uprchlému musí obviněný mít obhájce (§ 45).

§ 240.

Všechny písemnosti určené pro obviněného se doručí jen obhájci. Předvolání k hlavnímu a odvolacímu líčení se kromě toho zpravidla uveřejní v příslušném úředním listě.

§ 241.

Obhájce ustanovený obviněnému má stejná práva jako obviněný.

Oddíl třetí.

Řízení o vydání do ciziny.

§ 242.

Předběžné šetření.

(1) Okresní prokurátor, jemuž ministerstvo spravedlnosti zaslalo žádost cizího státu za vydání obviněného nebo který se dověděl o trestném činu, pro který by cizí stát mohl žádat za vydání obviněného, zahájí předběžné šetření. Účelem předběžného šetření je zjistit, zda tu jsou podmínky pro vydání.

(2) V řízení o vydání do ciziny musí obviněný mít obhájce (§ 45).

(3) Prokurátor vyslechne obviněného o obsahu žádosti za vydání. Jestliže obviněný uvádí okolnosti vyvracející podezření a nabízí o nich důkazy, které mohou být bez průtahů provedeny, vztahuje se předběžné šetření i na ně.

§ 243.

Rozhodnutí soudu.

(1) Po skončení předběžného šetření se okresní soud na návrh prokurátora v neveřejném zasedání usnese, zda pokládá vydání obviněného za přípustné, a předloží věc krajskému soudu.

(2) Krajský soud rozhodne, zda je vydání přípustné, a předloží věc ministerstvu spravedlnosti.

(3) Má-li ministr spravedlnosti pochybnosti o správnosti rozhodnutí krajského soudu, může věc předložit nejvyššímu soudu k přezkoumání tohoto rozhodnutí.

§ 244.

Povolení a provedení vydání.

(1) Vydání povoluje ministr spravedlnosti.

(2) Ministr spravedlnosti může povolit vydání jen tehdy, jestliže krajský soud, nebo jde-li o případ uvedený v § 243 odst. 3, nejvyšší soud rozhodl, že vydání je přípustné.

(3) Povolené vydání vykoná okresní prokurátor.

§ 245.

Zatčení a vazba.

(1) Bylo-li rozhodnuto, že vydání je přípustné, vydá předseda senátu na návrh prokurátora příkaz k zatčení obviněného; příkaz k zatčení vydá předseda senátu i před rozhodnutím, že vydání je přípustné, navrhne-li to prokurátor proto, že je to nutné k zamezení útěku obviněného.

(2) Předseda senátu obviněného ihned z vazby propustí, rozhodne-li nejvyšší soud, že vydání není přípustné, nebo nařídí-li to ministr spravedlnosti.

§ 246.

Rozšíření vydání na jiný trestný čin.

Žádá-li stát, jemuž byl obviněný vydán, aby ho mohl stíhat pro jiný trestný čin, než pro který bylo vydání povoleno, nebo aby na obviněném mohl být vykonán trest uložený pro jiný trestný čin, než pro který bylo vydání povoleno, užije se přiměřeně ustanovení §§ 242 až 244.

Oddíl čtvrtý.

Řízení za stanného práva.

§ 247.

Vyhlášení stanného práva.

(1) Ministr národní bezpečnosti v dohodě s ministrem vnitra, spravedlnosti a národní obrany může vyhlásit stanné právo, když se v míře zvláště nebezpečné rozmáhá některý z těchto trestných činů: sabotáž (§§ 84 a 85 tr. zák.), ublížení ústavnímu činiteli na zdraví (§§ 105 a 106 tr. zák.), násilí na ústavním činiteli (§ 108 tr. zák.), nedovolené ozbrojování (§§ 120 a 121 tr. zák.), ohrožení zásobování (§ 134 tr. zák.), násilí na veřejných sborech (§ 154 tr. zák.), násilí na veřejném činiteli (§ 177 tr. zák.), obecné ohrožení podle §§ 190 a 191 tr. zák., vražda (§ 216 tr. zák.), loupež (§ 232 tr. zák.), zběhnutí (§§ 273 a 274 tr. zák.), vzpoura (§ 276 tr. zák.) nebo násilí proti obyvatelstvu (§ 299 tr. zák.). Je-li třeba zabránit jen určitému způsobu páčání těchto trestných činů, omezí se stanné právo jen na tyto případy.

(2) Stanné právo se omezí na území nebo na útvary ozbrojených sborů, pro které je ho třeba.

(3) Stanné právo se vyhlásí ve všech obcích a u všech útvarů, pro které je nařízeno, a to takovým způsobem, aby vešlo co nejdříve v obecnou známost. Ve vyhláše se uvedou trestné činy, kterých se stanné právo týká, a území a útvary, na které se vztahuje. Připojí se pohrůžka, že každý, kdo po vyhlášení spáchá takový trestný čin, bude souzen ve stanném řízení a potrestán smrtí.

§ 248.

Účinky stanného práva.

(1) Kdo se po vyhlášení stanného práva dopustí trestného činu, pro který bylo stanné

právo vyhlášeno, bude potrestán smrtí. Byla-li výkonem trestu smrti na jednom nebo několika odsouzených dána výstraha dostačující pro obnovení pořádku, může soud pro závažné polehčující okolnosti místo trestu smrti uložit trest odnětí svobody na doživotí nebo na patnáct až pětadvacet let.

(2) Dopustí-li se po vyhlášení stanného práva trestného činu, pro který bylo stanné právo vyhlášeno, mladistvý, bude potrestán odnětím svobody na pět až dvacet let; snížení tohoto trestu je vyloučeno.

Stanné řízení.

§ 249.

(1) Ve stanném řízení se projednají jen ty trestné činy, pro které bylo stanné právo vyhlášeno, a to jen pokud byly spáchány po vyhlášení stanného práva a na území nebo příslušníkem útvarů, pro které bylo vyhlášeno.

(2) Stanné řízení nelze konat proti osobě, která nebyla přistižena při činu samém nebo kterou nelze bez průtahů usvědčit anebo která je těžce nemocná nebo těhotná; v takovém případě se koná řízení podle obecných předpisů.

§ 250.

(1) Stanné řízení se zahájí na návrh okresního prokurátora. Tento návrh nahrazuje žalobu.

(2) Ve stanném řízení musí obviněný mít obhájce (§ 45).

§ 251.

(1) Celé řízení se od počátku do konce koná před okresním soudem po způsobu hlavního líčení a musí být skončeno nejpozději do dvaasedmdesáti hodin od té doby, kdy byl obviněný postaven před soud.

(2) Koná-li se společné řízení proti několika obviněným, nesmí se řízení proti jednomu z obviněných zdržovat pátráním po ostatních.

§ 252.

(1) Soud může obviněného uznat vinným jen tehdy, jestliže pro to hlasují všichni členové senátu. Nebude-li obviněný uznán vinným nebo není-li možno řízení skončit do dvaasedmdesáti hodin od té doby, kdy byl obviněný postaven před soud, postoupí soud věc příslušnému prokurátoru k řízení podle obecných předpisů.

(2) Proti rozsudku není odvolání.

§ 253.

Zrušení stanného práva.

(1) Pomine-li důvod, pro který bylo stanné právo vyhlášeno, ministr národní bezpečnosti

v dohodě s ministrem vnitra, spravedlnosti a národní obrany stanné právo zruší a veřejně to vyhlásí.

(2) Všechny věci, ve kterých v době, kdy se soud dověděl, že bylo stanné právo zrušeno, ještě nebyl vyhlášen rozsudek, jakož i ty, v nichž trest smrti ještě nebyl vykonán, postoupí soud příslušnému prokurátoru k řízení podle obecných předpisů. Nevykonaný rozsudek, jímž byl uložen trest smrti, pozbývá platnosti.

Oddíl pátý.

Polní řízení.

Obecná ustanovení.

§ 254.

(1) Ustanovení o polním řízení lze užít jen v oboru vojenského soudnictví.

(2) Počátek a konec doby, v níž se užije ustanovení o polním řízení, stanoví

- a) vláda se souhlasem presidenta republiky, nebo
- b) za zvýšeného ohrožení vlasti ministr národní obrany.

(3) Není-li polní řízení omezeno jen na některá území nebo na některé útvary, užije se ustanovení o polním řízení pro celý obor vojenského soudnictví.

§ 255.

V polním řízení lze kázeňsky vyřídit trestné činy uvedené v hlavě druhé až deváté zvláštní části trestního zákona, na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje dvě léta.

§ 256.

Pravomoc, kterou má v polním řízení hlavní velitel, vykonává v době, kdy není hlavní velitel ustanoven, ministr národní obrany.

§ 257.

Příslušnost polního prokurátora.

(1) Přípravné řízení o trestných činech osob, které byly dopadeny nebo v době, kdy trestný čin vyšel najevo, se zdržují v dosahu moci velitele, u něhož je zřízen nižší polní soud, koná prokurátor činný u tohoto soudu. Je-li prokurátorů takto příslušných několik, koná přípravné řízení ten, který první učinil opatření směřující k stíhání obviněného.

(2) Nelze-li zjistit, který nižší polní prokurátor je příslušný podle odstavce 1, koná přípravné řízení nižší polní prokurátor, který se

nejdříve dověděl o trestném činu. Zjistí-li se dodatečně, který nižší polní prokurátor je příslušný podle odstavce 1, může se věc postoupit tomuto prokurátoru.

(3) Nižší polní prokurátor, který koná přípravné řízení podle odstavce 1 nebo 2, může postoupit věc prokurátoru, v jehož dosahu nebo obvodu byl trestný čin spáchán nebo obviněný má pobyt, je-li to v zájmu urychlení řízení nebo z jiných důležitých důvodů vhodné.

§ 258.

Řízení před jediným soudcem.

(1) U nižšího polního soudu vykonává soudní moc vojenský soudce bez účasti soudců z lidu,

a) jde-li o trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje dvě léta, nebo

b) jestliže jde o trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let, avšak nižší polní prokurátor navrhne, aby nebyl uložen trest odnětí svobody převyšující dvě léta; nepovažuje-li jediný soudce tento trest za dostačující, předloží věc senátu, který ve věci rozhodne.

(2) V případě uvedeném v odstavci 1 má jediný soudce práva a povinnosti senátu a předsedy senátu.

(3) V hlavním líčení před jediným soudcem může pravomoc nižšího polního prokurátora vykonávat kterýkoli důstojník určený k tomu velitelem, u něhož je nižší polní soud zřízen.

§ 259.

Obhájce.

V polním řízení může být obhájcem kterýkoli důstojník.

§ 260.

Příprava odvolacího líčení.

K odvolacímu líčení předvolá předseda senátu obviněného jen tehdy, jestliže pokládá jeho osobní účast při odvolacím líčení za nutnou.

§ 261.

Řízení v prostoru válečných operací.

(1) Proti rozhodnutí nižšího polního prokurátora a nižšího polního soudu činných v prostoru válečných operací nejsou opravné prostředky přípustné. Na které prokurátory a soudy se toto ustanovení vztahuje, určí hlavní velitel.

(2) Soud uvedený v odstavci 1 nemůže konat hlavní líčení v nepřítomnosti obviněného; rovněž nemůže konat řízení proti uprchlému.

§ 262.

Řízení o milosti.

(1) Je-li obviněný pravomocně odsouzen k trestu smrti, usnese se polní soud, který ve věci rozhodl s konečnou platností, zda doporučuje odsouzeného k milosti a jaký trest by byl přiměřený, kdyby se mu jí dostalo, a předloží věc veliteli, u něhož je zřízen vyšší polní soud.

(2) Velitel uvedený v odstavci 1 rozhodne, zda má být věc postoupena k rozhodnutí o udělení milosti či zda má být trest vykonán.

(3) Rozhodl-li ve věci s konečnou platností nižší polní soud, může velitel před rozhodnutím podle odstavce 2 předložit věc vyššímu polnímu soudu k přezkoumání podle obdoby ustanovení § 218. Ponechá-li vyšší polní soud rozsudek v platnosti, vrátí věc veliteli.

(4) Není-li v některém prostoru obklíčeném nepřítelem žádný vyšší polní soud, vykonává práva velitele uvedená v odstavcích 2 a 3 velitel v obklíčeném prostoru nejvyšší.

§ 263.

Stanné právo.

(1) Právo vyhlásit a zrušit stanné právo přísluší hlavnímu veliteli; hlavní velitel může toto právo přenést na velitele, u něhož je zřízen vyšší polní soud.

(2) V polním řízení lze stanné právo vyhlásit pro všechny trestné činy, na které zákon stanoví trest smrti, trest odnětí svobody na doživotí nebo trest dočasného odnětí svobody, jehož dolní hranice činí nejméně jeden rok.

Postup při vyhlášení a zrušení polního řízení.

§ 264.

(1) Při vyhlášení polního řízení se přeruší trestní stíhání osob, které jsou povolány k vojenské činné službě nebo k zvláštní službě anebo které takovou službu konají. Tohoto ustanovení se neužije, stanoví-li zákon na trestný čin, který je předmětem řízení, trest smrti, trest odnětí svobody na doživotí nebo trest dočasného odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje deset let.

(2) Nepřerušené věci se předloží nejvyššímu vojenskému prokurátoru a v řízení před soudem nejvyššímu vojenskému soudu; tento prokurátor nebo soud pak určí, který vojenský prokurátor nebo vojenský soud má v řízení pokračovat.

(3) Jestliže v některé nepřerušené věci uvedené v odstavci 2 byl již vyhlášen rozsudek, který dosud nenabyl právní moci, pokračuje v řízení

jako odvolací soud nejvyšší vojenský soud podle ustanovení o odvolání a odvolacím líčení; pravomoc vyššího vojenského prokurátora pak vykonává nejvyšší vojenský prokurátor. Jestliže nejvyšší vojenský soud takový rozsudek zruší a odkáže věc k novému projednání, určí zároveň, který vojenský soud má věc projednat.

(4) Jestliže se obviněný, jehož trestní stíhání bylo podle odstavce 1 přerušeno, osvědčil ve službě proti nepříteli a nebyl po dobu polního řízení znovu odsouzen, může se trestní stíhání zastavit.

§ 265.

Skončí-li se platnost polního řízení, pokračuje v řízení podle ostatních ustanovení tohoto zákona vojenský prokurátor nebo vojenský soud, v jehož obvodu má obviněný pobyt.

HLAVA OSMÁ.

VÝKON ROZHODNUTÍ.

§ 266.

Vykonatelnost rozhodnutí.

(1) Rozhodnutí se vykoná,

- a) nepřipouští-li proti němu zákon opravný prostředek, nebo
- b) jestliže zákon proti němu sice opravný prostředek připouští, avšak výslovně stanoví, že opravný prostředek nemá odkladný účinek.

(2) Rozhodnutí, proti němuž zákon připouští opravný prostředek, který odkladný účinek má, se vykoná, jestliže

- a) opravný prostředek nebyl podán ve lhůtě,
- b) oprávněné osoby se oprávněného prostředku výslovně vzdaly nebo jej vzaly zpět, nebo
- c) podaný opravný prostředek byl zamítnut.

(3) Odvolání směřující jen proti výroku o nárocích poškozeného vzešlých z trestného činu nebrání tomu, aby ostatní části rozsudku byly vykonány; totéž platí o odvolání směřujícím jen proti výroku, který se přímo dotýká zúčastněné osoby.

(4) Má-li opravný prostředek, který byl promeškán, odkladný účinek, nelze rozhodnutí, proti němuž opravný prostředek směřuje, vykonat až do rozhodnutí o žádosti za navrácení lhůty.

Oddíl první.

Výkon trestů a ochranných opatření.

§ 267.

Obecné ustanovení.

Prokurátor činný u soudu, který ve věci rozhodl v první stolici, zařídí vše, čeho je třeba,

k výkonu trestu nebo ochranného opatření, zejména vyrozumí úřady a veřejné orgány, kterým náleží v této věci vykonat nějaké opatření.

Výkon trestu smrti.

§ 268.

(1) Nepřekáží-li nic výkonu trestu smrti, oznámí předseda senátu nebo jiný jím pověřený soudce odsouzenému, že trest smrti bude vykonán.

(2) Prokurátor povolí nejbližším příbuzným odsouzeného, obhájci, duchovnímu a pokud možno i jiným osobám, s nimiž si odsouzený přeje mluvit, jeho návštěvu.

(3) Na těhotné ženě se trest smrti vykonat nesmí.

§ 269.

(1) Trest smrti se vykoná za přítomnosti předsedy senátu, prokurátora, zapisovatele, velitele vězeňského ústavu, lékaře, který má zjistit smrt, a žádá-li o to odsouzený, též duchovního. Které další osoby smějí být přítomny výkonu trestu smrti, stanoví zvláštní předpis.

(2) Za zvýšeného ohrožení vlasti určí prokurátor, zda se trest smrti vykoná oběšením nebo zastřelením.

(3) Před popravou přečte předseda senátu rozsudek, pokud se týká odsouzeného, a to bez odůvodnění.

(4) Protokol o výkonu trestu smrti musí obsahovat též údaje o tom, kdy podle zjištění lékaře nastala smrt.

§ 270.

Trest smrti vyhlášený ve stanném řízení se vykoná zpravidla veřejně, a to tři až dvanáct hodin po vyhlášení rozsudku.

Výkon trestu odnětí svobody.

§ 271.

Nařízení výkonu trestu.

Je-li odsouzený ve vazbě, nařídí prokurátor, aby byl trest odnětí svobody vykonán. Není-li odsouzený ve vazbě, může mu prokurátor poskytnout přiměřenou lhůtu k nastoupení trestu.

Odklad výkonu trestu.

§ 272.

(1) Prokurátor odloží na potřebnou dobu výkon trestu odnětí svobody, kdyby jeho výkonem byl ohrožen život nebo zdraví odsouzeného.

(2) Výkon trestu odnětí svobody odloží prokurátor také tehdy, má-li být trest vykonán na těhotné ženě, a to až na šest měsíců po porodu. Trest odnětí svobody se může na těhotné ženě vykonat jen tehdy, jestliže je tak krátkého trvání, že porod za výkonu trestu pravděpodobně nenastane a výkonem trestu nebude ohroženo zdraví těhotné nebo zdraví očekávaného dítěte.

§ 273.

Výkon trestu odnětí svobody nepřevyšujícího jeden rok může prokurátor na žádost odsouzeného z důležitých důvodů odložit na dobu nejvýše tří měsíců od právní moci rozsudku, nebrání-li tomu obecný zájem. Je-li obava, že odsouzený uprchne nebo odkladu výkonu trestu jinak zneužije, prokurátor odklad odvolá.

Přerušení výkonu trestu.

§ 274.

(1) Je-li vězeň, na němž se vykonává trest odnětí svobody, stížen těžkou chorobou, může prokurátor výkon trestu na potřebnou dobu přerušit.

(2) Pro naléhavé rodinné důvody může prokurátor výkon trestu na žádost vězně přerušit nejdéle na patnáct dnů, nebrání-li tomu obecný zájem.

(3) Rozhodnutí podle odstavců 1 a 2 činí prokurátor, v jehož obvodu se vykonává trest.

§ 275.

(1) Odměnou za pracovní výkon a za dobré chování vězně může prokurátor výkon trestu na žádost vězně přerušit nejvýše na patnáct dnů, a to i opětovně. Tato doba se započítává do trestu.

(2) Rozhodnutí podle odstavce 1 činí prokurátor, v jehož obvodu se vykonává trest.

§ 276.

Upuštění od výkonu trestu.

(1) Prokurátor může upustit od výkonu trestu odnětí svobody nebo jeho zbytku, jestliže odsouzený byl nebo má být vydán nebo vyhoštěn.

(2) Nedojde-li k provedení vydání nebo vyhoštění anebo vrátí-li se vydaný nebo vyhoštěný, trest odnětí svobody nebo jeho zbytek se vykoná.

§ 277.

Odklad a přerušení výkonu trestu a upuštění od jeho výkonu u vojenských osob.

(1) Výkon trestu odnětí svobody nepřevyšujícího pět let nebo zbytku trestu odnětí svobody

nepřevyšujícího touž dobu prokurátor odloží nebo přeruší, byl-li odsouzený za zvýšeného ohrožení vlasti povolán k nastoupení mimořádné vojenské služby. Vojenský prokurátor tak může učinit též tehdy, jestliže odsouzený za zvýšeného ohrožení vlasti mimořádnou vojenskou službu již koná.

(2) Jestliže se odsouzený, jemuž byl výkon trestu podle odstavce 1 odložen nebo přerušen, ve službě proti nepříteli osvědčil a nebyl v době konání mimořádné vojenské služby znovu odsouzen, může prokurátor od výkonu trestu nebo jeho zbytku zcela nebo zčásti upustit. Upustí-li prokurátor zcela od výkonu trestu nebo jeho zbytku, pokládá se trest za vykonaný dnem, kdy byl odložen nebo přerušen.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 se nevztahují na osoby odsouzené za některý z trestných činů, uvedených v hlavě první zvláštní části trestního zákona, k trestu odnětí svobody nejméně na jeden rok.

(4) Prokurátor odloží nebo přeruší výkon trestu odnětí svobody nepřevyšujícího šest měsíců, je-li odsouzený povolán k výkonu základní vojenské služby. Jestliže se odsouzený za výkonu této služby nedopustil trestného činu a konal řádně vojenskou službu, upustí prokurátor od výkonu trestu nebo jeho zbytku; v takovém případě se trest pokládá za vykonaný dnem, kdy byl odložen nebo přerušen.

§ 278.

Podmíněné propuštění.

(1) Veškerá rozhodnutí týkající se podmíněného propuštění činí komise pro podmíněné propuštění, zřízená u krajského soudu, v jehož obvodu je nebo byl na odsouzeném vykonáván trest odnětí svobody.

(2) Komise pro podmíněné propuštění je složena ze dvou soudců z povolání, jmenovaných ministrem spravedlnosti, z nichž jeden předsedá, a ze tří soudců z lidu; rozhoduje většinou hlasů.

(3) O tom, zda má být odsouzený podmíněně propuštěn, rozhoduje komise pro podmíněné propuštění na návrh velitele vězeňského ústavu nebo kárného útvaru anebo na návrh krajského prokurátora. Jiná rozhodnutí týkající se podmíněného propuštění činí komise pro podmíněné propuštění na návrh krajského prokurátora.

(4) Navrhne-li to krajský prokurátor do tří dnů od vyrozumění o rozhodnutí komise pro podmíněné propuštění, předloží komise věc k přezkoumání ministru spravedlnosti, jenž rozhodne s konečnou platností. V takovém pří-

padě nelze vězně podmíněně propustit, dokud ministr spravedlnosti o tom nerozhodl.

§ 279.

Zařazení do tábora nucené práce.

(1) O tom, zda má být odsouzený po odbykání trestu odnětí svobody zařazen do tábora nucené práce, rozhoduje na návrh krajského prokurátora komise pro podmíněné propuštění, zřízená u krajského soudu, v jehož obvodu se na odsouzeném vykonává trest odnětí svobody.

(2) Navrhne-li to krajský prokurátor do tří dnů od vyrozumění o rozhodnutí komise pro podmíněné propuštění, předloží komise věc k přezkoumání ministru spravedlnosti, jenž rozhodne s konečnou platností.

(3) Rozhodnutí podle odstavců 1 a 2 musí být učiněna před skončením výkonu trestu odnětí svobody.

Výkon nápravného opatření.

§ 280.

(1) O rozhodnutí soudu, že nápravné opatření bude vykonáno beze změny zaměstnání odsouzeného, vyrozumí prokurátor zaměstnavatele odsouzeného a sdělí mu skutečnosti potřebné pro výkon tohoto trestu.

(2) Nařídí-li soud změnu dosavadního zaměstnání odsouzeného, určí nové zaměstnání okresní národní výbor podle zásad stanovených soudem. Okresní národní výbor sdělí zaměstnavateli skutečnosti potřebné pro výkon nápravného opatření.

(3) Zaměstnavatel odsouzeného je povinen neodkladně sdělit prokurátoru veškeré skutečnosti rozhodné pro přeměnu nápravného opatření nebo jeho zbytku v trest odnětí svobody; je dále povinen ty částky odměny náležející odsouzenému za práci, které propadají státu, vyúčtovat a odvádět přímo prokurátoru.

§ 281.

Je-li odsouzený stížen chorobou, která mu znemožňuje výkon určeného zaměstnání, může prokurátor na potřebnou dobu odložit nebo přerušit výkon nápravného opatření nebo požádat okresní národní výbor, aby odsouzenému určil zaměstnání jiné.

Výkon trestu propadnutí jmění.

§ 282.

Prokurátor může na žádost propustit z propadnutí jednotlivé majetkové kusy, kterých je nezbytně třeba k zabezpečení nutné výživy odsouzeného anebo výživy nebo výchovy osoby,

o jejíž výživu nebo výchovu je odsouzený podle zákona povinen pečovat.

§ 283.

(1) Jestliže je obviněný podezřelý z trestného činu, za který lze podle zákona vyslovit trest propadnutí jmění, a je důvodná obava, že bude výkon propadnutí jmění nějak zmařen nebo ztížen, může prokurátor a v řízení před soudem soud zajistit majetek obviněného. Proti rozhodnutí o zajištění je přípustná stížnost, která nemá odkladný účinek.

(2) Rozhodnutí, kterým byl majetek obviněného zajištěn, se vyhlásí v příslušném úředním listě, po případě také jiným vhodným způsobem.

§ 284.

(1) Zajištění postihuje veškerý majetek obviněného, přírůstek a výtěžky, které ze zajištěného majetku plynou, a majetek, kterého obviněný nabude po zajištění. Pokud trvá zajištění, jsou neúčinná veškerá právní jednání obviněného, která se týkají zajištěného majetku, vyjímajíc jednání směřující k odvrácení bezprostředně hrozící škody.

(2) Kdo má ve své moci věci, které náležejí do zajištěného majetku, je povinen, jakmile se o zajištění doví, oznámit to prokurátoru nebo soudu, který zajištění majetku nařídil; jinak odpovídá za škodu způsobenou opominutím oznámení.

§ 285.

K zabezpečení zajištěného majetku i výtěžku z něho učiní soud, v jehož obvodu je zajištěný majetek, potřebná zatímní opatření podle ustanovení o soudní exekuci.

§ 286.

Prokurátor a v řízení před soudem soud může na žádost vyjmout ze zajištění jednotlivé majetkové kusy, kterých je nezbytně třeba k zabezpečení nutné výživy obviněného anebo výživy nebo výchovy osoby, o jejíž výživu nebo výchovu je obviněný podle zákona povinen pečovat; může též jinak zajistit prostředky k tomu potřebné.

§ 287.

Prokurátor a v řízení před soudem soud zruší zajištění, pomine-li důvod, pro který byl majetek zajištěn.

Výkon trestu peněžitého.

§ 288.

Vyzvání k zaplacení trestu.

Jestliže odsouzený nezaplatí trest peněžitý, prokurátor ho vyzve, aby tak učinil do patnácti

dnů, a upozorní ho, že jinak bude zaplacení vymáháno exekucí.

§ 289.

Odklad výkonu trestu a jeho splácení.

(1) Na žádost odsouzeného může prokurátor z důležitých důvodů

- a) odložit výkon trestu peněžitého, a to na dobu nejvýše tří měsíců od právní moci rozsudku, nebo
- b) povolit splácení trestu peněžitého po částkách tak, aby byl nejpozději do jednoho roku od právní moci rozsudku celý zaplacen.

(2) Prokurátor může až do rozhodnutí o žádosti uvedené v odstavci 1 sečkat s exekucí vymáháním trestu peněžitého anebo může u exekučního soudu navrhnout odklad exekuce již vedené.

(3) Pominou-li důvody, pro které byl povolen odklad výkonu trestu peněžitého, nebo nezaplátí-li odsouzený bez závažného důvodu řádně dvě splátky po sobě jdoucí, může prokurátor povolení odkladu výkonu trestu peněžitého nebo povolení splácet jej po částkách odvolat.

Exekuční vymáhání.

§ 290.

(1) Trest peněžitý se vymáhá exekucí, nezaplátí-li jej odsouzený

- a) do patnácti dnů od vyzvání k zaplacení,
- b) do patnácti dnů od oznámení rozhodnutí (§ 29), jímž byly povoleny odklad nebo povolené splácení odvolány, nebo
- c) do uplynutí doby, na kterou byl výkon trestu odložen.

(2) Trest peněžitý smí být vymáhán, jen pokud nároky poškozeného vzešlé z téhož trestného činu byly uspokojeny.

§ 291.

Prokurátor upustí od exekučního vymáhání trestu peněžitého, je-li zjevné, že by nemělo výsledku nebo že by výkonem trestu byla vážně ohrožena výživa odsouzeného anebo výživa nebo výchova osoby, o jejíž výživu nebo výchovu je odsouzený podle zákona povinen pečovat.

§ 292.

Vymáhání trestu na zúčastněné osobě.

Trest peněžitý nebo jeho zbytek může být vymáhán na zúčastněné osobě, jen pokud

exekuce proti odsouzenému zůstala bezvýsledná nebo jen pokud prokurátor upustil od exekučního vymáhání na odsouzeném. Jinak se na vymáhání trestu peněžitého na zúčastněné osobě přiměřeně užije ustanovení §§ 288 až 291.

§ 293.

Nařízení výkonu náhradního trestu.

(1) Je-li trest peněžitý na odsouzeném nedobytný nebo upustí-li prokurátor od exekučního vymáhání trestu peněžitého, prokurátor nařídí výkon náhradního trestu odněti svobody. Bylo-li však uloženo ručení za nedobytný trest peněžitý, učiní tak teprve tehdy, jestliže trest peněžitý nelze vymoci na žádné ze zúčastněných osob nebo jestliže bylo upuštěno od exekučního vymáhání na všech těchto osobách.

(2) Je-li nedobytná toliko část trestu peněžitého, prokurátor nařídí výkon jen poměrné části náhradního trestu.

(3) Odsouzený může kdykoli odvrátit výkon náhradního trestu nebo jeho poměrné části tím, že trest peněžitý nebo jeho poměrnou část zaplatí.

(4) Proti rozhodnutím podle odstavců 1 a 2 je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.

Výkon uveřejnění rozsudku.

§ 294.

Uveřejnění rozsudku se stane nejvýše ve třech časopisech, které prokurátor určí, a to nejvýše třikrát. Pokládá-li to prokurátor za vhodné, uveřejní se rozsudek též tak, že se stejnopis jeho vyhotovení nebo výtah z něho vyvěsí na místě určeném pro úřední vyhlášky v obci, kde má odsouzený bydliště nebo kde se trestného činu dopustil, a to na dobu nejdéle patnácti dnů, anebo že se jinak zveřejní v obou těchto obcích nebo v některé z nich.

Výkon ochranného léčení a ochranné výchovy.

§ 295.

(1) Prokurátor určí, v kterém léčebném ústavu se vykoná ochranné léčení a v kterém výchovném nebo léčebném ústavu se vykoná ochranná výchova.

(2) Prokurátor, v jehož obvodu se vykonává ochranné léčení nebo ochranná výchova, dohlíží na jejich výkon.

Oddíl druhý.**V ý k o n n ě k t e r ý c h j i n ý c h r o z -
h o d n u t í .****§ 296.****V ý k o n v a z b y .**

(1) Vazba se vykonává v soudních věznicích; vazba nařízená představeným (§ 101) se může vykonávat též u útvaru. Ve vazbě je obviněný podroben jen těm omezením, která jsou nutná k zabezpečení úspěšného provedení trestního řízení.

(2) Je-li to nutné k zabezpečení úspěšného provedení trestního řízení, může prokurátor před podáním žaloby nařídit, aby se vazba po dobu nejnutnější potřeby vykonávala u orgánu povolaného k vyhledávání.

(3) Z důvodů hodných zvláštního zřetele může prokurátor povolit, aby vazba byla vykonávána za náležitého dohledu v léčebném ústavu nebo i jinde.

§ 297.**V y m á h á n í p o k u t y .**

(1) Jakmile nabude právní moci usnesení, jímž byla uložena pokuta, vyzve prokurátor nebo soud, který pokutu uložil, osobu, již byla uložena, aby pokutu zaplatila do tří dnů, a upozorní ji, že jinak bude zaplacení vymáháno exekucí.

(2) Nebude-li pokuta zaplacená ve lhůtě uvedené v odstavci 1, vymáhá se exekucí.

Oddíl třetí.**O d š k o d n ě n í z a v a z b u a z a t r e s t .****§ 298.**

(1) Kdo utrpěl majetkovou škodu vazbou od zatčení, zadržení nebo vzetí do vazby až do propuštění, má nárok, aby mu ji stát nahradil, byl-li žaloby zproštěn nebo bylo-li trestní stíhání zastaveno, protože

- a) jeho skutek není trestným činem,
- b) je nepochybné, že trestný čin nespáchal, nebo
- c) trestní stíhání bylo znovu zahájeno, aniž tu byly podmínky pro jeho obnovu.

(2) Nárok na náhradu škody za vazbu nepřisluší tomu, kdo

- a) zavinil si vazbu sám, zejména pokusem o útěk nebo útekem,
- b) konal přípravy k trestnému činu nebo jím vyhrožoval, nebo
- c) byl pro týž skutek později potrestán národním výborem nebo kázeňsky.

(3) I v případech uvedených v odstavci 2 nárok na náhradu škody za vazbu přísluší za dobu, o kterou byla vazba proti zákonu prodloužena.

(4) Za vazbu nařízenou v řízení o vydání do ciziny (§ 245) nárok na náhradu škody nepřisluší.

§ 299.

(1) Kdo utrpěl majetkovou škodu tím, že na něm byl zcela nebo zčásti vykonán trest odnětí svobody, nápravné opatření, propadnutí jmění nebo trest peněžitý, má nárok, aby mu ji stát nahradil, byl-li v pozdějším řízení žaloby zproštěn nebo bylo-li pozdější trestní stíhání zastaveno, protože

- a) jeho skutek není trestným činem, nebo
- b) je nepochybné, že trestný čin nespáchal.

(2) Nárok na náhradu škody za trest má i ten, kdo byl v pozdějším řízení odsouzen k mírnějšímu trestu, než ke kterému byl odsouzen zrušeným rozsudkem.

(3) Nárok na náhradu škody za trest nepřisluší, jestliže si odsouzený způsobil své odsouzení úmyslně.

§ 300.

Nároky na náhradu škody za vazbu a za trest přecházejí na dědice oprávněného, jen pokud byli jeho vazbou nebo trestem zkráceni na své výživě nebo výchově, kterou jim byl podle zákona povinen poskytovat.

§ 301.

(1) Kdo uplatňuje nárok na náhradu škody za vazbu nebo za trest, je povinen požádat na před ministerstvo spravedlnosti, aby mu přiznalo náhradu.

(2) Nepřízná-li ministerstvo spravedlnosti náhradu do šesti měsíců od uplatnění nároku nebo není-li žadatel s přiznanou výší náhrady spokojen, může svůj nárok uplatnit v řízení ve věcech občanskoprávních.

HLAVA DEVÁTÁ.**Z Á V Ě R E Č N Á U S T A N O V E N Í .****Oddíl první.****P r o z a t í m n í o r g a n i s a c e v o j e n -
s k é h o s o u d n í c t v í .****§ 302.****V o j e n s k é s o u d y .**

(1) Vojenskou soudní pravomoc vykonávají:

- a) nižší vojenské soudy,

- b) vyšší vojenské soudy,
c) nejvyšší vojenský soud.

(2) V polním řízení vykonávají pravomoc nižších vojenských soudů nižší polní soudy a pravomoc vyšších vojenských soudů vyšší polní soudy.

§ 303.

Zřizování a zrušování vojenských soudů.

(1) Nižší a vyšší vojenské soudy zřizuje a zrušuje a jejich sídla a obvody, jakož i sídlo nejvyššího vojenského soudu stanoví prezident republiky jako vrchní velitel branné moci.

(2) Polní soudy zřizuje a zrušuje hlavní velitel; právo zřizovat a zrušovat nižší polní soudy může tento velitel přenést na jiné velitele jemu podřízené.

(3) Velitel, u něhož je polní soud zřízen, určuje jeho stanoviště.

§ 304.

Nejvyšší vojenský soud.

(1) Působnost nejvyššího vojenského soudu se vztahuje na celé území Československé republiky; jsou mu podřízeny všechny nižší a vyšší vojenské soudy.

(2) Nejvyšší vojenský soud vykonává všeobecný dozor též nad polními soudy.

§ 305.

Náčelník vojenského soudu.

V čele vojenského soudu je jako náčelník vojenský soudce; ustanovuje ho u nejvyššího vojenského soudu prezident republiky, u nižšího a vyššího vojenského soudu ministr národní obrany a u polních soudů hlavní velitel.

§ 306.

Vojenští soudcové.

(1) Vojenské soudce ustanovuje ministr národní obrany z důstojníků práv v činné službě.

(2) Vojenští soudcové jsou při soudcovském jednání a rozhodování nezávislí a jsou vázáni jen právním řádem lidové demokracie. Kázeňsky podléhají pouze svým soudcovským představeným a nejvyššímu vojenskému soudu.

(3) Vojenští soudcové jsou ustanovováni trvale a na určitá služební místa; proti své vůli mohou být přeloženi, sesazeni nebo dáni do výslužby jen při nové soudní organizaci po dobu stanovenou zákonem nebo na základě pravomocného kárného nálezu. Doba, po kterou jsou zřízeny polní soudy, je dobou nové soudní organizace.

(4) Vojenští soudcové mohou být dočasně přiděleni jinému vojenskému soudu; bez jejich souhlasu se tak může stát jen na dobu šesti měsíců v kalendářním roce.

§ 307.

Přísaha vojenských soudců.

(1) Při nastoupení soudcovského úřadu vykoná vojenský soudce tuto přísahu:

„Přisáhám, že budu věren Československé republice, jejímu lidově demokratickému zřízení, prezidentu a vládě, že budu zachovávat zákony a nařízení a vykládat je v duchu ústavý i zásad lidově demokratického zřízení, že budu rozhodovat svědomitě a nestranně, podle svého nejlepšího přesvědčení, že se při výkonu své funkce a v souvislosti s ní vystříhám všeho, co by mohlo snížit její vážnost a důvěru ve vojenské soudy, a že budu zachovávat tajemství a mlčenlivost o jednání a hlasování soudu.“

(2) Vojenský soudce vykoná přísahu před náčelníkem vojenského soudu, u něhož je ustanoven. Náčelník vojenského soudu vykoná přísahu před náčelníkem nejvyššího vojenského soudu. Náčelník nejvyššího vojenského soudu vykoná přísahu před prezidentem republiky nebo členem vlády jím určeným. Přísaha se neopakuje při změně přidělení nebo při opětovném nastoupení soudcovského úřadu.

(3) Odepření vykonat přísahu má za následek zrušení služebního poměru a trvalou ztrátu způsobilosti k vykonávání soudcovského úřadu.

§ 308.

Soudcové z lidu.

(1) Za soudce z lidu u vojenských soudů budou příslušným ministrem nebo orgánem jím k tomu zmocněným určeny vojenské osoby, příslušníci Sboru národní bezpečnosti a příslušníci Sboru vězeňské stráže v činné službě.

(2) V polním řízení určuje soudce z lidu pro jednotlivé případy na žádost předsedy senátu velitel, u něhož je polní soud zřízen.

(3) Za soudce z lidu může být určen, kdo

- a) je starší než dvacet let,
- b) nebyl soudně trestán ani není trestně stíhán a
- c) je oddán lidově demokratickému zřízení.

(4) O námitkách proti určení k této funkci rozhoduje orgán, který soudce z lidu určil.

§ 309.

Funkční období soudců z lidu.

(1) Funkční období soudce z lidu trvá jeden rok. Dokud nebyli určeni pro další období

soudci z lidu v potřebném počtu, mohou být k výkonu funkce povoláni i dosavadní soudci z lidu.

(2) Ustanovení odstavce 1 se neužije v polním řízení.

§ 310.

Přísaha soudců z lidu.

(1) Soudci z lidu vykonají při prvním výkonu své funkce jednou provždy přísahu stejného znění jako vojenští soudcové, a to před předsedou senátu.

(2) Odmítnutí vykonat přísahu má za následek trvalou ztrátu způsobilosti k funkci soudce z lidu.

Složení senátu.

§ 311.

(1) Nižší vojenský soud vykonává soudní moc v senátě složeném z vojenského soudce jako předsedy a ze dvou soudců z lidu.

(2) Stanoví-li zákon na trestný čin, který je předmětem trestního stíhání, trest smrti, trest odnětí svobody na doživotí nebo trest dočasného odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje deset let, vykonává nižší vojenský soud soudní moc v senátě složeném ze dvou vojenských soudců, z nichž jeden předsedá, a ze tří soudců z lidu.

(3) Nižší polní soud vykonává soudní moc v senátě složeném z vojenského soudce jako předsedy a ze dvou soudců z lidu, pokud se nekoná řízení před jediným soudcem (§ 258 odst. 1).

§ 312.

(1) Vyšší vojenský soud vykonává soudní moc v senátě složeném ze dvou vojenských soudců, z nichž jeden předsedá, a ze tří soudců z lidu.

(2) Vyšší polní soud vykonává soudní moc v senátě složeném ze dvou vojenských soudců, z nichž jeden předsedá, a ze tří soudců z lidu.

§ 313.

Nejvyšší vojenský soud vykonává soudní moc v senátě složeném ze tří vojenských soudců, z nichž jeden předsedá; rozhoduje-li o stížnosti pro zachování zákona nebo jako soud odvolací (§ 264 odst. 3), vykonává soudní moc v senátě rozšířeném o dva soudce z lidu.

§ 314.

(1) Soudcové z lidu budou v každém jednotlivém případě povoláni z onoho ozbrojeného sboru, k němuž obviněný náleží. Náleží-li

spoluobvinění k různým ozbrojeným sborům, budou povoláni soudci z lidu tak, aby byl pokud možno zastoupen každý sbor.

(2) Není-li obviněný příslušníkem ozbrojeného sboru, budou povoláni soudci z lidu z vojenských osob.

(3) Soudci z lidu musí mít alespoň stejnou hodnost jako ten z obviněných, který má hodnost nejvyšší.

(4) V polním řízení určuje soudce z lidu pro jednotlivé případy na žádost předsedy senátu velitel, u něhož je polní soud zřízen.

(5) K jednotlivým zasedáním volá soudce z lidu předseda senátu.

§ 315.

Vojenští prokurátoři.

(1) Pravomoc vojenského prokurátora vykonává:

- a) nižší vojenský prokurátor,
- b) vyšší vojenský prokurátor,
- c) nejvyšší vojenský prokurátor.

(2) Nižší vojenský prokurátor je podřízen vyššímu vojenskému prokurátoru a spolu s ním nejvyššímu vojenskému prokurátoru.

(3) V polním řízení vykonávají pravomoc nižšího vojenského prokurátora nižší polní prokurátoři a pravomoc vyššího vojenského prokurátora vyšší polní prokurátoři.

(4) Polní prokurátor je podřízen veliteli, u kterého je zřízen polní soud, u něhož je činný.

§ 316.

Ustanovování vojenských prokurátorů.

(1) Nejvyššího vojenského prokurátora ustanovuje prezident republiky, jeho náměstky ministr národní obrany.

(2) Vyšší a nižší vojenské prokurátory a jejich náměstky ustanovuje ministr národní obrany.

(3) Polní prokurátory ustanovuje hlavní velitel; právo ustanovovat nižší polní prokurátory může tento velitel přenést na jiné velitele jemu podřízené.

(4) Vojenští prokurátoři a jejich náměstkové ustanovují se z důstojníků práv v činné službě.

§ 317.

Sídla vojenských prokurátorů.

(1) Sídlo nejvyššího vojenského prokurátora je shodné se sídlem nejvyššího vojenského soudu.

(2) Sídla nižších a vyšších vojenských prokurátorů stanoví ministr národní obrany zpravidla shodně se sídly nižších a vyšších vojenských soudů.

(3) Velitel, u něhož je polní soud zřízen, určuje stanoviště polního prokurátora činného u tohoto soudu.

Oddíl druhý.

Přechodná a zrušovací ustanovení.

§ 318.

Dosavadních předpisů o trestním řízení se užije, jen bylo-li v řízení zahájeném před účinností tohoto zákona ve věci již vydáno rozhodnutí soudu první stolice. Ustanovení tohoto zákona o výkonu rozhodnutí se však užije i na tresty a ochranná opatření, které byly uloženy před účinností tohoto zákona.

§ 319.

(1) Na řízení o obnově trestního stíhání, které bylo pravomocně skončeno před účinností tohoto zákona, se užije ustanovení tohoto zákona. Podmínky pro povolení obnovy se však v takovém případě posuzují podle zákona, který je pro obviněného příznivější.

(2) Jestliže rozhodnutí, proti němuž směřuje návrh na obnovu, vydal v první stolici jiný soud než státní nebo okresní soud, je k rozhodnutí o návrhu na obnovu příslušný ten okresní soud, v jehož obvodu je nebo bylo sídlo takového soudu.

§ 320.

(1) Jestliže trestní stíhání zahájené před účinností tohoto zákona pro čin, který není trestný podle trestního zákona, neskončilo pravomocným rozsudkem, trestní stíhání se v kterémkoli období zastaví. Je-li takový čin přestupkem podle trestního zákona správního, postoupí se věc příslušnému národnímu výboru; dosavadní náklady trestního řízení se stávají součástí nákladů trestního řízení správního.

(2) Bylo-li na žalobu soukromou zahájeno před účinností tohoto zákona trestní stíhání pro čin, který je trestný i podle trestního zákona, převezme prokurátor stíhání.

§ 321.

Kde tento zákon mluví o prokurátoru, rozumějí se tím, pokud z jednotlivých ustanovení nevyplývá jinak, též osoby, které vykonávají jeho pravomoc.

§ 322.

Zákon č. 232/1948 Sb., o státním soudu, se mění takto:

1. § 5 odst. 4 zní:

„Přijmout a zastávat úřad soudce z lidu je občanskou povinností. Odmítnout úřad soudce z lidu nebo se ho vzdát lze jen z důležitých důvodů; rozhoduje o tom ministr spravedlnosti, a jde-li o vojenskou osobu, ministr národní obrany.“

2. § 21 odst. 2 zní:

„Podléhá-li obviněný nebo některý z obviněných jinak vojenské soudní pravomoci, je jedním členem senátu vojenský soudce, není-li vojenským soudcem již předseda. Jedním soudcem z lidu musí být příslušník onoho ozbrojeného sboru, k němuž náleží obviněný; náleží-li spoluobvinění k různým ozbrojeným sborům, budou soudci z lidu povoláni tak, aby každý sbor byl pokud možno zastoupen.“

3. § 23 odst. 1 zní:

„Nejvyšší soud vykonává soudní moc ve věcech, v nichž v první stolici rozhodoval státní soud, v pětičlenných senátech. Podléhá-li obviněný nebo některý z obviněných jinak vojenské soudní pravomoci, musí být dva členové těchto senátů vojenskými soudci činnými u nejvyššího vojenského soudu.“

4. V §§ 2, 3, 4, 10, 12 a 13 se vypouštějí ustanovení týkající se ministra národní obrany, vojenských soudců a jiných vojenských osob.

5. Ustanovení §§ 6, 7, 17 až 20, § 21 odst. 3 a 4 a §§ 24 až 46 se zrušují.

§ 323.

Zákon č. 819/1948 Sb., o zřízení soudnictví, se mění takto:

1. § 120 zní:

„Dozor nad vězeňskými ústavy.

Dozor nad trestním ústavem a nad krajskou soudní věznicí vykonává krajský prokurátor, v jehož obvodu je ústav nebo věznice. Dozor nad okresní soudní věznicí vykonává okresní prokurátor, v jehož obvodu je věznice.“

2. Ustanovení § 3 odst. 2 věta druhá, §§ 64 až 116 a § 136 se zrušují.

§ 324.

Platnosti pozbývají všechna ustanovení z oboru trestního řízení soudního, zejména:

1. trestní řád uvedený zákonem č. 119/1873 ř. z.,
2. zák. čl. XXXIII/1896, o soudním trestním řádu,
3. zák. čl. XXXIV/1897, kterým se uvádí v život soudní trestní řád,
4. nařízení č. 26/1855 ř. z., jímž se vydává předpis pro výkon soudního ohledání mrtvol,

5. zák. čl. XLIII/1890, o vymáhání a účtování trestních nákladů vzniklých u soudů,
6. zák. čl. XVIII/1907, o změně a doplnění zák. čl. XXXIII/1896, o soudním trestním řádu,
7. zák. čl. XXXIII/1912, o vojenském trestním řádu,
8. zákon č. 131/1912 ř. z., o vojenském trestním řádu,
9. zákon č. 142/1912 ř. z., jímž se mění některá ustanovení trestního řádu,
10. zákon č. 143/1913 ř. z., jímž se doplňuje trestní řád č. 119/1873 ř. z.,
11. zák. čl. IX/1916, o předražování,
12. nařízení č. 41900/1917 I. M. (uh. m. spravedlnosti), o novějším stanovení řádných pravidel urychleného trestního řízení,
13. zákon č. 109/1918 ř. z., o náhradě škody osobám neprávem odsouzeným,
14. zákon č. 318/1918 ř. z., o náhradě škody za vyšetřovací vazbu,
15. zákon č. 89/1918 Sb., jímž se prozatímne mění některá ustanovení vojenského trestního řádu,
16. nařízení č. 101/1919 Ú. n., o vykonávání stopování okresními soudy,
17. zákon č. 263/1919 Sb., kterým se doplňuje trestní řád hledíc k výroku rozsudku o ztrátě práva volebního,
18. zákon č. 442/1919 Sb., o objektivních nálezech v řízení tiskovém,
19. zákon č. 1/1920 Sb., kterým se mění některá ustanovení trestního řádu č. 119/1873 ř. z. a zák. čl. XXXIII/1896,
20. zákon č. 168/1922 Sb., kterým se částečně zrušuje zák. čl. LXIII/1912, o výjimečných opatřeních, a mění některá ustanovení o stanném právu,
21. zákon č. 4/1924 Sb., kterým se doplňuje § 393 trestního řádu č. 119/1873 ř. z.,
22. zákon č. 8/1924 Sb., o trestním řízení konaném podle trestního řádu zák. čl. XXXIII/1896 proti nepřítomným osobám,
23. zákon č. 73/1924 Sb., kterým se mění ustanovení trestních řádů o tom, kdo má právo být posluchačem veřejného hlavního líčení,
24. zákon č. 107/1927 Sb., jímž se mění některá ustanovení trestních řádů a zřizují soudní lékařské rady,
25. zákon č. 181/1927 Sb., o změně některých předpisů o vymáhání a zúčtování nákladů spojených s trestním řízením u soudů na Slovensku,
26. zákon č. 115/1937 Sb., o vojenském polním trestním řízení,
27. zákon č. 33/1940 Sl. z., kterým se zrušují porotní a kmetské soudy a přechodně upravují některé věci v oboru trestního soudnictví,
28. dekret presidenta republiky č. 62/1945 Sb., o úlevách v trestním řízení soudním,
29. dekret presidenta republiky č. 126/1945 Sb., o zvláštních nucených pracovních oddílech,
30. dekret presidenta republiky č. 137/1945 Sb., o zajištění osob, které byly považovány za státně nespolehlivé, v době revoluční,
31. nařízení Slovenské národní rady č. 53/1945 Sb. SNR, o úpravě některých trestněprávních otázek souvisících s obnovením československého právního pořádku a o novelisaci některých ustanovení trestního práva procesního,
32. zákon č. 166/1946 Sb., jímž se mění a doplňují trestní řády,
33. zákon č. 226/1947 Sb., jímž se mění, doplňují a sjednocují některá ustanovení vojenských trestních řádů,
34. zákon č. 23/1948 Sb., o výkonu trestů postihujících majetek, uložených trestními soudy.

§ 325.

Ministr spravedlnosti a ministr národní obrany se zmocňují, aby k provedení tohoto zákona vydali nařízení.

§ 326.

Tento zákon nabude účinnosti dnem 1. srpna 1950; provedou jej všichni členové vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Široký v. r.

Fierlinger v. r.

Dr. Ševčík v. r.,

též za ministra

Dr. Šrobára

arm. gen. Svoboda v. r.

Dr. Dolanský v. r.

Dr. Čepička v. r.

Dr. Gregor v. r.

Nosek v. r.

Kopřiva v. r.

Kabeš v. r.

Dr. Rais v. r.

Kopecký v. r.,

též za ministra

Dr. Nejedlého

Kliment v. r.

Duriš v. r.

Krajčír v. r.,

též za ministra Erbana

Petr v. r.

Dr. Ing. Šlechta v. r.

Dr. Neuman v. r.

Plojhar v. r.

Ing. Jankovcová v. r.

PŘEHLED TRESTNÍHO ŘÁDU.

HLAVA PRVÁ. OBECNÁ USTANOVENÍ.

Oddíl první. Základní ustanovení.

Účel zákona	§ 1	Šetření státního, hospodářského a slu-	
Úkoly prokurátora a soudu	§ 2	žebního tajemství	§ 4
Součinnost úřadů a veřejných orgánů	§ 3	Posuzování předběžných otázek	§ 5
		Výjimky z působnosti trestního řádu	§ 6

Oddíl druhý. Vojenské soudnictví.

§§ 7 až 12.

Oddíl třetí. Příslušnost.

Příslušnost státního prokurátora	§ 13	Odnětí a přikázání věci	§ 21
Příslušnost okresního prokurátora	§§ 14 až 16	Dožádání	§ 22
Společné přípravné řízení	§§ 17 až 19	Právní pomoc ve styku s cizinou	§ 23
Příslušnost soudu	§ 20		

Oddíl čtvrtý. Rozhodnutí.

Hlasování senátu	§ 24	Obsah usnesení	§ 28
Způsob rozhodování	§ 25	Oznamování rozhodnutí	§ 29
Obsah rozsudku	§§ 26 a 27	Oprava vyhotovení rozhodnutí	§ 30

Oddíl pátý. Stížnost.

Přípustnost	§ 31	Vzdání se a zpětvzetí stížnosti	§ 34
Oprávněné osoby	§ 32	Rozhodnutí o stížnosti	§§ 35 až 38
Lhůta	§ 33		

Oddíl šestý. Vyloučení prokurátora a soudce.

§§ 39 a 40

Oddíl sedmý. Obviněný a jeho obhájce.

Práva obviněného	§ 41	Zvolený obhájce	§ 44
Zákonný zástupce obviněného	§ 42	Ustanovený obhájce	§§ 45 a 46
Obhájce	§ 43	Oprávnění obhájce	§ 47

Oddíl osmý. Poškozený a zúčastněná osoba.

Poškozený	§ 48	Zákonný zástupce poškozeného a	
Zajištění nároků poškozeného vzešlých		zúčastněné osoby	§ 52
z trestného činu	§§ 49 a 50	Zmocněnec poškozeného a zúčastněné	
Zúčastněná osoba	§ 51	osoby	§ 53

Oddíl devátý. Úkony mimo přípravné řízení a jiná obecná ustanovení.

Úkony soudu	§§ 54 až 56	Lhůty	§§ 62 a 63
Úkony prokurátora mimo přípravné ří-		Doručení	§§ 64 a 65
zení	§ 57	Nahlížení do spisů	§ 66
Tlumočník	§ 58	Náklady trestního řízení	§§ 67 až 73
Účast při výslechu	§ 59	Určení svědeckého, znalečného a tlu-	
Protokol	§ 60	močného	§ 74
Podání	§ 61	Pořádkový trest	§ 75

HLAVA DRUHÁ. PŘÍPRAVNÉ ŘÍZENÍ.

Oddíl první. Průběh přípravného řízení.

Vyhledávání	§ 76	Přerušení trestního stíhání	§ 88
Vyšetřování	§§ 77 až 84	Zastavení trestního stíhání	§ 89
Žaloba	§§ 85 a 86	Postoupení věci	§ 90
Návrh na ochranné opatření	§ 87	Žádost za milost	§ 91

Oddíl druhý. Výslech a vazba obviněného.

Předvolání a předvedení	§ 92	Odevzdání obviněného prokurátoru	§ 100
Výslech	§§ 93 až 95	Rozhodnutí o vazbě	§§ 101 až 105
Důvody vazby	§ 96	Vyzádání obviněného z ciziny	§ 106
Zatčení	§§ 97 a 98	Urychlení řízení ve vazebních věcech	§ 107
Zadržení	§ 99		

Oddíl třetí. Výslech svědka.

Povinnost svědčit	§ 103	Právo odepřít výpověď	§ 111
Předvolání a předvedení	§ 109	Poučení svědka	§ 112
Zákaz výslechu	§ 110	Výslech	§ 113

Oddíl čtvrtý. Výslech znalce.

Přibrání znalce	§§ 114 až 117	Výslech	§ 120
Příprava posudku	§ 118	Vady posudku	§ 121
Poučení znalce	§ 119	Posudek úřadu	§ 122

Oddíl pátý. Ohledání.

Ohledání těla	§ 123	Protokol	§ 126
Vyšetření duševního stavu	§§ 124 a 125		

Oddíl šestý. Vydání a odnětí věcí.

§§ 127 až 130.

Oddíl sedmý. Domovní a osobní prohlídka.

Předchozí výsledek	§ 131	Výkon	§ 133
Příkaz k prohlídce	§ 132	Protokol	§ 134

Oddíl osmý. Otevření zásilek.

§§ 135 a 136.

HLAVA TŘETÍ. HLAVNÍ LÍČENÍ.

Oddíl první. Příprava hlavního líčení.

Doručení žaloby	§ 137	Nařízení hlavního líčení	§§ 140 a 141
Zajištění úspěšného provedení hlavního líčení	§§ 138 a 139	Rozhodnutí v neveřejném zasedání	§ 142

Oddíl druhý. Průběh hlavního líčení.

Veřejnost hlavního líčení	§§ 143 a 144	Přednesení žaloby	§ 149
Přítomnost při hlavním líčení	§ 145	Provádění důkazů	§§ 150 až 157
Nutná obhajoba	§ 146	Závěrečné řeči	§ 158
Řízení hlavního líčení	§ 147	Skončení hlavního líčení	§ 159
Zahájení hlavního líčení	§ 148		

Oddíl třetí. Rozhodnutí v hlavním líčení.

Podklad pro rozhodnutí	§ 160	Zastavení trestního stíhání	§ 166
Rozsudek	§§ 161 až 164	Postoupení věci	§§ 167 až 169
Přerušování trestního stíhání	§ 165	Odročení hlavního líčení	§§ 170 a 171

HLAVA ČTVRTÁ. ODVOLÁNÍ A ODVOLACÍ LÍČENÍ.

Přípustnost a účinek	§ 172	Obecná ustanovení o odvolacím líčení	§ 185
Oprávněné osoby	§§ 173 a 174	Příprava odvolacího líčení	§§ 186 až 189
Lhůta	§ 175	Přednesení návrhů	§ 190
Vzdání se a zpětvzetí odvolání	§ 176	Provádění důkazů	§ 191
Řízení u soudu první stolice	§ 177	Závěrečné řeči	§ 192
Odvolací soud	§ 178	Skončení odvolacího líčení	§ 193
Rozhodnutí odvolacího soudu v neveřejném zasedání	§§ 179 až 184	Rozhodnutí v odvolacím líčení	§§ 194 až 197
		Odročení odvolacího líčení	§§ 198 a 199

HLAVA PÁTÁ. VEŘEJNÉ A NEVEŘEJNÉ ZASEDÁNÍ.

Oddíl první. Předmět řízení.

Ochranné líčení	§ 200	Změna výměry trestu	§ 204
Zabráni	§ 201	Zádost za milost	§ 205
Podmíněné odsouzení	§ 202	Zaházení odsouzení	§ 206
Nápravné opatření	§ 203		

Oddíl druhý. Veřejné zasedání.

Obecné ustanovení	§ 207	Provádění důkazů	§ 210
Příprava veřejného zasedání	§ 208	Skončení veřejného zasedání	§ 211
Přednesení návrhu	§ 209	Odročení veřejného zasedání	§ 212

Oddíl třetí. Neveřejné zasedání.

§§ 213 až 215.

HLAVA ŠESTÁ. ZMĚNA PRAVOMOCNÉHO ROZHODNUTÍ.

Oddíl první. Stížnost pro porušení zákona.

§§ 216 až 219.

Oddíl druhý. Obnova.

Podmínky	§ 220	Řízení o návrhu na obnovu	§§ 223 a 224
Oprávněné osoby	§ 221	Řízení po povolení obnovy	§ 225
Příslušnost soudu	§ 222		

HLAVA SEDMÁ. ODCHYLKY PRO ZVLÁŠTNÍ ZPŮSOBY ŘÍZENÍ.

Obecné ustanovení § 226

Oddíl první. Řízení proti mladistvým.

Příslušnost	§ 227	Vyloučení veřejnosti	§ 233
Zjištění poměrů mladistvého	§ 228	Hlavní a odvolací líčení a veřejné zasedání	§ 234
Vazba	§ 229	Ochranná výchova	§ 235
Zastavení trestního stíhání	§ 230	Osoby oprávněné podat opravné prostředky	§ 236
Nutná obhajoba	§ 231	Společná ustanovení	§ 237
Příprava hlavního a odvolacího líčení a veřejného zasedání	§ 232		

Oddíl druhý. Řízení proti uprchlému.

§§ 238 až 241.

Oddíl třetí. Řízení o vydání do ciziny.

Předběžné šetření	§ 242	Zatčení a vazba	§ 245
Rozhodnutí soudu	§ 243	Rozšíření vydání na jiný trestný čin	§ 246
Povolení a provedení vydání	§ 244		

Oddíl čtvrtý. Řízení za stanného práva.

Vyhlášení stanného práva	§ 247	Stanné řízení	§§ 249 až 252
Účinky stanného práva	§ 248	Zrušení stanného práva	§ 253

Oddíl pátý. Polní řízení.

Obecná ustanovení	§§ 254 až 256	Řízení v prostoru válečných operací	§ 261
Příslušnost polního prokurátora	§ 257	Řízení o milosti	§ 262
Řízení před jediným soudcem	§ 258	Stanné právo	§ 263
Obhájce	§ 259	Postup při vyhlášení a zrušení polního řízení	§§ 264 a 265
Příprava odvolacího líčení	§ 260		

HLAVA OSMÁ. VÝKON ROZHODNUTÍ.

Vykonalnost rozhodnutí § 266

Oddíl první. Výkon trestů a ochranných opatření.

Obecné ustanovení	§ 267	Výkon nápravného opatření	§§ 280 a 281
Výkon trestu smrti	§§ 268 až 270	Výkon trestu propadnutí jmění	§§ 282 až 287
Výkon trestu odnětí svobody		Výkon trestu peněžitého	
Nařízení výkonu trestu	§ 271	Vyzvání k zaplacení trestu	§ 288
Odklad výkonu trestu	§§ 272 a 273	Odklad výkonu trestu a jeho splacení	§ 289
Přerušení výkonu trestu	§§ 274 a 275	Exekuční vymáhání	§§ 290 a 291
Upuštění od výkonu trestu	§ 276	Vymáhání trestu na zúčastněné osobě	§ 292
Odklad a přerušení výkonu trestu a upuštění od jeho výkonu u vojenských osob	§ 277	Nařízení výkonu náhradního trestu	§ 293
Podmíněné propuštění	§ 278	Výkon uveřejnění rozsudku	§ 294
Zařazení do tábora nucené práce	§ 279	Výkon ochranného léčení a ochranné výchovy	§ 295

Oddíl druhý. Výkon některých jiných rozhodnutí.

Výkon vazby	§ 296	Vymáhání pokuty	§ 297
-----------------------	-------	---------------------------	-------

Oddíl třetí. Odškodnění za vazbu a za trest.

§§ 298 až 301.

HLAVA DEVÁTÁ. ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ.

Oddíl první. Prozatímní organizace vojenského soudnictví.

Vojenské soudy	§ 302	Funkční období soudců z lidu	§ 309
Řízení a zrušování vojenských soudů	§ 303	Přísaha soudců z lidu	§ 310
Nejvyšší vojenský soud	§ 304	Složení senátu	§§ 311 až 314
Náčelník vojenského soudu	§ 305	Vojenští prokurátoři	§ 315
Vojenští soudcové	§ 306	Ustanovování vojenských prokurátorů	§ 316
Přísaha vojenských soudců	§ 307	Sídla vojenských prokurátorů	§ 317
Soudcové z lidu	§ 308		

Oddíl druhý. Přejícná a zrušovací ustanovení.

§§ 318 až 326.